

DUTCH BIRDING

VOLUME 40 • NO 3 • 2018

Dutch Birding

Internationaal tijdschrift over
Palearctische vogels

REDACTIE

Dutch Birding
Duinlustparkweg 98A
2082 EG Santpoort-Zuid
Nederland
editors@dutchbirding.nl

FOTOREDACTIE

Dutch Birding
p/a René Pop
Zanddijk 216
1795 KJ De Cocksdorp-Texel
Nederland
rene.pop@dutchbirding.nl

ABONNEMENTENADMINISTRATIE

Maartje Bakker
Dutch Birding Association
Postbus 75611
1070 AP Amsterdam
Nederland
circulation@dutchbirding.nl

WWW.DUTCHBIRDING.NL

webredactie@dutchbirding.nl

BESTUUR

Dutch Birding Association
Postbus 75611
1070 AP Amsterdam
Nederland
dba@dutchbirding.nl

COMMISSIE DWAALGASTEN

NEDERLANDSE AVIFAUNA
CDNA
Duinlustparkweg 98A
2082 EG Santpoort-Zuid
Nederland
cdna@dutchbirding.nl

COMMISSIE SYSTEMATIEK

NEDERLANDSE AVIFAUNA
CSNA, p/a George Sangster
csna@dutchbirding.nl

Dutch Birding

HOOFDREDACTEUR Arnoud van den Berg (06-54270796, arnoud.van.den.berg@dutchbirding.nl)

UITVOEREND REDACTEUR André van Loon (020-6997585, andre.van.loon@dutchbirding.nl)

FOTOGRAFISCH REDACTEUR René Pop (06-22396323, rene.pop@dutchbirding.nl)

REDACTIERAAD Peter Adriaens, Sander Bot, Dick Groenendijk, Thijs Fijen, Lukasz Lawicki, Gert Ottens, Roy Slaterus, Roland van der Vliet en Peter de Vries

REDACTIE-ADVIESRAAD Mark Constantine, Andrea Corso, Dick Forsman, Ricard Gutiérrez, Killian Mullarney, Klaus Malling Olsen, Magnus Robb, Hadoram Shirihai en Lars Svensson

REDACTIEDEWERKERS Garry Bakker, Mark Collier, Harvey van Diek, Nils van Duivendijk, Enno Ebels, Willem-Jan Fontijn, Hans Groot, Justin Jansen, Jan van der Laan, Hans van der Meulen, Mark Nieuwenhuis, Jelmor Poelstra, Kees Roselaar, Vincent van der Spek en Jan Hein van Steenis

LAY-OUT André van Loon

PRODUCTIE André van Loon en René Pop

ADVERTENTIES Debby Doodeman, p/a Dutch Birding, Postbus 75611, 1070 AP Amsterdam
advertising@dutchbirding.nl

ABONNEMENTEN De abonnementsprijs voor 2018 bedraagt: EUR 40.00 (Nederland), EUR 42.50 (België), EUR 43.50 (rest van Europa) en EUR 45.00 (landen buiten Europa).

U kunt zich abonneren door het overmaken van de abonnementsprijs op bankrekening (IBAN: NL95 INGB 0000 1506 97; BIC: INGBNL2A ten name van Dutch Birding Association te Amsterdam, o.v.v. 'abonnement Dutch Birding' en uw postadres. Ook is het mogelijk om via de webshop te betalen. Volg hiervoor de instructies op www.dutchbirding.nl. Het abonnement start vanaf het moment van betaling. Na betaling ontvangt u het volgend te verschijnen nummer.

Dutch Birding is een tweemaandelijks tijdschrift. Het publiceert originele artikelen en mededelingen over morfologie, systematiek, voorkomen en verspreiding van vogels in de Benelux, Europa en elders in het Palearctische gebied. Het publiceert tevens bijdragen over vogels in het Aziatisch-Pacifische gebied en andere gebieden.

Voor taxonomie, volgorde en naamgeving van vogels in Dutch Birding worden de volgende overzichten aangehouden: *Dutch Birding-vogelnamen* door A B van den Berg (2008, Amsterdam; online update 2018, <https://tinyurl.com/yam3d3kg>) (taxonomie en wetenschappelijke, Nederlandse en Engelse namen van West-Palearctische vogels); *The Howard and Moore complete checklist of the birds of the world* (derde editie, door E C Dickinson (redactie) 2003; vierde editie, deel 1, door E C Dickinson & J V Remsen Jr (redactie) 2013) (taxonomie en wetenschappelijke namen van overige vogels van de wereld); en *IOC world bird list 7.3* door F Gill & D Donsker (2017, www.worldbirdnames.org) (Engelse en Nederlandse namen van overige vogels in de wereld; Nederlandse namen door P Verrijse en A J van Loon).

Voor (de voorbereiding van) bijzondere publicaties op het gebied van determinatie en/of taxonomie kan het Dutch Birding-fonds aan auteurs een financiële bijdrage leveren (zie Dutch Birding 24: 125, 2001, en www.dutchbirding.nl onder 'Tijdschrift').

www.dutchbirding.nl

WEBREDACTIE Garry Bakker, Gijsbert van der Bent, Wietze Janse en Ben Wielstra. FOTOREDACTIE Herman Bouman, Jaap Denee en Menno van Duijn. GELUIDENREDACTIE Kasper Hendriks WEBMASTERS Albert van den Ende en Jeroen van Vianen (Dutch Bird Alerts).

Dutch Birding Association

BESTUUR Remco Hofland (voorzitter, 06-30905550), Toy Janssen, Marten Miske, Pieter van Veelen, Jorrit Vlot (secretaris) en Kees de Vries (penningmeester); tevens is de redactie van Dutch Birding met een zetel vertegenwoordigd. BESTUURSMEDWERKERS Maartje Bakker, Jurriën van Deijk, Marc Dijksterhuis (marketing & sales), Debby Doodeman, Thomas van der Es, Rob Half, Vincent Hart, Leo Heemsker, Wietze Janse (Dutch Bird Alerts), Robert van der Meer, Arnold Meijer, Marc Plomp, Henk van Rijswijk, Jeroen van Vianen, Rutger Wilschut en Steven Wytama.

Commissie Dwaalgasten Nederlandse Avifauna (CDNA)

LEDEN Garry Bakker, Christian Brinkman, Thijs Fijen, Diederik Kok, James Lidster, Eddy Nieuwstraten (voorzitter), Vincent van der Spek en Rik Winters (penningmeester). MEDEWERKER Gerjon Gelling (archivaris). De CDNA is een commissie van de Dutch Birding Association en de Nederlandse Ornithologische Unie.

Commissie Systematiek Nederlandse Avifauna (CSNA)

LEDEN Arnoud van den Berg, André van Loon, Kees Roselaar en George Sangster (secretaris). De CSNA is een commissie van de Dutch Birding Association en de Nederlandse Ornithologische Unie.

© 2018 Stichting Dutch Birding Association. Het copyright van de foto's en tekeningen blijft bij de fotografen en tekenaars. ISSN 0167-2878.

Drukkerij robstolk®, Mauritskade 55, 1092 AD Amsterdam, Nederland, www.robstolk.nl

INTERNET

www.dutchbirding.nl

Dutch Birding

CHIEF EDITOR Arnoud van den Berg (+31-654270796, arnoud.van.den.berg@dutchbirding.nl)

EXECUTIVE EDITOR André van Loon (+31-206997585, andre.van.loon@dutchbirding.nl)

PHOTOGRAPHIC EDITOR René Pop (+31-622396323, rene.pop@dutchbirding.nl)

EDITORIAL BOARD Peter Adriaens, Sander Bot, Thijs Fijen, Dick Groenendijk, Łukasz Ławicki, Gert Ottens, Roy Slaterus, Roland van der Vliet and Peter de Vries

EDITORIAL ADVISORY BOARD Mark Constantine, Andrea Corso, Dick Forsman, Ricard Gutiérrez, Killian Mullarney, Klaus Malling Olsen, Magnus Robb, Hadoram Shirihai and Lars Svensson

EDITORIAL ASSISTANTS Garry Bakker, Mark Collier, Harvey van Diek, Nils van Duivendijk, Enno Ebels, Willem-Jan Fontijn, Hans Groot, Justin Jansen, Jan van der Laan, Hans van der Meulen, Mark Nieuwenhuis, Jelmer Poelstra, Kees Roselaar, Vincent van der Spek and Jan Hein van Steenis

LAY-OUT André van Loon

PRODUCTION André van Loon and René Pop

ADVERTISING Debby Doodeman, c/o Dutch Birding, Postbus 75611, 1070 AP Amsterdam
advertising@dutchbirding.nl

SUBSCRIPTIONS The subscription rate for 2018 is: EUR 40.00 (Netherlands), EUR 42.50 (Belgium), EUR 43.50 (Europe) and EUR 45.00 (countries outside Europe).

Subscribers in European countries are kindly requested to pay the subscription fee to Dutch Birding Association, Amsterdam, on bank account (IBAN): NL95 INGB 0000 1506 97; BIC: INGBNL2A; please mention 'subscription Dutch Birding' and your full address. It is also possible to pay by credit card using our webshop. You can follow the instructions on our website www.dutchbirding.nl.

British subscribers are requested to pay preferably by bank transfer too, although payment by Sterling cheque remains possible (GBP 40.00). Cheques should be sent to Dutch Birding, Postbus 75611, 1070 AP Amsterdam, Netherlands.

Subscribers in countries outside Europe can make their payment by credit card (Access, Eurocard, MasterCard or Visa) using our webshop. Please follow the instructions on our website www.dutchbirding.nl.

Subscription starts when we have received payment, after this you will receive the next forthcoming issue.

Dutch Birding is a bimonthly journal. It publishes original papers and notes on morphology, systematics, occurrence and distribution of birds in the Benelux, Europe and elsewhere in the Palearctic region. It also publishes contributions on birds in the Asian-Pacific region and other regions.

For taxonomy, sequence and nomenclature of birds in Dutch Birding the following lists are used: *Dutch Birding bird names* by A B van den Berg (2008, Amsterdam; online update 2018, <https://tinyurl.com/yam3d3kg>) (taxonomy and scientific, Dutch and English names of Western Palearctic birds); *The Howard and Moore complete checklist of the birds of the world* (third edition, by E C Dickinson (editor) 2003; fourth edition, volume 1, by E C Dickinson & J V Remsen Jr (editors) 2013) (taxonomy and scientific names of remaining birds of the world); and *IOC world bird list 7.3* by F Gill & D Donsker (2017, www.worldbirdnames.org) (English and Dutch names of remaining birds of the world; Dutch names by P Vercrijse and A J van Loon).

For (preparation of) special publications regarding identification and/or taxonomy, the Dutch Birding Fund can offer financial support to authors (see Dutch Birding 24: 125, 2001, and www.dutchbirding.nl under 'Journal').

www.dutchbirding.nl

WEB EDITORS Garry Bakker, Gijsbert van der Bent, Wietze Janse and Ben Wielstra. **PHOTOGRAPHIC EDITORS** Herman Bouman, Jaap Denece and Menno van Duijn. **SOUNDS EDITOR** Kasper Hendriks. **WEBMASTERS** Albert van den Ende and Jeroen van Vianen (Dutch Bird Alerts).

Dutch Birding Association

BOARD Remco Hoffland (chairman, +31-630905550), Toy Janssen, Marten Miske, Pieter van Veelen, Jorrit Vlot (secretary) and Kees de Vries (treasurer); the editors of Dutch Birding also have one seat in the board. **BOARD ASSISTANTS** Maartje Bakker, Jurriën van Deijk, Marc Dijksterhuis (marketing & sales), Debby Doodeman, Thomas van der Es, Rob Half, Vincent Hart, Leo Heemskerk, Wietze Janse (Dutch Bird Alerts), Robert van der Meer, Arnold Meijer, Marc Plomp, Henk van Rijswijk, Jeroen van Vianen, Rutger Wilschut and Steven Wytema.

Dutch rarities committee (CDNA)

MEMBERS Garry Bakker, Christian Brinkman, Thijs Fijen, Diederik Kok, James Lidster, Eddy Nieuwstraten (chairman), Vincent van der Spek and Rik Winters (treasurer). **ASSISTANT** Gerjon Gelling (archivist). The CDNA is a committee of the Dutch Birding Association and the Netherlands Ornithologists' Union.

Dutch committee for avian systematics (CSNA)

MEMBERS Arnoud van den Berg, André van Loon, Kees Roselaar and George Sangster (secretary). The CSNA is a committee of the Dutch Birding Association and the Netherlands Ornithologists' Union.

© 2018 Stichting Dutch Birding Association. The copyright of the photographs and drawings remains with the photographers and artists. ISSN 0167-2878.

Printed by drukkerij robstolk®, Mauritskade 55, 1092 AD Amsterdam, Netherlands,
www.robstolk.nl

Dutch Birding

*International journal on
Palearctic birds*

EDITORS

Dutch Birding
Duinlustparkweg 98A
2082 EG Santpoort-Zuid
Netherlands
editors@dutchbirding.nl

PHOTOGRAPHIC EDITOR

Dutch Birding
c/o René Pop
Zanddijk 216
1795 KJ De Cocksdorp-Texel
Netherlands
rene.pop@dutchbirding.nl

SUBSCRIPTION ADMINISTRATION

Maartje Bakker
Dutch Birding Association
Postbus 75611
1070 AP Amsterdam
Netherlands
circulation@dutchbirding.nl

WWW.DUTCHBIRDING.NL
webredactie@dutchbirding.nl

BOARD

Dutch Birding Association
Postbus 75611
1070 AP Amsterdam
Netherlands
dba@dutchbirding.nl

DUTCH RARITIES COMMITTEE CDNA

Duinlustparkweg 98A
2082 EG Santpoort-Zuid
Netherlands
cdna@dutchbirding.nl

DUTCH COMMITTEE FOR AVIAN SYSTEMATICS

CSNA, c/o George Sangster
csna@dutchbirding.nl

INTERNET

www.dutchbirding.nl

Artikelen / papers

- 141 Identification and temporal distribution of hybrid redstarts and Eastern Black Redstart in Europe *Vincent van der Spek & Nicolas Martinez*
 152 Oosterse Zwarte Roodstaarten in Nederland en voorkomen in Europa [EASTERN BLACK REDSTARTS IN THE NETHERLANDS AND OCCURRENCE IN EUROPE] *Enno B Ebels, Jan van der Laan, Martin van der Schalk & Vincent van der Spek*
 166 Black-browed Albatross off Franz Josef Land, Russia, in July 2017 *Ingo Weiß*
 168 Sandwich Terns breeding at Port Fouad, Egypt, in June 2017 *Mohamed I Habib*
 171 Grey-tailed Tattler on Terceira, Azores, in July-September 2017 *Josh Jones*
 174 East Siberian Wagtail at Abu Dhabi, United Arab Emirates, in November 2017 *Jamie Partridge*

CDNA-mededelingen

- 178 Recente CDNA-besluiten *Christian Brinkman, Eddy Nieuwstraten & CDNA*

WP reports

- 178 Late March to late May 2018 *Łukasz Ławicki & Arnoud B van den Berg*

Recente meldingen / recent reports

- 199 Maart-april 2018 *Roy Slaterus, Hans Groot & Vincent van der Spek*

DB Actueel

- 208 Honkvaste Cirlgors bij Budel [CIRL BUNTING]; Balkankwikstaart in Lentevreugd [BLACK-HEADED WAGTAIL]; Topdag voor zeldzaamheden in Noordhollands Duinreservaat: Balkanbergfluit, hybride Bergfluit x Fluit en Cirlgors [RARITIES AT NOORDHOLLANDS DUINRESERVAAT: EASTERN BONELLI'S WARBLER, HYBRID WESTERN BONELLI'S X WOOD WARBLER AND CIRL BUNTING]

Voorplaat / front cover

Geelsnavelduiker / Yellow-billed Loon *Gavia adamsii*, eerste-winter, Rhederlaag, Giesbeek, Gelderland, 27 januari 2014 (*Jaap Denee*)

Het jaar waarin Dutch Birding werd opgericht, 1979, was ook hét jaar van de Geelsnavelduiker *Gavia adamsii*. Er werden in de winter van 1978/79 maar liefst negen exemplaren ontdekt, waarvan drie lang bleven en – voor die tijd – veel bekijks trokken (Dutch Birding 1: 3-9, 1979). Samen met flinke aantallen Grote Trappen *Otis tarda* en een overwinterende Steenarend *Aquila chrysaetos* zorgden de duikers voor de motivatie om de eerste nieuwsbrieven met nieuws over zeldzame vogels uit te brengen. In 1979 leidde dat tot de oprichting van de Dutch Birding Association en de promotie van de nieuwsbrief naar een volwaardig vogeltijdschrift. 40 jaar later worden door een opeenstapeling van factoren, zoals veel meer vogelaars, betere communicatie, betere determinatieliteratuur, en betere en snellere documentatie, veel dwaalgastsoorten steeds vaker gezien en vaak zelfs 'afgewaarderd' naar schaarse gast of doortrekker. Soms zijn ze echt talrijker geworden (denk aan Steppiekiekendief *Circus macrourus*) en soms voorheen over het hoofd gezien. Opmerkelijk genoeg zijn de topsoorten van 1979 zo'n beetje de uitzonderingen op deze regel: na de jaren 1980 was Geelsnavelduiker alleen nog twitchbaar in de winters van 1995/96 en in 2013 en 2014, Grote Trap alleen nog in 1994, 1996, 1997 en (ternauwernood) 2010 en Steenarend alleen in 2002.

The year in which Dutch Birding was founded, 1979, was also *the* year of the Yellow-billed Loon *Gavia adamsii*. In the winter of 1978/79, no less than nine individuals were discovered, of which three remained for a long time and – for those days – attracted a lot of attention (Dutch Birding 1: 3-9, 1979). Together with large numbers of Great Bustards *Otis tarda* and a wintering Golden Eagle *Aquila chrysaetos*, the loons stimulated the publication of the first newsletters with news about rare birds. In 1979, this led to the start of the Dutch Birding Association and the upgrading of the newsletter to a decent birding journal. 40 years later and thanks to an accumulation of factors, such as many more birders, better communication, better identification literature and better and faster documentation, many vagrants are recorded with increasing frequency and often even 'downgraded' to scarce visitor or migrant. Sometimes, they have genuinely become more regular (think of Pallid Harrier *Circus macrourus*) and sometimes they were previously overlooked. Remarkably, the 'top species of 1979' are pretty much the exceptions to this rule: after the 1980s, Yellow-billed Loon was only twitchable in the winters of 1995/96 and in 2013 and 2014, Great Bustard only in 1994, 1996, 1997 and (barely) 2010 and Golden Eagle only in 2002.

U VINDT ONZE PRODUCTEN BIJ EXCLUSIEVE SPECIAALZAKEN
EN ONLINE OP WWW.SWAROVSKIOPTIK.COM

ATX/STX FAMILIE **ABSOLUUT DE JUISTE KEUZE**

Kliffen langs de kust bieden elke vogelaar een adembenemende ervaring. Unieke zeevogels zoals de pijlstormvogel of de albatros verbluffen je met hun elegante aerobatische toeren. De ATX/STX-serie van SWAROVSKI OPTIK is gemaakt om jou het unieke privilege te geven om dergelijke zeldzame wezens van heel dichtbij te bekijken. Voor de eerste keer biedt deze serie telescopen je de mogelijkheid de prestaties van de telescoop aan te passen door middel van het formaat van het objectief. Voor observatie van vogels aan de kust of op het wad kies je het 95 mm-objectief met een vergroting tot wel 70x, waarmee je met een kristalhelder beeld van hun magnifieke schoonheid kunt genieten. Als je onderweg bent of lange dagen in het veld doorbrengt, is het compacte 65 mm-objectief de perfecte keuze. SWAROVSKI OPTIK – momenten intenser beleven.

SEE THE UNSEEN
WWW.SWAROVSKIOPTIK.COM

SWAROVSKI
OPTIK

BirdingBreaks.nl

Vogel- en natuurreizen naar wereldwijde bestemmingen

Spitsbergen -
fotoreis
€1695,-
17 juni '18

Madeira -
zeevogels, dolfinnen
en endemen!
€1545,-
21 juni '18

West-Papoea
€7250,-
16 juli en
1 augustus '18

Georgië - Batumi
€1850,-
30 augustus '18

Canada - Vancouver
Island
€3790,-
31 augustus '18

Peru - Kust, Andes,
Manu en Amazone
€6295,-
6 september '18

Zeiltocht Rottum!
- Waddentour ism
Vogelbescherming
€845,-
7 september '18

Brazilië - Pantanal
€4595,-
8 september '18

Hongarije -
Kraanvogels!
€1450,-
15 oktober '18

Expeditiereis
Falklands exclusief!
v.a. €4700,-
29 oktober '18

EEN SELECTIE VAN ONZE REIZEN IN 2018 EN 2019:

Azerbeidzjan -
Besh Barmag
€2795,-
29 oktober '18

Zuid-Afrika
€3550,-
30 oktober '18

Madagaskar
€4495,-
15 november '18

Sri Lanka
€3395,-
2 december '18

Marokko - kerstreis
€2225,-
24 december '18

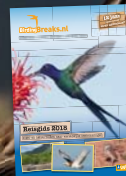
Vraag de gratis
reisgids aan!

100+ groepsreizen
22 fotoreizen
55 expeditiereizen
20 weekenden in Nederland

China in de winter
€3895,-
7 januari '19

Thailand
€3695,-
23 januari '19

Japan - Steller's
Zeearenden
€5850,-
16 februari '19

www.birdingbreaks.nl
T (020) 779 20 30
E info@birdingbreaks.nl

Vogels kijken met het Vogelinformatiecentrum

Texel

SPECIALIST in verrekijkers en telescopen

Het **beste** adres voor verrekijkers, telescopen, statieven, enz.

nieuw de nieuwe
Swarovski **BTX**
dubbeltelescoop

kom hem zelf testen

SWAROVSKI
OPTIK

me opto

bynolyt

ZEISS

BENRO

W. van der Valk

Leica

okluma

Kom naar Texel voor het beste advies en test zelf

MEER INFO: www.vogelinformatiecentrum.nl

Kikkertstraat 42, 1795 AE De Cocksdorp, Texel +31(0)222 316249 info@natuurdigitaal.nl

Sunbird

'The best of birdwatching tours'

We are one of Europe's largest bird tour companies:

- * 35 years in the business
- * A wide programme of tours to suit all levels of interest and budgets
- * Fully inclusive prices that includes drinks and tips
- * Your money is fully protected by our ATOL and our own Clients Account

See full details at www.sunbirdtours.co.uk

Email: sunbird@sunbirdtours.co.uk

Tel: +44 1767 262522

26B The Market Square, Potton, Sandy,
Bedfordshire, SG19 2NP UK

Proudly sponsored by Zeiss

Ghana Birding & Nature Tours with

**ASHANTI AFRICAN
Tours**

Join one of our award winning, year-round, small group, scheduled all-inclusive birding and nature tours. Alternatively allow our expert team to design tailored tours around target species and additional areas of interest.

CONTACT US

Tel: +233 (0) 245 289 736

Email: info@ashantiafricantours.com

Website: www.ashantiafricantours.com

NEW BUDGET BIRDING TOURS

We guarantee to beat any quote for the exact same package offered just contact us.

Travel with the local company committed to bird conservation and be part of the positive impact our projects are making in Ghana.

Verrekijkers

opticon

Imagic BGA VHD

Deze serie is ontworpen voor de enthousiaste vogelaar en benadert de kwaliteit van de dure topmerken, maar voor een fractie van de prijs. *8x42 Winner Best Birdwatching Binocular 2018 - BestBinocularsReviews.com*
Prijzen vanaf €585

Natura BGA ED

Met een brede kijkhoek voor eenvoudiger kijken, ED-glas objectieven voor een helder en scherper beeld, een microscharnier body met tactiele rubber voor een betere greep. De Natura BGA ED geeft een nieuw niveau voor kwaliteit, prestaties en ergonomie. Prijzen vanaf €355

Telescopen

opticon

MM4 GA ED Reisttelescoop

De hoge lichtopbrengst, het mooie contrast en de enorme scherpte van de oude MM serie, worden nogmaals verbeterd in de MM4 GA ED, maar wel in hetzelfde compacte, lichte "neem-maar-mee" formaat. Compatibel met HDF en SDLv2 zoom-oculaires. 30 jaar garantie. Prijzen vanaf €429

Verdere informatie vind je op www.opticon.nl, email sales@opticon.co.uk of neem contact op met je lokale dealer.

Foto Fransen, Amsterdam 020 6650471
Foto Rooijmans, Budel 0495 494890
Ringfoto Focus, Den Haag 070 3638398
Foto Sipkes, Groningen 050 3128684

Foto Rembrandt, Maastricht 043 321 3903
Vogelinformatiecentrum, Texel 0222 316249
Ringfoto Focus, Voorburg 070 3863519
Kijk Uit Verrekijkers, Zwolle 038 4213697

Identification and temporal distribution of hybrid redstarts and Eastern Black Redstart in Europe

Vincent van der Spek & Nicolas Martinez

Hybridisation between Western Black Redstart *Phoenicurus ochruros gibraltariensis* (hereafter *gibraltariensis*) and Common Redstart *P phoenicurus phoenicurus* is not uncommon (Berthold et al 1996, Ertan 2006). The phenotypes of their offspring (cf McCarthy 2006) show a variable combination of plumage features. Some of these birds closely resemble Eastern Black Redstart *P o phoenicuroides* (hereafter *phoenicuroides*), an identification pitfall described by, eg, Nicolai (1996) and Steijn (2005). The wing formula is usually regarded as the only diagnostic feature to separate *phoenicuroides* from hybrids and, as a consequence, good quality photographs are usually needed to get a field record accepted by European rarities committees. In this paper, we present a combination of features that allows nearly all male hybrids to be identified based on plumage alone. Note that we only take the subspecies *phoenicuroides* into account and not any of the other eastern subspecies of Black Redstart: although some of the hybrid characters rule out *phoenicuroides*, they do not (necessarily) rule out the (south-)eastern Black Redstart subspecies *P o ochruros*, *P o semirufus* and *P o rufiventris*. The latter three taxa are, however, mainly sedentary or short-distance migrants and do not show the vagrancy pattern of *phoenicuroides*. Although the range of Common Redstart overlaps with that of the (south-)eastern Black Redstart taxa (including *phoenicuroides*), hybridisation between Common Redstart and other taxa than *gibraltariensis* has to our knowledge not (yet) been described (Clement & Rose 2015).

In this paper, we also present an identification feature that, as far as we are aware of, has not been described before: the shape and size of the breast-patch. This feature alone enabled us to rule out *phoenicuroides* in half of the analysed hybrids. Finally, we present the temporal distribution of both hybrids and *phoenicuroides* in Europe and show that there is very little overlap. We therefore believe that male *phoenicuroides* can be identified with reasonable certainty in autumn and early winter without using the wing formula. This paper

may not be the final word on this matter but we hope it results in a more complete overview – and more identified redstarts, of course!

Methods

In this study, we analysed 66 hybrid males Common x Black Redstart (including two captive birds) and 50 males *phoenicuroides* (vagrants in Europe and both wintering and breeding males in their natural ranges in Asia) found on the internet and in journals. For three of the hybrids, we considered the photographic material too poor, while one trapped bird was not photographed. Analysis of plumage details was thus performed for a subsample of 62 hybrid birds. A slightly complicating factor for the analysis of hybrids (but not *phoenicuroides*!) is the occurrence of *gibraltariensis* with orange bellies. Pure *gibraltariensis* normally either have no (reddish) orange on the underparts at all, or some on the lower belly. However, seemingly pure birds, otherwise resembling *gibraltariensis* in plumage and wing structure, with larger amounts of orange on the underparts than usual are known to occur (eg, <https://tinyurl.com/y6uhbp2s>; Martinez et al in prep). These birds are easy to distinguish from *phoenicuroides* but, on plumage alone, they are to our knowledge impossible to diagnostically separate from a small percentage of the hybrids and potential backcrosses. Our sample size of hybrids includes five of these birds that are either unusual *gibraltariensis* or hybrids, all birds where the wing formula could not be checked. The combination of plumage features we present, however, is also valid for these birds.

We divided the useful plumage features into two categories: **1** typical features of hybrids that appear to rule out *phoenicuroides* with certainty; **2** supporting features that are not necessarily diagnostic but which fit hybrids (much) better than *phoenicuroides* as they are (far) more commonly found in the former, and/or are subject to some degree of perception by the observer (eg, when are the upperparts just slightly too dark?). Birds

that obviously show several of these characters should be hybrids, while other birds are best left unidentified. Suffice to say that if a bird shows the correct wing formula (taking into account the overlap with hybrids), the features of category 2 should not be used to question its identity.

To study differences in temporal distribution, we analysed all observations of hybrid males (except for the two captive birds) and added an observation of a trapped female-type hybrid to the dataset, for a grand total of 65 hybrid birds. Since the length of stay was unclear in the majority of the territorial hybrids, we only used the first date of observation. Hence, the presence of long-staying birds was not counted in the months after their arrival. Territorial hybrids that returned the following year were only included for the first year they were found. For the temporal distribution of *phoenicuroides* in Europe, we used 65 European records of birds accepted up to April 2018 (Łukasz Ławicki in litt). More material can be found at www.turnstones.org (in English) and <https://bebbibabbler.jimdo.com/projekte/rotschwanz-hybriden> (in German) and includes references to

all analysed birds and additional instructive photographs.

Plumage identification features

Primary spacing

For 18 out of the 62 hybrid males (29%), the ratio of the primary spacing could be judged. In 16 birds, this ratio clearly indicated a hybrid origin (based on Steijn 2005), while the other two showed an overlapping ratio. Note that although it is usually regarded as diagnostic, the wing ratio of hybrids and *phoenicuroides* shows a degree of overlap (Steijn 2005; Martinez et al in prep), a fact that often seems to be overlooked.

Breast-patch

An identification feature that has not been discussed in the literature (eg, Nicolai et al 1996, Steijn 2005, Petersson et al 2014) is the shape and size of the breast-patch. Autumn and early winter male *phoenicuroides* show a sharply demarcated dark breast-patch connected to the dark throat. After the post-juvenile moult, these feathers are

192 Eastern Black Redstart / Oosterse Zwarte Roodstaart *Phoenicurus ochruros phoenicuroides*, second calendar-year male, Nieuwe Statenzijl, Groningen, Netherlands, 6 March 2018 (Arnaud B van den Berg/*The Sound Approach*). In *phoenicuroides*, smallest breast-patches roughly equal median coverts when seen in profile (**A**), while largest ones reach centre of belly, slightly past greater coverts (**B**). This bird has fairly large patch.

193 Eastern Black Redstart / Oosterse Zwarte Roodstaart *Phoenicurus ochruros phoenicuroides*, second calendar-year male, Barendrecht, Zuid-Holland, Netherlands, 14 January 2017 (Peter Soer). Note following characters: **A** many *phoenicuroides* show orange feathers with white edges but never broad pure white band reaching upper belly and breast; **B** neat, oval shaped blackish breast-patch with deepest point in centre; **C** (very) little white on forehead; and **D** orange triangular shaped patch between blackish breast-patch and wing is solid feature of *phoenicuroides* males.

still fresh and have greyish edges that will disappear over time due to wear: in summer plumage, the patch is black. In late autumn, some birds already show a largely black patch but in most others it is either still greyish, or a mixture of black and grey. Though variable in size, the patch is never restricted to the throat, nor does it reach the lower parts of the breast or the belly. The deepest point is in the centre of the breast and the patch is oval in shape. When seen in profile, the deepest point of the smallest patches roughly equals the base of the median wing-coverts, while in the largest it reaches the centre of the belly (plate 192). Usually, the edges of the breast-patch are neat. An important feature is that there is an orange triangular shaped area between the breast-patch, the alula and lesser and median wing-coverts and the flank (plate 193-194). We tested this feature on 50 photographs of *phoenicuroides*; 49 showed this feature and the 50th bird only had a little bit of grey on the otherwise orange triangle,

so this seems to be a constant feature in *phoenicuroides*, also in summer-plumaged birds. We judged the presence of this 'orange triangle' in 62 hybrids. It appears to be a useful feature to separate hybrids from *phoenicuroides*, since exactly half of all hybrids ($n=31$) lacked the triangle. In these birds, this area was either completely or, in a few cases, mostly grey or black (plate 195-196). In hybrids, the size and pattern of the lower end of the breast-patch varies greatly. In some birds, the patch reaches the lower belly and/or the flank, which excludes *phoenicuroides*. In some others, the shape is more or less square instead of oval. In hybrids that have a breast pattern resembling *phoenicuroides*, the edges are often less neat. These birds have a more irregular, messy looking pattern, occasionally resulting in isolated dark spots on the orange parts of the breast, belly and/or flank. Note that there is some variation in neatness of the patch in *phoenicuroides* (some do look less neat) but we did not come across any with

194 Eastern Black Redstart / Oosterse Zwarte Roodstaart *Phoenicurus ochruros phoenicuroides*, second calendar-year male, Nieuwe Statenzijl, Groningen, Netherlands, 10 March 2018 (Marnix Jonker). **A** underparts mostly orange, but small amount of white is not unusual. No dark feathering on flanks and no dark, isolated spots; **B** oval shaped breast-patch; **C** little white on forehead (no white band); **D** orange triangle spot on for *phoenicuroides*; **E** no rusty fringes on greater coverts; moult limit with five new greater coverts gives this bird away as first-winter; **F** undertail-coverts are on paler end but central coverts appear to have same colour as underparts.

isolated dark spots. This seems to be diagnostic for hybrids, in which it occurred in 21% ($n=13$) of the birds. In reality, this percentage may be higher because it can usually only be judged in reasonably good photographs.

Other plumage features

Based on Steijn (2005) and van Duivendijk (2011) and on the new knowledge presented here, we summarise the features that can distinguish a hybrid from *phoenicuroides* (table 1). For a correct identification, it is crucial to accurately assess multiple features. We highlight four, since they form an addition to previous literature.

First of all, a new hybrid feature was discovered recently. Feathers on the back, tertials and greater coverts of seven studied captive-bred males showed rusty margins, and sometimes even gave the impression of a rusty wing bar. This seems to be a feature inherited from Common Redstart and is not present in Eastern Black Redstart (Martinez et al in prep). It however appeared to be hard to judge on most photographs of wild hybrids. In

several well-photographed birds it was certainly absent. This feature should be explored further in the future.

Second, male Common Redstarts have a broad, pure white band on the belly, often reaching to the lower breast and this feature also occurs in hybrids. Steijn (2005) stated that *phoenicuroides* has no white on the central and lower belly. However, fresh autumn males often do have some white. This does not mean that it is not a useful identification feature, because the pattern and amount are different. Fresh *phoenicuroides* often only has white tips to the orange feathers (that wear off later) especially around the legs and lower belly. The white areas are less extensive than in Common: bands on the belly are much smaller and interspersed with orange. Hence, some white is not problematic for *phoenicuroides* but a broad, pure white belly and patches that even reach all the way up to the breast-patch ('splitting' the orange belly in two) are still useful hybrid characteristics, shown by at least 47% of the hybrids ($n=29$). Not all bellies could be checked suffi-

Identification and temporal distribution of hybrid redstarts and Eastern Black Redstart in Europe

TABLE 1 Summary of two categories of plumage features in hybrids Black x Common Redstart *Phoenicurus ochruros* x *phoenicurus*. Category 1: diagnostic hybrid features, Category 2: supporting hybrid features. Features are compared with Western Black Redstart *P o gibraltariensis*, Eastern Black Redstart *P o phoenicuroides* and/or Common Redstart.

Head	<p>Category 2</p> <ul style="list-style-type: none"> • large white forehead patch, as in <i>phoenicurus</i> ⇔ in autumn/winter, <i>phoenicuroides</i> usually has weak patch or just small white dot; however, note that <i>phoenicuroides</i> occasionally shows quite some white on forehead
Underparts	<p>Category 1</p> <ul style="list-style-type: none"> • area between breast-patch and alula/lesser and median wing-coverts (largely) grey or black ⇔ orange triangle in <i>phoenicuroides</i> • breast-patch reaching lower breast or even belly ⇔ only reaches to upper breast in <i>phoenicuroides</i> • square-shaped breast-patch ⇔ oval in <i>phoenicuroides</i> • grey or black feathers on flank ⇔ always orange in <i>phoenicuroides</i> • completely pale or cream coloured underparts, with faint orange hue ⇔ vivid orange in <i>phoenicuroides</i>, both in first calendar-year birds and adults • isolated grey or black spots on orange parts ⇔ probably never present in <i>phoenicuroides</i> • undertail-coverts whitish (sometimes with faint orange hue) ⇔ although sometimes less vivid than belly, always orange in <i>phoenicuroides</i> • broad, pure white band on belly, reaching breast or even breast-patch (splitting belly into two halves) ⇔ fresh <i>phoenicuroides</i> often shows white tips on orange feathers, but these areas are never very broad, do not 'split' belly and are always interspersed with orange <p>Category 2</p> <ul style="list-style-type: none"> • edges of breast-patch messy ⇔ usually fairly neat in <i>phoenicuroides</i>
Upperparts	<p>Category 2</p> <ul style="list-style-type: none"> • dark, blackish-grey upperparts, as in <i>gibraltariensis</i> resulting in little contrast with facial mask ⇔ in <i>phoenicuroides</i>, back usually grey or grey-brown, especially in first calendar-year birds and birds of northern part of breeding range (Ayé et al 2012); feature sometimes hard to assess, depending on light conditions
Upperwing	<p>Category 1</p> <ul style="list-style-type: none"> • large, white wing-panel as in adult <i>gibraltariensis</i> ⇔ see below • rufous fringes on the greater coverts and tertials, occasionally forming a small, rufous wing-bar <p>Category 2</p> <ul style="list-style-type: none"> • small white wing-panel ⇔ <i>phoenicuroides</i> may show small wing-panel (contra Steijn 2005), even with whitish edges, though usually edges of tertials and secondaries edged pale/buff instead of white
Underwing	<p>Category 1</p> <ul style="list-style-type: none"> • no orange on axillaries ⇔ invariably orange in <i>phoenicuroides</i> (but also in most hybrids)

ciently on the available photographic material, so in reality this percentage could even be higher.

Furthermore, Steijn (2005) mentioned that *phoenicuroides* has no white wing-panel. Although it is true that most have buffy or pale edges to the inner secondaries and tertials only, a minority does have white edges, forming a small wing-panel (possibly more often in summer-plumaged birds than in young autumn males). *Phoenicuroides*, however, never shows a large white panel as in adult *gibraltariensis* or as in 26% of the hybrids (n=16). Because small panels are common in hybrids, the presence of any obvious wing-panel is a strong indication for a hybrid origin. Please note

that wing-panels in hybrids are both age related (as in *gibraltariensis*) and effected by wear (Martinez et al in prep).

Finally, Steijn (2005) stated that some hybrids show less vividly coloured underparts. This is correct but we like to clarify how pale they can sometimes be. In our analysis, nearly 10% of the hybrids (n=6) showed completely pale or creamy underparts with just a slight orange hue (eg, Lindholm 2001), with one bird seemingly even without any orange coloration. Though only shown in a minority of the hybrids, this peculiar feature (that also occasionally occurs in second calendar-year male Common Redstarts), diagnos-

Identification and temporal distribution of hybrid redstarts and Eastern Black Redstart in Europe

TABLE 2 Identification of male hybrid Black x Common Redstart *Phoenicurus ochruros* x *phoenicurus* based on plumage features in table 1 (n=62)

Diagnostic category 1 features clearly proves hybrid origin	n=57	
Combination of category 2 features strongly indicates hybrid origin	n=1	
Hybrids that should not be problematic	n=58	93.5%
Apparent <i>phoenicuroides</i> look-alikes but with only one very subtle diagnostic category 1 feature proves hybrid origin	n=1	
Apparent <i>phoenicuroides</i> look-alikes with one category 2 feature, either indicates hybrid origin or leave bird unidentified	n=1	
Apparent <i>phoenicuroides</i> look-alikes but photographic material insufficient to judge more features	n=1	
Potentially problematic birds	n=3	5%
<i>Phoenicuroides</i> look-alikes with good photographic material	n=1	
Problematic birds	n=1	1.5%
Total	n=62	100%

TABLE 3 Category 1 features found in male hybrid Black x Common Redstart *Phoenicurus ochruros* x *phoenicurus*, based on entire sample size (n=62) and on sample in which feature could be assessed with certainty*

Category 1 feature (sample size)	Number of males	Percentage
Breast-patch (n=62)	31	50%
Breast-patch (n=49*)	31	63%
White on underparts (n=62)	29	47%
White on underparts (n=52*)	29	56%
Large white wing-panel (n=62)	16	26%
Large white wing-panel (n=53*)	16	30%
Whitish undertail-coverts (n=62)	12	19%
Whitish undertail-coverts (n=36*)	12	33%
Pale-coloured underparts (n=62)	6	10%
Isolated black spots (n=62)	13	21%

TABLE 4 Number of category 1 features found in male hybrid Black x Common Redstart *Phoenicurus ochruros* x *phoenicurus* (n=62)

Number of category 1 features	Number of males	Percentage
no category 1 features	4	6%
1 category 1 feature	13	21%
2 category 1 features	23	37%
3 category 1 features	16	26%
4 category 1 features	6	10%

tically separates these birds from *phoenicuroides*. This feature seems to be present in younger hybrid males only (Martinez et al in prep).

Up to 94% (n=58) of the photographed hybrid males showed one or more diagnostic category 1 features (table 2-4; for examples, see plate 195-197). It must be noted that one individual only showed one very subtle diagnostic feature and no obvious category 2 features; it only had isolated black spots on the belly and this bird would have been problematic if it had not been photographed so well. Of the four remaining birds, one showed three category 2 features: a little too much white on the belly, a small but obvious white wing patch and a quite extensive white forehead patch: we believe these clues are sufficient to identify it as a hybrid. The second bird only showed one category 2 feature: a medium-sized white wing-panel

(the edges of the breast-patch were also a bit messy but not out of range for some *phoenicuroides*), so this certainly was a tricky bird. However, the belly could not be assessed well on the available photographs. The two remaining birds could both pass as *phoenicuroides*, although for one bird only a single photograph of moderate quality was available, making it impossible to check all features well. The bird seemed to show quite some white on the belly and forehead, and the back looked darkish, but in general it did resemble a *phoenicuroides*. When so little photographic evidence is available, it is best to leave a bird unidentified. The remaining (well-photographed) bird concerned a second calendar-year hybrid male photographed by Herman Blockx at Gent, Oost-Vlaanderen, Belgium, on 21 June 2015: it very much resembled *phoenicuroides*

195 Hybrid Black x Common Redstart / hybride Zwarte x Gekraagde Roodstaart *Phoenicurus ochruros* x *phoenicuroides*, male, Hilchenbach, Nordrhein-Westfalen, Germany, 27 April 2012 (Michael Frede). This bird ticks lot of hybrid boxes and is, like majority of hybrids, fairly easy to separate from Eastern Black Redstart *P o phoenicuroides* by combination of: **A** large white wing-panel; **B** fairly large white forehead-patch (although not outside range of *phoenicuroides*); **C** square-looking breast-patch (diagnostic) with messy edges; **D** lack of orange triangular shaped patch (diagnostic); and **E** very pale undertail-coverts. In other photographs, this bird also shows fairly large amount of pure white on belly up to breast-patch, as well as wing formula fitting hybrid.

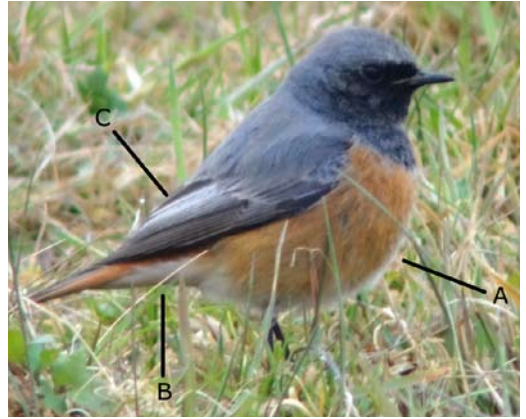
(plate 198-199). Even though this bird showed some (very) subtle clues that could be placed in category 2, these certainly are subject to the perception of the observer and possibly open for debate. The primary spacing (c 1:1.28), however, proved its hybrid origin.

Temporal distribution

Since Steijn (2005), the vagrancy pattern of *phoenicuroides* in Europe has become much clearer. We now know that *phoenicuroides* arrives in late autumn, corresponding with other vagrants with overlapping breeding ranges, such as Hume's Leaf Warbler *Phylloscopus humei* and Desert Wheatear *Oenanthe deserti*. We also know that birds occasionally winter and that influxes occur, like in 2011 and 2016. While reviewing *phoenicuroides* records in Britain, Stoddart (2016) noted: 'For a suitable looking bird in late autumn a hybrid is no longer the default option'. After analysing the temporal distribution of both hybrids and vagrant *phoenicuroides* in Europe we support his point of view. The temporal distribution of hybrids and

phoenicuroides in Europe seems to differ (figure 1). 85% of all hybrids were reported between April and September, with only one European record of *phoenicuroides* during the same period (Sommarö, Inkoo, Finland, 22-26 May 2011). The fact that many hybrids were territorial and therefore relatively easy to detect, causes a bias in the spring records. With only six reported hybrids between August and October, their autumn migration largely stays under the radar. Only three (alleged) hybrids occurred between mid-October and February, while 62 *phoenicuroides* (out of 65 records) were recorded during this period. It is noteworthy that none of the four hybrids that occurred between mid-October and February phenotypically resembled *phoenicuroides*. These birds may in fact very well have been orange-bellied (but pure) *gibraltariensis* instead of hybrids (plate 200).

Especially since Steijn (2005), many European birders are more aware of the vagrancy potential of *phoenicuroides*, so there is no doubt that a Black Redstart-like bird with an orange belly rais-

196 Hybrid Black x Common Redstart / hybride Zwarte x Gekraagde Roodstaart *Phoenicurus ochruros* x *phoenicurus*, male, Leusden, Utrecht, Netherlands, 14 April 2010 (*Rutger Wilschut*). Quite easily identified as hybrid by combination of: **A** messy looking edges of breast-patch; **B** white band splitting belly into two orange halves and with isolated black spots on orange parts (diagnostic); and **C** lack of orange triangle on breast-side (diagnostic), with grey in this area reaching flank (diagnostic). **197** Hybrid Black x Common Redstart / hybride Zwarte x Gekraagde Roodstaart *Phoenicurus ochruros* x *phoenicurus*, male, Grenzach-Wyhlen, Baden-Württemberg, Germany, 31 March 2013 (*Daniel Kratzer*). Bird superficially resembles Eastern Black Redstart *P o phoenicuroides*. Although breast-patch is on small end, shape matches *phoenicuroides*. However note: **A** seemingly large amount of white on belly (better visible in other photographs of this bird); **B** white vent and undertail-coverts; and **C** fairly large white wing-panel diagnostically ruling out *phoenicuroides*. There also seem to be subtle isolated dark markings on underparts. **198-199** Hybrid Black x Common Redstart / hybride Zwarte x Gekraagde Roodstaart *Phoenicurus ochruros* x *phoenicurus*, second calendar-year male, Gent, Oost-Vlaanderen, Belgium, 21 June 2015 (*Herman Blockx*). Only example of well-photographed hybrid that may pass as *phoenicuroides* based on plumage features. It lacks any category 1 features, and category 2 features are so subtle that they are debatable. Note that edges of breast-patch are not neat and that orange triangular-shaped patch is intruded by black edges of breast-patch. Back is quite dark (but not outside range of *phoenicuroides*). Given range of white flecking, bird might develop large white forehead-patch with age. Like second calendar-year Western Black Redstart *P o gibraltariensis*, lack of white wing-panel is not unusual for second calendar-year hybrids.

es attention. Yet, this has not led to a significant number of hybrid records in late autumn and early winter, while 10s of confirmed *phoenicuroides* have been found since. Trapped birds, although concerning a small sample (n=9 in both hybrids and *phoenicuroides*), show a similar pattern (though it must be noted that both several hybrids and *phoenicuroides* were not 'accidentally' trapped). We therefore believe that (identifiable) hybrids are genuinely rare in late autumn and early winter. Possibly a lot of hybrids may have left the continent by then. Common Redstarts are long-distance migrants, whereas Western Black Redstarts are short-distance migrants. Experiments in aviaries show that their hybrids show intermediate migration behaviour (Berthold et al 1996). A phenological analysis by Martinez et al (in prep) shows that the arrival dates of hybrid males in spring in north-western and central Europe are indeed intermediate between Black and Common. Two records of hybrids from Morocco (Demey 2009, Robel & Nicolai 2009) in late autumn and winter might be clues that they may also cover intermediate distances. This all adds to the suggestion that hybrids might be genuinely rare in north-western Europe in (late) autumn.

Conclusions

We support Stoddart's (2016) point of view: for a suitable looking bird in late autumn, a hybrid is indeed not the default option – *phoenicuroides* is! Problematic hybrids do occur but, at the same time, as long as the assessment is thorough this identification problem should not be exaggerated. In our sample, (truly) problematic birds only formed a very small minority of the hybrids (6.5%). Some do need a critical examination to exclude *phoenicuroides* but it must be stressed that with the right knowledge, the majority of hybrids was in fact not too difficult to distinguish from *phoenicuroides*: 93.5 % of the birds showed diagnostic hybrid features. The breast pattern is a good starting point because it ruled out *phoenicuroides* in half of all hybrids.

Hybrids seem to be genuinely rare during late autumn and early winter, when the numbers of *phoenicuroides* peak. Photographic evidence should of course allow relevant features to be assessed but we believe that, when a *phoenicuroides* in late autumn or early winter is identified on plumage alone, the likelihood of misidentification is very small to non-existent. If a (reasonably) well documented bird shows no hybrid features, rarities committees may consider accepting these

FIGURE 1 Temporal distribution of Eastern Black Redstart *Phoenicurus ochruros phoenicuroides* (red, n=65 accepted records as of April 2018), hybrids Black x Common Redstart *P ochruros x phoenicurus* (blue, n=59), and hybrids or aberrant red-bellied western Black Redstarts *P o gibraltariensis* (green, n=6) in Europe. October-February divided in 10-day periods.

200 Hybrid Black x Common Redstart or unusual orange-bellied Black Redstart / hybride Zwarte x Gekraagde Roodstaart *Phoenicurus ochruros* x *phoenicurus* of Zwarte Roodstaart met ongewone hoeveelheid oranje op onderdelen, male, Hilchenbach, Nordrhein-Westfalen, Germany, 20 October 2012 (*Hans Verdaat*). Bird similar to Western Black Redstart *P o gibraltariensis* except partially orange belly. Shape and size of breast-patch, large amount of white on underparts and large white wing-panel easily rule out *phoenicuroides*.

even when details of the wing formula are lacking. In any case, we are convinced that rejecting them leads to a (much) larger fault margin. If rarities committees are in doubt about the identification of a bird, we are happy to assist.

Based on our criteria, a report of a *phoenicuroides* on 13 November 2011 on Terschelling, Friesland, previously rejected, has been reconsidered and accepted as the second for the Netherlands. Also, a male at the Maasvlakte, Zuid-Holland, on 7 November 2016 has been accepted despite the lack of detailed wing-tip photographs, based on the criteria published in this paper. Including these two birds, the number of records in the Netherlands reached 11 by early 2018 (October 2003, November 2011, November 2012 (two), November 2016 (three), January 2017, November-December 2017, December 2017 and February-March 2018; Ebels et al 2018).

Acknowledgements

The help and comments of several people were invaluable during the analyses and earlier drafts of this article. Arend Wassink kindly tested our findings based on his knowledge of *phoenicuroides* in Kazakhstan and thereby helped us improve our first draft. Garry Bakker, Diederik Kok, James Lidster and Eddy Nieuwstraten are thanked for

their critical but positive views during the analysis; this really helped to calibrate our findings. Łukasz Ławicki made a fantastic overview of all accepted European *phoenicuroides* records and Arnoud van den Berg and Enno Ebels provided additional references. Herman Blockx, Boris Droz, Dominic Eichhorn, Michael Frede, Daniel Kratzer, Michael Lay, Eckhard Moeller, Peter Soer, Hans Verdaat and Rutger Wilschut helped us in our search for instructive photographic material.

Samenvatting

DETERMINATIE EN VERSPREIDING IN TIJD VAN HYBRIDE ROODSTAARTEN EN OOSTERSE ZWARTE ROODSTAART IN EUROPA Dat mannetjes hybride Zwarte x Gekraagde Roodstaart *Phoenicurus ochruros* x *phoenicurus* sterk op Oosterse Zwarte Roodstaart *P o phoenicuroides* kunnen lijken, is in diverse artikelen behandeld. Vanwege de gelijkenis wordt de vleugelformule (onder meer spatiering van handpennen) vaak als beslissend kenmerk gebruikt: de CDNA stelde het vastleggen ervan tot voor kort als eis voor aanvaarding. Het is een zeer bruikbaar kenmerk, maar dat er overlap tussen Oosterse Zwarte en hybriden bestaat, wordt vaak over het hoofd gezien. Voor dit artikel zijn de kleden van 62 hybride mannetjes geanalyseerd. Daaruit blijkt dat vrijwel alle vogels op basis van hun kleed – dus zonder de handpenkenmerken – gedetermineerd kunnen worden. Een grote meerderheid van de hybriden is met de juiste kennis zelfs (vrij) eenvoudig als zodanig te determineren. Voor de analyse zijn twee categorieën gebruikt: **1** diagnostische kenmerken van hybriden; en **2** kenmerken die beter passen op hybriden en/of enigszins afhankelijk zijn van de interpretatie van de waarnemer (want wanneer is het wit op het voorhoofd bijvoorbeeld te uitgebreid?). Vogels met meerdere kenmerken in categorie 2 zijn zeer waarschijnlijk hybriden. Vertoont een vogel een enkel kenmerk uit deze categorie, dan kan die het beste ongedetermineerd blijven (als de vleugelformule niet is vastgelegd). 93.5% van de hybriden is met enige studie goed als zodanig te herkennen en vertoont één of meerdere diagnostische kenmerken en 5% vergt een serieuze blik, maar is als zodanig met behulp van oude en nieuwe kenmerken wél op naam te brengen. Slechts één vogel (1.5%) zou met de kenmerkenset uit dit artikel mogelijk foutief als Oosterse Zwarte gedetermineerd kunnen worden. Het artikel behandelt nieuwe diagnostische kenmerken en nuanceert of verduidelijkt kenmerken die eerder zijn beschreven. Het belangrijkste nieuwe kenmerk is de omvang en de vorm van de zwarte borstvlek. Bij Oosterse Zwarte is er een ‘oranje driehoek’ tussen de vleugel en de borstvlek, terwijl de helft van de hybriden daar zwart of grijs vertoont. Ook de mate waarin de borstvlek doorloopt (verder bij sommige hybriden), donkere tekening op de flanken (oranje bij Oosterse Zwarte) en geïsoleerde donkere vlekjes in het oranje zijn diagnostische kenmerken voor hybriden die in eerdere artikelen niet aan bod kwamen. Een ander nieuw kenmerk voor hybriden werd recent beschreven. Zeven balgen van gekweekte mannelijke hybriden vertoonden alle enigszins roestkleurige tertial-

randen en toppen van de grote dekveren, die daarmee soms zelfs de suggestie van een roestkleurige vleugelstreep wekte (Martinez et al in prep). Gekraagde heeft op de onderzijde een brede, puur witte 'band' tussen de poten. Ongeveer de helft van de hybriden vertoont dit bruikbare kenmerk. Echter, dat Oosterse Zwarte geen wit op de buik heeft (Steijn 2005) behoeft nuancering. Vaak hebben verse mannetjes witte toppen aan de buikveren, vooral rondom de poten, en soms op de borstveren. De vaak duidelijk zichtbare witte vlekken die dat geeft zijn echter veel diffuser (er is ook veel oranje te zien) en de bandjes zijn ook veel smaller. Een brede, witte band die tot de borstvlek doorloopt en de buik daarmee 'in tweeën deelt' is een kenmerk voor een hybride. Kortom: wit kan aanwezig zijn, maar nooit zo intensief als bij Gekraagde en een aanzienlijk deel van de hybriden. Min of meer hetzelfde geldt voor de witte vleugelvlek, waarbij Steijn (2005) vermeldde dat Oosterse Zwarte die niet heeft. Hoewel de randen van de tertials en binnenste armpennen inderdaad doorgaans beige zijn, zijn er ook vogels met smalle, witte randjes. Een opvallende, brede, witte vleugelvlek blijft echter een goed hybride kenmerk, aanwezig in ongeveer een kwart van de mannetjes. Dit kenmerk is overigens – net als bij westelijke Zwarte *P o gibraltariensis* – afhankelijk van leeftijd en sleet. Tot slot is beschreven dat hybriden een bleke onderzijde kunnen hebben. Hier wordt benadrukt hoe bleek dat kan zijn: ongeveer 10% van de hybride mannetjes heeft een crème onderzijde met slechts een vaag oranje waas. Dit kenmerk lijkt alleen voor te komen bij jonge mannetjes. Naast kenmerken behandelt dit artikel ook de timing (fenologie) van zowel hybriden als Oosterse Zwarte. Het patroon van Oosterse Zwarte in Europa is sinds 2005 duidelijker geworden: ze verschijnen in het late najaar en de winter, en influxen kunnen voorkomen. De enige 'hybriden' die zijn gemeld in de periode dat Oosterse Zwarte piekt, zijn misschien helemaal geen hybriden geweest maar zuivere westelijke Zwarte met meer oranje op de buik dan gebruikelijk. Het is bekend dat dit soort vogels voorkomen (mogelijk veroorzaakt door introgressie in het verleden of atavisme). In elk geval zal het uiterlijk van zulke vogels geen determinatieproblemen opleveren, omdat ze niet op Oosterse Zwarte lijken. Vooralsnog zijn in het late najaar en de winter in het noord-westen van Europa nog nooit hybriden gezien die een sterke gelijkenis met Oosterse Zwarte vertonen, terwijl roodbuikige roodstaarten laat in het jaar zeker sinds 2005 de aandacht zullen trekken. Hybriden worden vrijwel altijd in het voorjaar en de zomer gezien; dit kan misschien deels worden veroorzaakt doordat zingende vogels opvallen.

Andere onderzoeken – zowel op basis van gecontroleerde experimenten in gevangenschap als op basis van bestaande waarnemingen – tonen aan dat de migratiestrategie van hybriden intermediair is ten opzichte van de oudersoorten. Zowel deze onderzoeken als de fenologie van de voor dit artikel gevonden hybriden lijken te ondersteunen dat deze laat in het najaar daadwerkelijk zeldzaam zijn in Europa. Laat in het najaar en vroeg in de winter is daarom een Oosterse Zwarte veel meer te verwachten dan een hybride.

References

- Ayé, R, Schweizer, M & Roth, T 2012. Birds of Central Asia. London.
- Berthold, P 1996. Control of bird migration. London.
- Clement, P & Rose, C 2015. Robins and chats. London.
- van Duivendijk, N 2011. Advanced bird ID handbook – the Western Palearctic. London.
- Demey R 2009. Recent Reports. Bull Afr Bird Club 16: 99-111.
- Ebels, E B, van der Laan, J, van der Schalk, M & van der Spek, V 2018. Oosterse Zwarte Roodstaarten in Nederland en voorkomen in Europa. Dutch Birding 40: 152-166.
- Ertan, K T 2006. The evolutionary history of Eurasian redstarts, *Phoenicurus*. Acta Zool Sinica 52 (supplement): 310-313.
- Lindholm, A 2001. Apparent hybrid redstarts in Finland resembling Black Redstart of eastern subspecies *phoenicuroides*. Br Birds 94: 538-545.
- Martinez, N, Nicolai, B & van der Spek, V in prep. Redstart hybrids in Europe and North Africa.
- McCarthy, E M 2006. Handbook of avian hybrids of the world. Oxford.
- Nicolai, B, Schmidt, C & Schmidt, F U 1996. Gefiedermerkmale, Maße und Alterskennzeichen des Hausrotschwanzes *Phoenicurus ochruros*. Limicola 10: 1-41.
- Petersson, A, Bergner, A & Mats, T 2014. A hybrid Common Redstart x Black Redstart (*Phoenicurus phoenicurus* x *Ph. ochruros*) breeding in southeastern Sweden. Ornis Svecica 24: 35-40.
- Robel, D & Nicolai, B 2009. Östlicher Hausrotschwanz *Phoenicurus ochruros semirufus* in NW-Afrika? Ornithol Jber Mus Heineanum 27: 27-34.
- Steijn, L B 2005. Eastern Black Redstarts at IJmuiden, the Netherlands, and on Guernsey, Channel Islands, in October 2003, and their identification, distribution and taxonomy. Dutch Birding 27: 171-194.
- Stoddart, A 2016. 'Eastern Black Redstart': new to Britain. Br Birds 109: 211-219.

Vincent van der Spek, Acaciastraat 212, 2565 KJ Den Haag, Netherlands (v.vanderspek@gmail.com)
Nicolas Martinez, Biederthalstrasse 9, 4118 Rodersdorf, Switzerland (nicolas.martinez44@yahoo.de)

Oosterse Zwarte Roodstaarten in Nederland en voorkomen in Europa

Enno B Ebels, Jan van der Laan, Martin van der Schalk & Vincent van der Spek

De eerste Oosterse Zwarte Roodstaart *Phoenicurus ochruros phoenicuroides* voor Nederland betrof een eerste-winter mannetje dat van 21 tot 23 oktober 2003 verbleef in de jachthaven van IJmuiden, Noord-Holland (Steijn 2003, 2005). Een uitgebreid gevalsartikel over deze vogel en een exemplaar dat in dezelfde periode opdook op Guernsey, Kanaaleilanden, met veel informatie over de herkenning van dit taxon werd gepubliceerd in Steijn (2005). In november 2011 volgde het tweede geval in Nederland, en in november 2012 het derde en vierde. Na een paar blanco jaren kwamen met de influx in West-Europa in 2016 het vijfde tot en met zevende geval, alle drie in november 2016. Het achtste betrof een wintergeval in januari 2017 en het negende en 10e geval waren twee late najaarsvogels in november-december 2017. Het 11e geval werd in februari-maart 2018 vastgesteld. In dit artikel worden de 10

gevallen van 2011 tot begin 2018 gedocumenteerd en wordt een overzicht gegeven van het voorkomen in Europa; alle Nederlandse gevallen zijn aanvaard door de Commissie Dwaalgasten Nederlandse Avifauna (CDNA). Omdat de beschrijvingen van de meeste exemplaren vrijwel identiek zijn is in de appendix een beschrijving opgenomen die van toepassing is op de meeste van de behandelde gevallen, met aanvullingen of verbijzonderingen per geval. Voor twee exemplaren (november 2011 en november 2016) is het fotomateriaal van mindere kwaliteit en is de beschrijving minder gedetailleerd; deze twee beschrijvingen zijn volledig opgenomen in de appendix.

Terschelling, 13 november 2011

In de ochtend van 13 november 2011 ontdekte Harvey van Diek een Zwarte Roodstaart bij Ooster-

201 Oosterse Zwarte Roodstaart / Eastern Black Redstart *Phoenicurus ochruros phoenicuroides*, eerste-winter mannetje, Nieuwe Statenzijl, Groningen, 17 februari 2018 (*Thijs Glastra*)

end op Terschelling, Friesland. Gewaarschuwde vogelaars konden hem later die dag niet meer terugvinden. HvD kon alleen een serie 'record shots' maken, waarop de vleugelpunt niet goed te zien is en de waarneming werd binnen de toen geldende criteria niet aanvaard (cf Haas et al 2013). In het najaar van 2017 is deze waarneming in herroulatie gebracht op basis van de criteria in van der Spek & Martinez (2018) en alsnog aanvaard als tweede geval voor Nederland. De documentatie bestaat uit foto's van HvD (Dutch Birding 34: 68, plaat 90, 2012; <http://waarneming.nl/waarneming/view/61717538>).

Rolde, 8-12 november 2012

Op donderdag 8 november 2012 maakte André-Willem Faber een korte wandeling met de hond bij Rolde, Drenthe. Toen hij langs een akker liep hoorde hij een roepje dat hem deed denken aan een Roodborsttapuit *Saxicola rubicola*. Het geluid hield aan en hij liep de akker op tot hij na c 50 m een vogel zag scharrelen tussen de maïsstobben. Het was een roodstaart *Phoenicurus* met een oranje buik. Het uiterlijk en het tamme gedrag deden hem denken aan Oosterse Zwarte Roodstaart. AWF stuurde een paar foto's via Whatsapp naar Tjeerd Burger en Alwin van Lubeck en even later werden deze gedeeld in de Whatsapp-groep van Groninger twitchers. Binnen een half uur kwamen Sander Bot en Pieter van Veelen met relevante literatuur onder de arm aangerend en konden ze de kenmerken nalopen. Alles leek te passen op een eerste-winter mannetje Oosterse Zwarte en hoewel lastig met zekerheid in het veld vast te stellen leek ook de handpenformule te kloppen, waarna hij als 'vrij zeker' werd doorgepiept. Tot donker werd hij die dag door bijna 30 vogelaars gezien en naast goede foto's werd er een geluidsopname van de roep gemaakt. 's Avonds werd aan de hand van de vele foto's de handpenratio berekend die ongeveer op het gemiddelde van Oosterse Zwarte uitkwam, waarmee de determinatie zeker was. De vogel werd de dagen erna druk bezocht en liet zich tot 12 november van zeer dichtbij bewonderen en vastleggen. Van de vogel zijn uitwerpselen verzameld voor DNA-analyse; deze zijn nog niet geanalyseerd (Peter de Knijff in litt). De documentatie bestaat uit foto's van een groot aantal fotografen (Dutch Birding 34: 429, plaat 605, 2012, 35: 63, plaat 94, 2013; www.dutchbirding.nl, www.waarneming.nl) en geluidsopnamen van Sander Bot en Gerjon Gelling (www.waarneming.nl).

Paesens, 9-12 november 2012

Bert Duker en Rudie Huiting gaan regelmatig sa-

men een dagje vogelen, zo ook vrijdag 9 november 2012. Hoewel de Oosterse Zwarte Roodstaart in Rolde verleidelijk dichtbij zat (half uur rijden), besloten ze toch het gebruikelijke rondje Lauwersmeer te doen. Tijdens de tocht was het overal opvallend rustig en veel bijzonders kregen ze niet te zien. Ze besloten om nog even naar Paesens, Friesland, te gaan om Strandleeuweriken *Eremophila flava* en Sneeuwgorzen *Plectrophenax nivalis* te zoeken. Toen ze de auto langs de Achterwei hadden geparkeerd viel hen onmiddellijk een roodstaart op met een rode buik. Hij was niet schuw en zat een paar keer op slechts enkele meters afstand; BD kon daardoor een aantal foto's maken. Oosterse Zwarte Roodstaart stond niet in de gids die bij de hand was en verder hadden BD en RH geen literatuur bij zich, waardoor het determinatieproces stokte. Na thuiskomst bekeek RH de foto's van de Oosterse Zwarte van Rolde en kwam tot de conclusie dat de vogel van Paesens daar erg veel op leek. Hij mailde BD met het verzoek de foto's op te sturen. De volgende dag vergeleek RH de foto's met de kenmerken in van Duivendijk (2011) en concludeerde dat het een eerste-winter mannetje Oosterse Zwarte moest zijn. Die avond wijzigde RH op www.waarneming.nl de determinatie, plaatste de foto's van BD erbij en meldde de waarneming op het forum van www.waarneming.nl; BD plaatste de foto's ook op www.lauwersmeer.com. Zondagochtend 11 november werd de vogel reeds om 08:00 teruggevonden en tot en met maandag 12 november kon hij uitvoerig worden bekeken en gefotografeerd. Van de vogel zijn uitwerpselen verzameld voor DNA-analyse; deze zijn nog niet geanalyseerd (Peter de Knijff in litt). De documentatie bestaat uit foto's van een groot aantal fotografen (Dutch Birding 34: 429, plaat 606, 2012, 35: 63, plaat 95, 2013; www.dutchbirding.nl, www.waarneming.nl).

Vlieland, 4-5 november 2016

Op vrijdag 4 november 2016 om c 12:30 ontdekten Bas Lagerveld, Sander Lagerveld en Leo Stegeman tijdens een najaarsweekend van 'de Alkmaarders' een Zwarte Roodstaart met een rode buik op het strand op de oostpunt van Vlieland, Friesland; SL zag de vogel als eerste. Ze determineerden hem als Oosterse Zwarte Roodstaart en maakten de ontdekking bekend via Dutch Bird Alerts, vergezeld van enkele foto's van SL. Wouter van der Ham en Carl Zuhorn zagen hem diezelfde middag. De volgende dag vond Leon Edelaar hem om c 13:30 terug en werd hij tevens gezien en gefotografeerd door Jan van der Laan. De documentatie

202 Oosterse Zwarte Roodstaart / Eastern Black Redstart *Phoenicurus ochruros phoenicuroides*, eerste-winter mannetje, Oosterend, Terschelling, Friesland, 13 november 2011 (*Harvey van Diek*) **203** Oosterse Zwarte Roodstaart / Eastern Black Redstart *Phoenicurus ochruros phoenicuroides*, eerste-winter mannetje, Rolde, Drenthe, 10 november 2012 (*Garry Bakker*) **204** Oosterse Zwarte Roodstaart / Eastern Black Redstart *Phoenicurus ochruros phoenicuroides*, eerste-winter mannetje, Vlieland, Friesland, 5 november 2016 (*Jan van der Laan*) **205** Oosterse Zwarte Roodstaart / Eastern Black Redstart *Phoenicurus ochruros phoenicuroides*, eerste-winter mannetje, Vlieland, Friesland, 4 november 2016 (*Sander Lagerveld*)

bestaat uit op foto's van JvdL en SL (Dutch Birding 39: 69, plaat 102, 2017; www.dutchbirding.nl, www.waarneming.nl).

Terschelling, 5-10 november 2016

Op zaterdag 5 november rond 12:00 ontdekte Vincent van der Spek een Oosterse Zwarte Roodstaart aan de rand van West-Terschelling op Terschelling, Friesland, hemelsbreed nauwelijks 10 km ten noordoosten van de locatie van het exemplaar op Vlieland. De vogel verbleef op het schor net buiten het dorp en vloog regelmatig voor langere tijd naar de nabijgelegen bebouwing. Bij de ontdekking werd hij samen gezien met een vrouwtje Zwarte Roodstaart. Later op de dag verbleef hij meestal in het dorp en was daardoor lastig

terug te vinden. Hij werd die dag ook nog gezien en gefotografeerd door Arie Ouwerkerk. Op 7 november bleek hij nog aanwezig en werd daarna tot 10 november dagelijks gemeld langs de rand van het dorp. De documentatie bestaat uit foto's van Iolente Navarro, AO, Tjally Schaap en VvdS (Dutch Birding 39: 64, plaat 92, 2017, 40-2 (omslag) 2018; www.waarneming.nl).

Maasvlakte, 7 november 2016

Op 7 november 2016 ontdekte Han Goudappel een vrouwtje en mannetje roodstaart langs de hekken op de Vuurtorenvlakte op de Maasvlakte, Zuid-Holland; het mannetje had grijze boven delen en een zwarte kop en borst, contrasterend met een opvallende oranje buik. Beide vogels wa-

206 Oosterse Zwarte Roodstaart / Eastern Black Redstart *Phoenicurus ochruros phoenicuroides*, eerste-winter mannetje, Terschelling, Friesland, 5 november 2016 (Vincent van der Spek) **207** Oosterse Zwarte Roodstaart / Eastern Black Redstart *Phoenicurus ochruros phoenicuroides*, eerste-winter mannetje, Maasvlakte, Zuid-Holland, 7 november 2016 (Han Goudappel) **208** Oosterse Zwarte Roodstaart / Eastern Black Redstart *Phoenicurus ochruros phoenicuroides*, eerste-winter mannetje, Barendrecht, Zuid-Holland, 14 januari 2017 (Enno B Ebels) **209** Oosterse Zwarte Roodstaart / Eastern Black Redstart *Phoenicurus ochruros phoenicuroides*, eerste-winter mannetje, Zanddijk, Texel, Noord-Holland, 8 december 2017 (Ruwan Aluvihare)

ren erg vliegerig en lieten zich moeizaam fotograferen. Het mannetje zat kortstondig op het hek en HG kon enkele foto's maken. Na enige tijd raakte HG de vogels kwijt; later op de dag kon hij ze niet meer terugvinden. Op basis van de foto's werd het mannetje gedetermineerd als Oosterse Zwarte Roodstaart. De documentatie bestaat uit foto's van HG (<http://waarneming.nl/waarneming/view/126469335>).

Barendrecht, 12-15 januari 2017

Op 12 januari 2017 ging Martin van der Schalk op bezoek bij Trudie Meijer in de woonwijk Smitshoek in Barendrecht, Zuid-Holland. Kort voor zijn komst had TM een onbekende kleine vogel aangetroffen in haar voortuin. Nog niet op de hoogte van deze

waarneming zag MvdS de vogel vervolgens op het trottoir foerageren: het was een roodstaart met een opvallende roodoranje buik. Hij determineerde hem als mannetje Oosterse Zwarte Roodstaart, onder meer door het ontbreken van een licht vleugelpaneel en door de verdeling van zwart en oranje op de onderdelen. De volgende dag leverde een zoektocht door hem niks op. Pas 's avonds was MvdS in de gelegenheid om het nieuws te verspreiden via Dutch Bird Alerts. Een dag later, 14 januari, was Enno Ebels al vroeg aan het zoeken. Rond 10:00 vond hij de vogel op vrijwel dezelfde plek als twee dagen eerder. In de loop van de dag kwamen meer dan 100 vogelaars de roodstaart uitvoerig bekijken en fotograferen. De vogel was erg tam en foerageerde meestal in de kleine stenige

210 Oosterse Zwarte Roodstaart / Eastern Black Redstart *Phoenicurus ochruros phoenicuroides*, eerste-winter mannetje, Anjumer en Loessenserpolder, Friesland, 30 november 2017 (Martijn Bot/Birdingholland.nl)

211 Oosterse Zwarte Roodstaart / Eastern Black Redstart *Phoenicurus ochruros phoenicuroides*, eerste-winter mannetje, Nieuwe Statenzijl, Groningen, 12 februari 2018 (Co van der Wardt)

voortuinen. Hij oogde af en toe niet fit (langdurig stilzittend dicht tegen de bebouwing aan en nauwelijks reagerend op vogelaars en fotografen) maar was op andere momenten normaal aan het foerageren. Volgens verschillende bewoners was hij al twee tot drie weken aanwezig maar omdat fotografisch bewijs van eerdere datums ontbreekt wordt 12 januari als eerste datum aangehouden. Op 15 januari werd hij wederom door meer dan 100 vogelaars bekeken. Op 16 januari werd hij niet meer gemeld – de combinatie van koude nachten met vorst en zijn schijnbaar slechte conditie maakt de kans groot dat hij is overleden. Van de vogel zijn uitwerpselen verzameld voor DNA-analyse; deze zijn nog niet geanalyseerd (Peter de Knijff in litt). De documentatie bestaat uit foto's van veel waarnemers (Dutch Birding 39: 55, plaat 77, 139, plaat 216, 2017; 40: 143, plaat 193 www.dutchbirding.nl, www.waarneming.nl) en video-beelden van onder meer Tijmen van Doornik, Luuk Punt en Luuk Treels (www.youtube.com).

Anjum, 29 november tot 2 december 2017

Op 29 november 2017 fotografeerde Wilfried Solarz een roodstaart ten noorden van Anjum, Friesland. WS dacht aan een Gekraagde Roodstaart *P. phoenicurus* maar vond de datum erg laat voor deze soort en daarom stuurde hij later die dag foto's naar Michael Kopijn; samen met Alwin van Lubeck determineerden ze de vogel als Oosterse Zwarte Roodstaart. De volgende ochtend werd hij teruggevonden door Martijn Bot bij boerderijen langs de Alddyk in de Anjumer en Loessenserpolder en later die dag nog gezien door een handvol vogelaars.

De vogel was erg vliegerig en daardoor soms lastig (terug) te vinden. Op 1 en 2 december was hij nog aanwezig en meer plaatstrouw en werd hij door enkele 10-tallen vogelaars bezocht. Documentatie bestaat uit foto's van onder meer MB, Thijs Glastra, Rient Niks en Wim van Zwieten en videobeelden van Daniël Boer en Marchel Stienstra (Dutch Birding 40: 67, plaat 85, 2018; www.birdpix.nl/album_page.php?pic_id=467364, www.dutchbirding.nl, www.waarneming.nl).

Texel, 4-9 december 2017

Op 4 december 2017 rond 09:00 ontdekte Hans op den Dries een Oosterse Zwarte Roodstaart langs de Zanddijk ten westen van Zuid-Eierland op Texel, Noord-Holland. De vogel was de hele dag aanwezig rondom een boerderij en werd door enkele 10-tallen vogelaars gezien. Hij bleef tot 9 december en trok veel bezoekers. De documentatie bestaat uit foto's van onder meer Ruwan Aluvihare, Jos van den Berg, Peter de Man, Eric Menkveld, Hans Verdaat en Arend Wassink (Dutch Birding 40: 67, plaat 84, 2018; www.dutchbirding.nl, www.waarneming.nl).

Nieuwe Statenzijl, 7 februari tot 14 maart 2018

Op 7 februari 2018 fotografeerde Jitty Hakkert tijdens een telling van Blauwe Kiekendieven *Circus cyaneus* een Oosterse Zwarte Roodstaart aan de zeezijde van de dijk langs de Dollard ten westen van Nieuwe Statenzijl, Groningen. Op 10 februari zag Marco Glastra hier dezelfde vogel; het nieuws werd verspreid via Dutch Bird Alerts en die dag zagen ook enkele andere vogelaars de vo-

gel. Hij was ril en bleef meestal op afstand van waarnemers, zich verplaatsend over de riethopen langs de slootrand onderaan de dijk en af en toe ook aan de binnenkant van de dijk. Hij bleef tot 14 maart. Waarschijnlijk werd zijn vertrek veroorzaakt door het opruimen van de riet- en modderhopen langs de sloot, waar hij graag op foerageerde. Van de vogel zijn uitwerpselen verzameld voor DNA-analyse en deze zijn naar laboratoria in Brittannië en Nederland gestuurd; analyse door Martin Collinson en Thom Shannon (in litt) ondersteunde dat het een *phoenicuroides* betrof en gaf aan dat het DNA overeenkwam met vogels uit de (omgeving van) Tuva Republiek, Rusland (ten noorden van Mongolië). Daarbij dient aangetekend te worden dat twee referentiesequenties uit het verspreidingsgebied van *phoenicuroides* uit Tuva komen en dat uit het overige verspreidingsgebied maar weinig sequenties beschikbaar zijn (Centraal-China, Noordwest-China; Thom Shannon in litt) zodat vergelijkingen slechts in beperkte mate mogelijk zijn. De documentatie bestaat verder uit foto's van veel fotografen (Dutch Birding 40: 133, plaat 180, 134, plaat 185, 142, plaat 192, 144, plaat 194, 2018; www.dutchbirding.nl, www.waarneming.nl), videobeelden van Johan Boom en Tijmen van Doornik (www.youtube.com) en geluidsopnamen van Arnoud van den Berg, Marnix Jonker en Peter Nuyten.

Determinatie

Bij de 10 behandelde gevallen en bij de eerste vogel in Nederland ging het om eerste-winter mannetjes van het zogeheten 'paradoxus' type. Ook c 12% (Nicolai et al 1996) van de jonge mannetjes van westelijke Zwarte Roodstaart *P o gibraltariensis* heeft dit kleed, dat sterk lijkt op het adulte kleed van een mannetje; het aandeel bij Oosterse Zwarte Roodstaart is niet bekend en kan dus hoger (of lager) zijn dan 12%. De overige bijna 90% ('cairei type') van *gibraltariensis* heeft een 'gewoon' kleed in het eerste najaar, dat sterk lijkt op het vrouwtjeskleed (cf Steijn 2005).

De combinatie van donkere keel en borst, orangerode buik en flank en grijze bovendelen wijst op de ondersoort *phoenicuroides*. Andere oostelijke ondersoorten, zoals *P o semirufus* (Midden-Oosten) en *P o rufiventris* (Himalaya oostelijk tot in China) zijn – in adult kleed – zwartachtig op de bovendelen. De leeftijdsbepaling als eerste-winter is gebaseerd op de gewolkte keel en borst en de duidelijke lichte randen aan tertials, handpennen en armpennen. Mannetjes *phoenicuroides* en *rufiventris* kunnen al in het eerste jaar een donkere keel en borst ontwikkelen met een scherpe af-

scheiding naar de orangerode buik en flank. Adulte mannetjes zouden, ook in het najaar, een egalere zwarte keel en borst en grijze vleugels hebben en niet, zoals bijvoorbeeld het mannetje van Nieuwe Statenzijl, duidelijk twee generaties vleugelveren.

De uitdaging betreft het uitsluiten van hybride Zwarte x Gekraagde Roodstaart *P ochruros x phoenicurus*. Dit type hybride komt in Europa regelmatig voor en komt wat uiterlijk betreft sterk overeen met Oosterse Zwarte Roodstaart. Voor een uitgebreide behandeling van de verschillen (met name in vleugel formule en tekening van de onderdelen), zie Steijn (2005) en van der Spek & Martinez (2018); voor publicaties over hybriden Zwarte x Gekraagde, zie, eg, Lambert (1997), Rebiš (1998), Lindholm (2001), Petersson et al (2014) en van der Spek & Martinez (2018). De vleugelstructuur van *phoenicuroides* is zeer vergelijkbaar met die van westelijke Zwarte (*gibraltariensis*); p3-6 zijn ongeveer even lang. Bij Gekraagde Roodstaart is p6 aanzienlijk korter dan p5, waardoor de vleugel puntiger is. De verhouding van de afstand tussen de top van p5-6 en de top van p6-7 is c 1:2. Bij Gekraagde en bij hybride Zwarte x Gekraagde is deze verhouding meer gelijkwaardig (c 3:4). Op basis van van der Spek & Martinez (2018) is geconcludeerd dat ook zonder gedetailleerde gegevens over de vleugel formule determinatie als *phoenicuroides* mogelijk is bij de meeste eerstejaars 'paradoxus' mannetjes, waarbij de vorm van de afscheiding tussen de zwarte borst en rood-oranje buik een belangrijk kenmerk vormt.

Niet-aanvaarde waarneming in Nederland

Op 23 december 2016 werd een vermoedelijke Oosterse Zwarte Roodstaart gefotografeerd in een tuin in Alphen aan den Rijn, Zuid-Holland; een dag later plaatste de buurvrouw een berichtje op Facebook, met een matige foto waarop een mannetje Zwarte Roodstaart is te zien met een uitgebreide orangerode buik. De vogel is ondanks zoekpogingen niet meer teruggevonden. Deze vogel past wat uiterlijk, timing en locatie betreft goed in het plaatje van Oosterse Zwarte en de kans is erg groot dat de waarneming op dit taxon betrekking had; de twee beschikbare foto's van zeer matige kwaliteit toonden echter te weinig details voor aanvaarding (cf Haas et al 2017).

Verspreiding en gevallen in Europa

Oosterse Zwarte Roodstaart (hierna *phoenicuroides*) broedt in delen van Centraal-Azië: in Zuid-Rusland (Tuva Republiek), westelijk Mongolië zuidelijk tot Tien Shan, het zuidoosten en zuiden van Kazachstan en het noordwesten van Pakistan. Dit

212 Oosterse Zwarte Roodstaart / Eastern Black Redstart *Phoenicurus ochruros phoenicuroides*, eerste-winter mannetje, Paesens, Friesland, 12 november 2012 (*Rob Olivier*)

213 Oosterse Zwarte Roodstaart / Eastern Black Redstart *Phoenicurus ochruros phoenicuroides*, eerste-winter mannetje, Barendrecht, Zuid-Holland, 14 januari 2017 (*Martin van der Schalk*)

taxon overwintert in Zuidwest-Azië, het Arabisch Schiereiland en Oost-Afrika (zie figuur 1 in Steijn 2005). In Oman is het een algemene doortrekker en wintergast van eind september tot begin mei en in de Verenigde Arabische Emiraten van oktober tot april (Pedersen & Aspinall 2010, Eriksen & Victor 2013). In Israël is het een zeer zeldzame doortrekker en wintergast (februari-maart) in het zuiden, vooral bij Eilat (Shirihai 1996). In Irak is het een algemene wintergast (Salim et al 2012).

Broedgebied en trekgedrag maken *phoenicuroides* een te verwachten dwaalgast in Europa; door het feit dat in het veld herkenbare 'paradoxus' mannetjes vermoedelijk maar een klein deel van de populatie vormen, door de lastige determinatie en door de status als ondersoort (waardoor sommige dwaalgastencommissies dit taxon niet beoordelen) is het aantal gevallen waarschijnlijk aan de lage kant. Dwaalgasten uit vergelijkbare broedgebieden en met een vergelijkbaar trekgedrag worden vaker gezien, zoals Woestijntapuit *Oenanthe deserti*. Met de sinds 2005 toegenomen determinatiekennis is de aandacht voor dit taxon echter flink gegroeid en dat verklaart waarschijnlijk (mede) dat het aantal gevallen in Europa in de afgelopen 10 jaar sterk is gestegen. Het valt op dat er jaren zijn geweest (zoals 2011, 2012 en 2016) met meerdere gevallen in Europa (zoals dat ook bijvoorbeeld met Woestijntapuit gebeurt).

Tot en met maart 2018 zijn in Europa 67 gevallen vastgesteld (waarvan 66 tot en met 2017); er zijn daarnaast nog negen goed gedocumenteerde waarnemingen die wachten op formele aanvaarding door een dwaalgastencommissie. De aantallen zijn: Brittannië (14+), Cyprus (1), Denemarken (2), Duitsland (4+), Finland (1+), Frankrijk (2+), Georgië (1), Italië (1+), Kanaaleilanden (1), Letland (2), Nederland (11), Noorwegen (3+), Oostenrijk (1), Spanje (1) en Zweden (22). Een overzicht van alle Europese gevallen staat in tabel 1 en figuur 1-3. Een aantal oudere gevallen, bijvoorbeeld uit België (cf De Smet & Verduyck 1994), Brittannië (cf Evans 1994, Stoddart 2016) en Duitsland, is na het beter bekend worden van de determinatiekenmerken en de benodigde (gedetailleerde) documentatie op foto's en video voor aanvaarding herzien en afgewezen (cf Steijn 2005).

De beste jaren waren 2016 (23+ gevallen) en 2011 (16, waarvan 14 in het najaar en twee in het voorjaar). In deze twee jaren werden 59% van alle gevallen vastgesteld. Meer dan 50% van de gevallen komt uit Brittannië en Zweden. Bijna alle (63 vogels) werden vastgesteld in 2000-17 en 85% werd ontdekt in het najaar, met een duidelijke piek in de laatste 10 dagen van oktober en eerste 10 dagen van november (n=28). Er zijn zeven gevallen van vogels die tot in januari of langer bleven (in Cyprus, Engeland (2), Finland (1; nog niet aan-

FIGUUR 1 Verdeling van gevallen van Oosterse Zwarte Roodstaart *Phoenicurus ochruros phoenicuroides* in Europa in 1980-2017 (n=75). Blauw: reeds aanvaard (n=66), rood: wachtend op aanvaarding door betrokken dwaalgastencommissie (n=9) / distribution of records of Eastern Black Redstart *Phoenicurus ochruros phoenicuroides* in Europe in 1980-2017 (n=75). Blue: already accepted (n=66), red: awaiting acceptance by relevant rarities committee (n=9).

Oosterse Zwarte Roodstaarten in Nederland en voorkomen in Europa

TABEL 1 Gevallen van Oosterse Zwarte Roodstaart *Phoenicurus ochruros phoenicuroides* in Europa; * wachtend op aanvaarding door betrokken dwaalgastencommissie / records of Eastern Black Redstart *Phoenicurus ochruros phoenicuroides* in Europe; * awaiting acceptance by relevant rarities committee (Steijn 2005, Alfrey 2007, Barba et al 2011, Hunt 2011, Crane 2012, Deutsche Avifaunistische Kommission 2013, Isaac 2013, Lokki 2013, Ova et al 2013, Hudson & the Rarities Committee 2014, 2015, 2016, Olsen 2014, Heggoy & Olsen 2015, Albegger & Khil 2016, Olsen et al 2016, Stoddart 2016, Holt & the Rarities Committee 2017, Ławicki & van den Berg 2017; www.birdlife.se/rk; https://tinyurl.com/y8eopfsh; Pierre-André Crochet in litt, Jochen Dierschke in litt, Magnus Hellström in litt, Chas Holt in litt, Ottavio Janni in litt, Christopher König in litt, Łukasz Ławicki in litt, Karlis Millers in litt, Geir Mobakken in litt, Tor Olsen in litt, Colin Richardson in litt, Hugo Touzé in litt)

Brittannië (14+)

7-8 november 1981, Dungeness, Kent, Engeland, eerste-winter mannetje (ringvangst)
 9 november 2003, Wells-next-the-Sea, Norfolk, Engeland, eerste-winter mannetje
 11-17 november 2011, Foreness Point, Kent, Engeland, eerste-winter mannetje (determinatie ondersteund door DNA-analyse; cf British Ornithologists' Union 2015)
 16-21 november 2011, Holy Island, Northumberland, Engeland, eerste-winter mannetje (determinatie ondersteund door DNA-analyse; Martin Collinson in litt)
 29 november tot 3 december 2014, Scalby, Yorkshire, Engeland, eerste-winter mannetje
 30 november 2014 tot 12 januari 2015, St Mary's, Scilly, Engeland, eerste-winter mannetje
 25 oktober 2016, Easington, Yorkshire, Engeland, eerste-winter mannetje
 26-28 oktober 2016, Donna Nook, Lincolnshire, Engeland, eerste-winter mannetje
 27 oktober 2016 tot 28 maart 2017, Skinningrove, Cleveland, Engeland, eerste-winter mannetje
 3-15 november 2016, Hartlepool Headland, Cleveland, Engeland, eerste-winter mannetje
 * 7-11 november 2016, Cayton Bay, Yorkshire, Engeland, eerste-winter mannetje
 2-22 december 2016, Torness, Lothian, Schotland, adult mannetje (Dutch Birding 39: 55, plaat 76, 2017)
 6 december 2016, Ripple GP, Worcestershire, mannetje
 7-11 december 2016, Tewkesbury Abbey, Gloucestershire, Engeland, eerste-winter mannetje
 18 december 2016 tot 2 februari 2017, Mousehole, Cornwall, Engeland, eerste-winter mannetje
 * 30 september 2017, Dale of Walls, Mainland, Shetland, Schotland, mannetje

Cyprus (1)

24 november 2011 tot 23 januari 2012, Mandria, Paphos, eerste-winter mannetje

Denemarken (2)

19 oktober 2005, Frederiksbø, Bornholm, eerste-winter mannetje
 25 oktober en 4-7 november 2016, Bønnerup Havn, Mydtjylland, eerste-winter mannetje (Dutch Birding 38: 466, plaat 708, 2016)

Duitsland (4+)

26-29 oktober 1995, Helgoland, Schleswig-Holstein, eerste-winter mannetje

13-17 oktober 2011, Minsener Oog, Niedersachsen, eerste-winter mannetje
 24 oktober 2016, Sylt, Schleswig-Holstein, eerste-winter mannetje
 3-8 november 2016, Helgoland, Schleswig-Holstein, eerste-winter mannetje (ringvangst) (Dutch Birding 38: 467, plaat 710, 2016)
 * 24-28 januari 2017, Frankfurt, Hessen, eerste-winter mannetje

Finland (1+)

22-26 mei 2011, Sommarö, Inkoo, mannetje
 * 25 december 2017 tot 7 januari 2018, Viikki, Helsinki, eerste-winter mannetje (determinatie ondersteund door DNA-analyse; Martin Collinson in litt; Dutch Birding 40: 57, plaat 65, 2018)

Frankrijk (2+)

12 november 2011, Île d'Yeu, Vendée, mannetje
 24-30 maart 2015, Vauvert, Gard, mannetje
 * 25 december 2016 tot 18 maart 2017, Antibes, Alpes-Maritimes, mannetje

Georgië (1)

7-10 mei 2003, Kazbegi, mannetje

Italië (1+)

* 17 november 2013, Scanzano Jonico, Matera, eerste-winter mannetje
 30 oktober tot 2 november 2015, Linosa, Agrigento, eerste-winter mannetje

Kanaaleilanden (1)

28-31 oktober 2003, Vazon Bay, Guernsey, eerste-winter mannetje (ringvangst)

Letland (2)

15 januari 2012, Kuivizi, Salacgriva, mannetje
 23 januari 2012, Uzava, Ventspils, mannetje

Nederland (11)

21-23 oktober 2003, IJmuiden, Noord-Holland, eerste-winter mannetje
 13 november 2011, Terschelling, Friesland, eerste-winter mannetje
 8-12 november 2012, Rolde, Drenthe, eerste-winter mannetje
 9-12 november 2012, Paesens, Friesland, eerste-winter mannetje
 4-5 november 2016, Vlieland, Friesland, eerste-winter mannetje

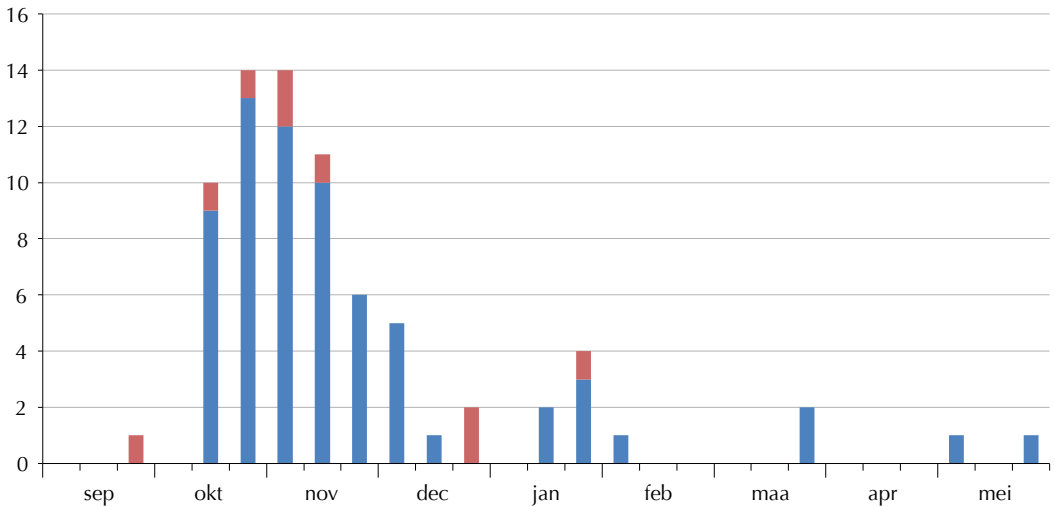
TABEL 1 (vervolg)

5-10 november 2016, Terschelling, Friesland, eerste-winter mannetje	15 oktober 2011, Faluddens fyr, Gotland, eerste-winter mannetje
7 november 2016, Maasvlakte, Zuid-Holland, eerste-winter mannetje	23 oktober 2011, Mönster, Onsala, Halland, eerste-winter mannetje
12-15 Januari 2017, Barendrecht, Zuid-Holland, eerste-winter mannetje	23-24 oktober 2011, Åstholmen, Tynderö, Medelpad, eerste-winter mannetje
29 november tot 2 december 2017, Anjum, Friesland, eerste-winter mannetje	29 oktober 2011, Talldungen, Faludden, Gotland, eerste-winter mannetje
4-9 december 2017, Texel, Noord-Holland, eerste-winter mannetje	4 november 2011, Tången, Hasselö, Blekinge, eerste-winter mannetje
7 februari tot 14 maart 2018, Nieuwe Statenzijl, Groningen, eerste-winter mannetje	9-14 november 2011, Barshageudd, Gotland, eerste-winter mannetje
<i>Noorwegen (3+)</i>	24-29 november 2011, Kungsstenarna, Ottenby, Öland, eerste-winter mannetje
21-22 januari 2007, Jomfruland, Kragerø, Telemark, eerste-winter mannetje	24 januari tot 12 maart 2012, Rålehamn, Tjällran, Skåne, eerste-winter mannetje (ringvangst; determinatie ondersteund door DNA-analyse; Lagerqvist 2013)
18-21 november 2010, Hove, Arendal, Aust-Agder, eerste-winter mannetje	18 november 2013, Uttorp, Blekinge, eerste-winter
10 december 2011, Rød, Asmaløy, Østfold, mannetje	12 november 2014, Landsort, Södermanland, eerste-winter mannetje (ringvangst)
* 23 oktober 2016, Tverrdalsøya, Arendal, Aust-Agder, eerste-winter mannetje	12-14 oktober 2016, Nabben, Gotland, eerste-winter mannetje
* 3 en 11 november 2016, Rauna, Farsund, Vest-Agder, eerste-winter mannetje	14 oktober 2016, Skärilövs hamn, Öland, eerste-winter mannetje
* 12-13 oktober 2017, Myrland, Flakstadøya, Nordland, eerste-winter mannetje	14-16 oktober 2016, Ölands norra udde, Öland, eerste-winter mannetje
<i>Oostenrijk (1)</i>	16 oktober 2016, Ölands norra udde, Öland, eerste-winter mannetje
27 november 2010, Hanság/Tadten, Burgenland, adult mannetje	16-25 oktober 2016, Egby udde, Öland, eerste-winter mannetje
<i>Spanje (1)</i>	3 november 2016, Gröna pumpen, Femöre, Södermanland, eerste-winter mannetje
23 maart 2011, Isla Grosa, Murcia, eerste-winter mannetje (ringvangst)	8-18 november 2016, Kallbadhuset, Visby, Gotland, eerste-winter mannetje
<i>Zweden (22)</i>	11-12 november 2016, Holmebodan, Öland, eerste-winter mannetje
15 november 1986, Hamra, Gotland, mannetje	17-20 november 2016, Norra lundparkeringen, Öland, eerste-winter mannetje
23-27 oktober 2000, Landsort, Södermanland, vrouwtje (ringvangst)	
20 oktober 2005, Ottenby, Öland, eerste-winter mannetje (ringvangst)	

vaard), Frankrijk, Letland (2), en Zweden), waarvan drie in 2012 en 2016. Twee vogels in Nederland werden ontdekt in respectievelijk januari (2017) en februari (2018). Vier vogels werden ontdekt in het voorjaar (in Spanje in maart 2011, Frankrijk in maart 2015, Georgië in mei 2003 en Finland in mei 2011). Alle gevallen op één na (vrouwtje gevangen in Zweden in 2000) hadden betrekking op mannetjes (bijna alle eerste-winter vogels), hoewel een aantal ‘verdachte’ vrouwtjes is waargenomen in Duitsland, Italië en Zweden. Alle gevallen in Brittannië, Denemarken, Noorwegen en Zweden werden aanvaard als *P o phoenicuroides/rufiventris/xerophilus*.

Taxonomie

Voor een uitvoerige behandeling van de taxonomie van het Zwarte Roodstaart-complex, zie Steijn (2005). Interessante publicaties zijn die van Ertan (2002, 2006). Ertan (2006) concludeerde dat Oosterse Zwarte Roodstaart (*phoenicuroides* samen met *rufiventris* en de meestal als tussenvorm opgevatte ‘*xerophilus*’) de meest afwijkende groep binnen het Zwarte Roodstaart-complex is en dat deze groep nauwer verwant lijkt te zijn aan Hodgsons Roodstaart *P hodgsoni* dan aan westelijke Zwarte Roodstaart (*P o gibraltariensis*, waartoe meestal ook *aterimus* wordt gerekend) en daarom mogelijk aparte soortstatus verdient. Voor een goed taxonomisch oordeel moet echter ook de po-

FIGUUR 2 Verdeling van gevallen van Oosterse Zwarte Roodstaart *Phoenicurus ochruros phoenicuroides* in Europa in 1980-2017 per 10-daagse periode (datum van ontdekking). Blauw: reeds aanvaard (n=66), rood: wachtend op aanvaarding door betrokken dwaalgastencommissie (n=9) / distribution of records of Eastern Black Redstart *Phoenicurus ochruros phoenicuroides* in Europe in 1980-2017 per 10-day period (by date of discovery). Blue: already accepted (n=66), red: awaiting acceptance by relevant rarities committee (n=9).

sitie van de derde groep binnen het Zwarte Roodstaart-complex (Kaukasische Zwarte Roodstaart *P. o. ochruros* en Levantijnse Zwarte Roodstaart *P. o. semirufus*) worden bepaald.

Recent onderzoek geeft echter een complexer beeld. Op basis van een fylogenetische analyse door George Sangster van de cytochrome-b-sequenties op GenBank en de ruim 40 sequenties van Ertan (2002) – die niet op GenBank zijn geplaatst maar wel zijn afgedrukt in Ertan (2002) – zijn er op dit moment geen duidelijke aanwijzingen dat er bij Zwarte Roodstaart sprake is van meerdere soorten. Het betrof in totaal 66 sequenties; er was sprake van vier grote fylogenetische groepen binnen Zwarte Roodstaart maar deze corresponderden niet goed met ondersoorten of geografie. Het is opvallend dat vogels uit Turkije en China (Gansu en Oost-Qinghai) in meerdere fylogenetische groepen opduiken. Deze stamboom is dus een stuk gecompliceerder dan die van Ertan (2006). Bij Gekraagde Roodstaart was al vastgesteld dat er sprake is van aparte mtDNA-groepen die op dezelfde plekken voorkomen; wellicht is er bij Zwarte Roodstaart iets vergelijkbaars aan de hand (George Sangster in litt).

Dankzegging

Wij danken Martin Collinson, Andrea Corso, Pierre-André Crochet, Harvey van Diek, Jochen Dierschke, Wouter Faveyts, Willem-Jan Fonteijn, Raymond Galea,

Vitaly Grishchenko, Magnus Hellström, Chas Holt, Ottavio Janni, Saulius Karalius, Leander Khil, Peter de Knijff, Bence Kókay, Christopher König, Michael Kopijn, Lionel Maumary, Karlis Millers, Geir Mobakken, Tor Olsen, Gerald Oreel, Uku Paal, Nikos Probonas, Colin Richardson, George Sangster, Peter Schleef, Thom Shannon, Hugo Touzé en Frederic Veyrunes voor hun bijdragen. Łukasz Ławicki verzorgde het overzicht van gevallen in Europa (tabel 1) en figuur 1-3.

Summary

EASTERN BLACK REDSTARTS IN THE NETHERLANDS AND OCCURRENCE IN EUROPE The first Eastern Black Redstart *Phoenicurus ochruros phoenicuroides* for the Netherlands was present at IJmuiden, Noord-Holland, on 21-23 October 2003. This paper documents 10 additional records in the Netherlands, in November 2011, November 2012 (two), November 2016 (three), January 2017, November-December 2017, December 2017 and February-March 2018; all records refer to first-winter males of the so-called 'paradoxus' type. On 13 November 2011, a bird was photographed on Terschelling, Friesland. On 8-12 November 2012, one was present near Rolde, Drenthe. On 9-12 November 2012, one stayed at Paesens, Friesland. On 4-5 November 2016, one was seen on Vlieland, Friesland, and another turned up c 10 km from the Vlieland bird on Terschelling, Friesland, on 5-10 November. One was photographed at Maasvlakte, Zuid-Holland, on 7 November. On 12-15 January 2017, one frequented a residential area at Barendrecht, Zuid-Holland. In late 2017, singles stayed near Anjum, Friesland, from 29 November to 2 December and on Texel, Noord-Holland, on 4-9 December. From 7 February to 14 March 2018, one

FIGUUR 3 Verdeling van gevallen van Oosterse Zwarte Roodstaart *Phoenicurus ochruros phoenicuroides* in Noord-Europa per 10-daagse periode (datum van ontdekking) gedurende influx van najaar 2016. Blauw: reeds aanvaard (n=23), rood: wachtend op aanvaarding door betrokken dwaalgastencommissie (n=4) / distribution of records of Eastern Black Redstart *Phoenicurus ochruros phoenicuroides* in northern Europe per 10-day period (by date of discovery) during influx in autumn 2016. Blue: already accepted (n=23), red: awaiting acceptance by relevant rarities committee (n=4).

stayed at Nieuwe Statenzijl, Groningen. A male at Alphen aan den Rijn, Zuid-Holland, on 23 December 2016 most probably concerned this taxon but was not accepted because the photographs did not show sufficient detail. The male on Terschelling on 13 November 2011 was initially rejected as photographs showed no wing-tip details but it was accepted after recirculation, based on new plumage criteria. Although wing-tip details are still the best feature to exclude hybrid Black x Common Redstart *P. ochruros x phoenicurus*, van der Spek & Martinez (2018) showed that in most cases other plumage characters (especially shape of division between dark breast and orange belly) also allow identification. Faeces were collected of four birds for future DNA analysis; the bird in 2018 was already analyzed and confirmed to show a genetic match with *phoenicuroides*.

Up to March 2018, there have been 67 records in Europe (excluding nine which are well-documented but still awaiting acceptance by relevant rarities committees; cf table 1). This includes one in the Netherlands in February-March 2018. The best years were 2016 (at least 23 in autumn) and 2011 (16; including 14 in autumn and

two in spring). During these two years, 59% of all records were noted. More than 50% of all records come from Britain and Sweden. Almost all (but three) birds were recorded since 2000 (figure 1), and 85% in autumn, with a clear peak in the last decade of October and the first decade of November (n=28). There have been seven winter records (birds staying into January or later: two in England and Latvia and singles in Cyprus, Finland (awaiting acceptance), France and Sweden), of which three in 2012 and 2016. Two winter birds in the Netherlands were found in January (2017) and February (2018), respectively. Four individuals were discovered in spring (March 2011 in Spain, March 2015 in France, May 2003 in Georgia and May 2011 in Finland). All records except one (a female trapped in 2000 in Sweden) concerned males (almost all first-winter birds); although a few 'suspect' females have been observed in Germany, Italy and Sweden. Note that all records in Britain, Denmark, Norway and Sweden were accepted as *P. o. phoenicuroides/rufiventris/xerophilus* (ie, not as *P. o. phoenicuroides*).

Verwijzingen

- Albegger, E & Khil, L 2016. Nachweise seltener und bemerkenswerter Vogelarten in Österreich 2012-2014. *Egretta* 54: 118-144.
- Alfrey, P 2006. Eastern Black Redstart at Kazbegi, Georgia, in May 2003. *Dutch Birding* 28: 98.
- Barba, J A, Cava, I & Sallent, A 2011. Colirrojo tizón oriental *Phoenicurus ochruros phoenicuroides* en Isla Grosa, Murcia en Marzo de 2011. [Eastern Black Redstart at Isla Grosa, Murcia in March 2011, first for Spain]. Website: www.rarebirdspain.net/arbsi040.htm.
- British Ornithologists' Union 2015. British Ornithologists' Union Records Committee: 43rd report (October 2014). *Ibis* 157: 186-192.
- Clement, P & Rose, C 2015. *Robins and chats*. London.
- Cramp, S (editor) 1988. *The birds of the Western Palearctic* 5. Oxford.
- Crane, A 2012. The Eastern Black Redstart *Phoenicurus ochruros phoenicuroides* at Mandria Beach, Paphos, 24th November 2011. In: Richardson, C, Christodoulides, S & Cottle, N (editors), *Cyprus Bird Report 2011*, Nicosia, p 145-146.
- De Smet, G & Verduyck, E 1994. First record of Eastern Black Redstart in Belgium. *Oriolus* 60: 66-68.
- Deutsche Avifaunistische Kommission 2013. Seltene Vögel in Deutschland 2011/12. Münster.
- Eriksen, J & Victor, R 2013. Oman bird list: the official list of the birds of the Sultanate of Oman. Seventh edition. Muscat.
- Ertan, K T 2002. Evolutionary biology of the genus *Phoenicurus*. Phylogeography, natural hybridisation and population dynamics. Marburg.
- Ertan, K T 2006. The evolutionary history of Eurasian redstarts, *Phoenicurus*. *Acta Zool Sinica* 52 (suppl): 310-313.
- Evans, L G R 1994. *Rare birds in Britain 1800-1990*. Little Chalfont.
- Garner, M 2010. A red-bellied Black Redstart in Lincoln. *Birding World* 23: 61.e

Oosterse Zwarte Roodstaarten in Nederland en voorkomen in Europa

- Glutz von Blotzheim, U N & Bauer, K M (editors) 1988. Handbuch der Vögel Mitteleuropas 11. Wiesbaden.
- Grimmett, R, Inskipp, C & Inskipp, T 1999. Pocket guide to the birds of the Indian Subcontinent. London.
- Haas, M, Slaterus, R, van der Spek, V & CDNA 2017. Rare birds in the Netherlands in 2016. Dutch Birding 39: 363-386.
- Heggøy, O & Olsen, T A 2015. Sjeldne fugler i Norge i 2011 og 2012. Rapport fra Norsk sjeldenhetskomité for fugl. Website: www.birdlife.no/organisasjonen/nskf/rapporter.php.
- Helbig, A, Knox, A, Parkin, D, Sangster, G & Collinson, M 2002. Guidelines for assigning species rank. Ibis 144: 518-525.
- Holt, C & the Rarities Committee 2017. Report on rare birds in Great Britain in 2016. Br Birds 110: 562-631.
- Hudson, N & the Rarities Committee 2014, 2015, 2016. Report on rare birds in Great Britain in 2013; 2014; 2015. Br Birds 107: 579-653; 108: 565-633; 109: 566-631.
- Hunt, B 2011. The Eastern Black Redstarts in Kent and Northumberland – the first confirmed British records. Birding World 24: 460-466.
- Isaac, B 2013. Première mention du Rougequeue noir *Phoenicurus ochruros* de la race orientale *phoenicuroides* en France en 2011. Ornithos 20: 288-291.
- King, J 1996. Black news on eastern Redstarts. Birding World 9: 244.
- Lagerqvist, M 2013. DNA-fonden – reder ut genetiken. RoadRunner 21: 60-62.
- Lambert, M 1997. Cantonnement et nidification d'un hybride Rougequeue noir x Rougequeue à front blanc présentant les caractéristiques de *Phoenicurus ochruros phoenicuroides*. Aves 34: 32-38.
- Lindholm, A 2001. Apparent hybrid redstarts in Finland resembling Black Redstart of eastern subspecies *phoenicuroides*. Br Birds 94: 542-545.
- Lokki, H 2013. Leppälintu, jolla ei ollut sitä valkoista otsaa. Linnut 48 (2): 50-51.
- Nicolai, B, Schmidt, C & Schmidt, F-U 1996. Gefiedermerkmale, Maße and Alterskennzeichen des Hausrotschwanzes *Phoenicurus ochruros*. Limicola 10: 1-41.
- Olsen, K, Christiansen, S S, Goller, O Z, Hansen, M B, Kauppinen, S, Neergaard, R S, Nielsen, H H, Nielsen, R D & Pedersen, K 2016. Sjældne fugle i Danmark og Grønland i 2016. Fugleåret 2016: 119-148.
- Olsen, T A 2014. Sjeldne fugler i Norge i 2009 og 2010. Rapport fra Norsk sjeldenhetskomité for fugl (NSKF). Fugleårene 1: 4-87.
- Ovaa, A, Groenendijk, D, Haas, M, Berlijn, M & CDNA 2013. Rare birds in the Netherlands in 2012. Dutch Birding 35: 357-379.
- Pedersen, T & Aspinall, S 2010. EBRC annotated checklist of the birds of the United Arab Emirates. Sandgrouse Supplement 3.
- Petersson, A-C, Bergner, A & Thorin, M 2014. A hybrid Common Redstart x Black Redstart (*Phoenicurus phoenicurus* x *P. ochruros*) breeding in southeastern Sweden. Ornis Svecica 24: 35-40.
- Plomp, M, Olivier, R, Berlijn, M, Boon, L J R, van den Bosch, J, Ebels, E B, Lagerveld, S, Levering, H, Linckens, A, Luijendijk, T J C & de Vries, P 2004. Dutch Birding jaaroverzicht 2003. Videocassette/dvd. Linschoten.
- Rebiś, M 1998. [A record of a hybrid between the Common Redstart *Phoenicurus phoenicurus* and Black Redstart *Ph. ochruros*.] Not Ornitol 39: 50. [In Polish; English summary.]
- Richardson, C 1990. The birds of the United Arab Emirates. Cheshire.
- Robinson, D & Chapman, A 1992. Birds of the Southern Gulf. London.
- Roselaar, C S & Shirihai, H in prep. Handbook of geographical variation of Palearctic birds. London.
- Saetre, G-P, Borge, T, Lindell, J, Moum, T, Primmer, C R, Sheldon, B C, Haavie, J, Johnsen, A & Ellegren, H 2001. Speciation, introgressive hybridization and non-linear rate of molecular evolution in flycatchers. Mol Ecol 10: 737-749.
- Salim, M A, Al-Sheikhly, O F, Majeed, K A & Porter, R F 2012. An annotated checklist of the birds of Iraq. Sandgrouse 34: 4-43.
- Shirihai, H 1996. The birds of Israel. London.
- van der Spek, V & Martinez, N 2018. Identification and temporal distribution of hybrid redstarts and Eastern Black Redstart in Europe. Dutch Birding 40: 141-151.
- Steijn, L 2003. DB Actueel: Oosterse Zwarte Roodstaart te IJmuiden. Dutch Birding 25: 441-443.
- Steijn, L B 2005. Eastern Black Redstarts at IJmuiden, the Netherlands, and on Guernsey, Channel Islands, in October 2003, and their identification, distribution and taxonomy. Dutch Birding 27: 171-194.
- Stoddart, A 2016. 'Eastern Black Redstart': new to Britain. Br Birds 109: 211-219.
- Svensson, L 1992. Identification guide to European passerines. Fourth edition. Stockholm.

Enno B Ebels, Joseph Haydnlaan 4, 3533 AE Utrecht, Nederland (ebels@wxs.nl)
Jan van der Laan, Brouwerstraat 19, 1814 HX Alkmaar, Nederland (j.vdlaan@xs4all.nl)
Martin van der Schalk, Dr Wibautplein 96, 3118 KG Schiedam, Nederland (martinvdschalk@hotmail.com)

Vincent van der Spek, Acaciastraat 212, 2565 KJ Den Haag, Nederland (v.vanderspek@gmail.com)

APPENDIX Algemene beschrijving van Oosterse Zwarte Roodstaarten *Phoenicurus ochruros phoenicuroides* in Nederland in 2011-18 en toevoegingen of afwijkingen per geval / general description of Eastern Black Redstarts *Phoenicurus ochruros phoenicuroides* in the Netherlands in 2011-18 and additions or differences for each separate record

GROOTTE & BOUW Geen duidelijke verschillen met westelijke Zwarte Roodstaart *P. o. gibraltariensis*. Vleugelformule: vleugelpunt gevormd door p3-5, allemaal binnen c 1 mm van elkaar; p3 en p4 langste. Andere handpennen korter. Ratio van verschil tussen p6 en p7 en verschil tussen p5 en p6 ('primary spacing') c 2. Versmallingen aanwezig op buitenvlag van p3-6. Lengte van versmalling op p6 gemeten op c twee derde van lengte van versmalling op p4.

KOP Bovenkop en nek blauwgrijs, lichtste grijskleur boven oog en snavel, in veld nauwelijks zichtbaar. Wang, teugel, smalle band boven snavel, kin en keel zwart. Geen zichtbare oogring.

BOVENDELEN Mantel grijs met bruine tint. Stuit en bovenstaartdekveren oranjerood.

VLEUGEL Kleine dekveren zwartachtig, met grijze top; middelste dekveren blauwgrijs; grote dekveren en tertials donkerbruin met zeemkleurige zoom. Binnenste twee grote dekveren blauwgrijs als mantel met lichte top. Handpennen en armpennen donkerbruin met zeemkleurige zoom. Licht zeemkleurige rand aan armpennen in zit opvallend lichter vleugelpaneel vormend. Okselveren fel oranjerood.

ONDERDELEN Bovenborst met zwarte veren met lichtgrijze top, scherp contrasterend met geheel zwarte keel. Scherpe onderrand van zwarte en grijze tekening, ter hoogte waar vleugel aansluit op lichaam. Grens van zwart en rood gebogen op midden van borst. Lager deel van borst, buik en flank fel oranjerood, sommige veren met zeemkleurige top. Centraal deel (over as) van benedenborst en buik witachtig. Oranjerode tekening uniform, met uitzondering van blekere oranje kleur op onderste deel van buik, achter poot. Onderstaartdekveren bleek oranje.

STAART Binnenste staartveer donkerbruin, met oranje zoom. Overige staartveren oranje.

NAAKTE DELEN Snavel zwart met bleek geelroze tekening rondom mondhoek en neusgat. Iris donkerbruin. Poot zwart, voetzolen bruin

Terschelling, november 2011

GROOTTE & BOUW Geen duidelijke verschillen met westelijke Zwarte Roodstaart. Vleugelpunt niet goed zichtbaar op foto's.

KOP Bovenkop en nek egaal grijs, iets lichter grijs op voorhoofd net boven masker. Oorstreek, teugel, kin en keel zwartachtig. Smalle zwarte band rondlopend boven snavel.

BOVENDELEN Zichtbaar deel van mantel grijs.

VLEUGEL Kleinere dekveren zwartachtig; middelste en grote dekveren en tertials grijsbruin. Handpennen en armpennen donker grijsbruin. Ondervleugel oranje.

ONDERDELEN Bovenborst zwart; veren met beperkte grijzige topjes. Scherpe onderrand van zwarte tekening, ter hoogte waar vleugel aansluit op lichaam; grens van zwart en rood 'naar beneden' gebogen op middenborst. Lager deel van borst, buik en flank oranje, naar onder-

staartdekveren iets lichter wordend. Onderstaartdekveren oranje.

STAART Oranje (beperkt zichtbaar op foto's).

NAAKTE DELEN Snavel donker. Iris zwart. Poot donker.

RUI & SLEET Op basis van foto's niet goed te bepalen.

Rolde, november 2012

In aanvulling op algemene beschrijving:

GROOTTE & BOUW Verschil p6-7 ten opzichte van verschil p5-p6 (primary spacing) c 1:2.2.

RUI & SLEET Twee geruide grote dekveren.

GEDRAG Foeragerend op geoogste akker en langs rand van akker, vaak zittend op stoppels; soms naar bomendrand vliegend.

Paesens, november 2012

In aanvulling op algemene beschrijving:

GROOTTE & BOUW Verschil p6-7 ten opzichte van verschil p5-p6 (primary spacing) c 1:1.67.

RUI & SLEET Twee geruide grote dekveren.

Vlieland, november 2016

In aanvulling op algemene beschrijving:

GROOTTE & BOUW Verschil p6-7 ten opzichte van verschil p5-p6 (primary spacing) c 1:1.67.

RUI & SLEET Binnenste twee grote dekveren geruid en blauwgrijs van kleur.

GEDRAG Foeragerend op strand op zand en enkele aanwezige basaltblokken en struiken.

Terschelling, november 2016

In aanvulling op algemene beschrijving:

GROOTTE & BOUW Verschil p6-7 ten opzichte van verschil p5-p6 (primary spacing) c 1:1.7.

RUI & SLEET Verse vogel met nauwelijks slijtage op vleugelveren. Binnenste twee grote dekveren geruid, overige juveniel.

GEDRAG Typisch voor van Zwarte Roodstaart, foeragerend op grond en rustend op paaltjes, prullenbakken en bankjes. Regelmatig verblijvend op daken van huizen.

Maasvlakte, november 2016

GROOTTE & BOUW Geen duidelijke verschillen met westelijke Zwarte Roodstaart. Vleugelpunt niet goed zichtbaar op foto's.

KOP Bovenkop en nek egaal grijs, iets lichter grijs op voorhoofd net boven masker. Oorstreek, teugel, kin en keel zwartachtig. Smalle zwarte band rondlopend boven snavel.

BOVENDELEN Zichtbaar deel van mantel grijs.

VLEUGEL Kleinere dekveren zwartachtig; middelste en grote dekveren en tertials grijsbruin. Handpennen en armpennen donker grijsbruin. Ondervleugel oranje.

ONDERDELEN Bovenborst zwart; veren met beperkte grijzige topjes. Scherpe onderrand van zwarte tekening, ter hoogte waar vleugel aansluit op lichaam; grens van zwart en rood 'naar beneden' gebogen op middenborst.

Lager deel van borst, buik en flank oranje, naar onderstaartdekveren iets lichter wordend. Onderstaartdekveren oranje.

STAART Oranje (beperkt zichtbaar op foto's).

NAAKTE DELEN Snavel donker. Iris zwart. Poot donker.

RUI & SLEET Niet goed te beoordelen aan hand van foto's maar grote dekveren bruiner dan grijzere middelste en kleine en daarmee ruicontrast vormend.

Barendrecht, januari 2017

In aanvulling op algemene beschrijving:

GROOTTE & BOUW Verschil p6-7 ten opzichte van verschil p5-6 (primary spacing) c 1:1.7.

RUI & SLEET Zes tot zeven geruide grote dekveren.

GEDRAG Typisch voor Zwarte Roodstaart, foeragerend op grond, meestal in kleine verharde voortuinen van woningen of op trottoirs en weg. Erg tam. Op 14 januari regelmatig langdurig stilzittend en niet fit ogend; op andere momenten echter actief.

Anjum, november-december 2017

In aanvulling op algemene beschrijving:

GROOTTE & BOUW Verschil p6-7 ten opzichte van verschil

p5-p6 (primary spacing) c 1:1.6 (gebaseerd op één foto).
RUI & SLEET Vier geruide grote dekveren.

GEDRAG Typisch voor Zwarte Roodstaart, vaak op hek of paaltje zittend.

Texel, december 2017

In aanvulling op algemene beschrijving:

GROOTTE & BOUW Verschil p6-7 ten opzichte van verschil p5-6 (primary spacing) c 1:1.75.

RUI & SLEET Zes tot zeven geruide grote dekveren.

GEDRAG Typisch voor Zwarte Roodstaart, vaak op hek of paaltje zittend, soms in lage struiken. Veel foeragerend op hopen met uitgebaggerde slootbegroeiing.

Nieuwe Statenzijl, februari-maart 2018

In aanvulling op algemene beschrijving:

GROOTTE & BOUW Verschil p6-7 ten opzichte van verschil p5-6 (primary spacing) c 1:2.

RUI & SLEET Vijf geruide grote dekveren.

GEDRAG Typisch voor Zwarte Roodstaart, vaak op hek of paaltje zittend, soms in lage struiken. Veel foeragerend op hopen met uitgebaggerde slootbegroeiing.

Black-browed Albatross off Franz Josef Land, Russia, in July 2017

During July 2017, I participated in an expedition cruise on board the *Professor Molchanov* into the Russian Arctic. It concerned the annual Arctic Floating University organized since 2012 by the Northern Arctic Federal University (NARFU) in Arkhangelsk, Russia, as a scientific-educational expedition with different routes along the northern coasts of arctic Russia. In 2017, the expedition route was to lead from Arkhangelsk across the White Sea and along the western coasts of Novaya Zemlya to Franz Josef Land, the most northern land mass in Eurasia and one of the most remote parts of the Western Palearctic (WP). During the expedition, I conducted transect counts of seabirds and cetaceans with a small group of students. Shortly after entering the archipelago of Franz Josef Land on 14 July 2017 at 12:35 local time, we were cruising north of the island of Northbrook (80°09'32"N, 50°57'22"E), when I noticed a black-and-white seabird with a huge wingspan, passing the vessel at an enormous speed. My adrenaline levels rose at lightning speed and my shout of 'ALBATROSS!!!' will be deeply remembered by those present on the bridge. Rushing out, I was able to take some pictures, as the Black-browed Albatross *Thalassarche melanophris* disappeared to the west with the glacier-capped island of Bruce in the background. The whole encounter lasted less than a minute but remains a magical moment nonetheless.

Description and identification

The combination of huge wingspan with narrow and stretched wings, black upperwings and upperparts, all-black uppertail, pure white rump, uppertail-coverts and head, broadly black-framed white underwings, plus yellow-orange bill and a short black eye-stripe accounted for a perfect Black-browed Albatross. Taking into consideration all albatrosses worldwide, no other species shows the combination of these distinctive features (Onley & Scofield 2007, Flood & Fisher 2016). The bird did not show immature features, such as remaining dark feathers on the neck or in the white midwing-panel on the underwing. The bill did not have noticeable traces of black or grey, nor reddish unguis. With rosy unguis and a pale tip it had typical adult features. Thorough study of the available photographs revealed that the outer primaries p8-10 were probably fresh, which points to a bird in at least its seventh calendar-year (Flood & Fisher 2016).

Status and records in the northernmost Atlantic

Black-browed Albatross breeds in the southern Atlantic and southern Pacific. The main breeding colonies are in the Falkland Islands, Chile and South Georgia. Two subspecies are recognized by Dickinson & Remsen (2013): most of the breeding range involving dark-eyed nominate *T m melanophris*, whereas pale-eyed *T m impavida* (Campbell Albatross) is restricted to Campbell Island and Jeanette Marie, south of New Zealand. Note, however, that Campbell Albatross is now usually con-

214-215 Black-browed Albatross / Wenkbrauwalbatros *Thalassarche melanophris*, adult, off Northbrook, Franz Josef Land, Russia, 14 July 2017 (Ingo Weiß)

sidered a separate species (cf Gill & Donsker 2018). The non-breeding distribution ranges from polar to subtropical waters in the southern hemisphere (BirdLife International 2018). Records in the northern Atlantic are rare, but increasing (Davies 2014, Krug et al 2014).

This record represents the second for Russia, after an immature bird off Novaya Zemlya (70°56'12"N, 50°17'10"E) on 29 August 2007, probably in its third year (Klepikowskii & Ławicki 2016).

There were several other observations of Black-browed Albatross in Europe in 2017 (Belgium, Britain, Denmark, France, Germany, Norway and Sweden), especially in the North Sea area (Dutch Birding 39: 44, 205, 260, 341, 396, 2017). As the Norwegian observations can possibly be ascribed to a single subadult bird (Simon Rix in litt) and the adult North Sea bird was still seen on the German Wadden Sea islands Helgoland and Sylt, Schleswig-Holstein, in July and up to 20 August (Dutch Birding 39: 341, 2017), it is obvious that this record refers to an additional individual in the far north, with over 3300 km of ocean between the two observation points. In 2017, probably at least four individuals (two adults, subadult and immature) were present in the WP.

Krug et al (2014) already compiled records of Black-browed Albatross in the WP. There are 17 records in Norway (not including several 2016/17 observations), with four modern records at sea off the far north (Simon Rix in litt). Greenland has two records at c 65°N (Boertman 1994), and the northernmost record in North America is from the east coast of Baffin Island in Nunavut (c 70°28'N,

68°36'W) (Davies 2014). Probably the most remarkable record concerns a Black-browed shot from a British whaling ship on 15 June 1878 north-west of Svalbard (Spitsbergen), Norway, at 80°11'N, 04°E (Vaughan 1992). It still represents the northernmost record of an albatross in the Atlantic, (almost) equalled by this observation off Franz Josef Land.

References

- BirdLife International 2018. Species factsheet: *Thalassarche melanophris*. Website: <http://datazone.birdlife.org/species/factsheet/black-browed-albatross-thalassarche-melanophris>. [Accessed 15 January 2018.]
- Boertman, D 1994. An annotated checklist to the birds of Greenland. *Bioscience* 38: 1-63.
- Davies, P 2014. Albatrosses in the western North Atlantic: a compendium of records. *North American Birds* 68: 4-39.
- Dickinson, E C & Remsen, J V Jr (editors) 2013. The Howard and Moore complete checklist of the birds of the world. Fourth edition, vol 1: Non-passerines. Eastbourne.
- Flood, B & Fisher, A 2016. Multimedia identification guide to North Atlantic seabirds: albatrosses & fulmarine petrels. Penryn.
- Gill, F & Donsker, D (editors) 2018. IOC world bird list (version 8.1). Website: www.worldbirdnames.org.
- Klepikowskii, R & Ławicki, Ł 2016. Black-browed Albatross off Novaya Zemlya, Russia, in August 2007. *Dutch Birding* 38: 441-442.
- Krug, G, Mulder, R, Haas, M & Ebels E B 2014. Black-browed Albatross in Denmark and Germany in May-July 2014. *Dutch Birding* 36: 232-241.
- Onley, D & Scofield, P 2007. Albatrosses, petrels and shearwaters of the world. London.
- Vaughan, R 1992. In search of Arctic birds. London.

Sandwich Terns breeding at Port Fouad, Egypt, in June 2017

Sandwich Tern *Sterna sandvicensis* started breeding in the Mediterranean basin as recently as the 1950s, by colonising Camargue, Bouches-du-Rhône, France, in 1956, Ebro delta, Tarragona, Catalunya, in 1971, Valli di Comacchio, Emilia-Romagna, Italy, in 1979 and Evros delta, Greece, in 1981 (Ferrer & Martínez-Vilalta 1993, del Hoyo et al 1996). The Mediterranean population grew rapidly. In Spain, 3796 pairs were nesting in 2007, nearly all at Ebro delta and l'Albufera de València (de Juana & Garcia 2015). In French Mediterranean coastal areas, there were 2272 pairs in 2014, including 1941 at Étang de Thau, Hérault (Quaintenne et al 2016). In Egypt, the species was a fairly common passage visitor to the Mediterranean and Red Sea coasts until 2017, and a fairly common winter visitor and scarce non-breeding summer visitor along the Mediterranean (Goodman & Meininger 1989; MIH pers obs). In July 2013, however, fledglings apparently accompanied by adult Sandwich were seen at a roosting site near Port Said and they were identified as the species' first-ever fledglings for Egypt (Peter Meininger pers comm). Since then, I regularly checked a promising looking site for breeding Sandwich close to a roosting site of adults and juveniles, until I found a breeding colony in June 2017 on a different location at Port Fouad salinas, 15 km east of the roosting site. This paper details this first confirmed breeding record of Sandwich in Egypt.

Study area and methods

The study area is located at Port Fouad, El Nasser Company Salinas (31°13'N, 32°19'E), in the north-western corner of the Sinai Peninsula. It is a hypersaline lake divided into basins by scattered small sandy dykes. The eastern side of the Salinas is bordered by the new by-pass of the Suez Canal. The Salinas are connected with the main Suez Canal through a narrow canal. The lake is apparently fixed in size, having a length of up to 12 km along the Suez Canal and up to 6 km along the Mediterranean Sea, giving a more or less rectangular shape. The Salinas are shallow with a depth of only 70-100 cm. The site holds a breeding colony of Slender-billed Gulls *Chroicocephalus genei*. I surveyed the colony from a car to minimize disturbance. The first visit was made on 11 June 2017, after which I visited the colony five times until the last time on 20 June. Visits to the colony were limited to 5-15 min in duration and done in dry, sunny and hot (36°C) weather conditions.

While surveying the colony on 11 June 2017, I discovered over 950 Sandwich Tern nests surrounded by breeding Slender-billed Gulls and Little *Sternula albifrons*, Gull-billed *Gelochelidon nilotica* and Common Terns *S hirundo*. Sandwich Tern counts were made using the 'apparently occupied nests method', in which the total number of nests at a given site is defined as the summed numbers of occupied and unoccupied nests that appear to be used during the current breeding season (Bibby et al 2007). Most behavioural observations were made from the best vantage points available, as the rather muddy and loose substrate prevented close access.

Results

Typical Sandwich Tern nests were shallow depressions (plate 216). They were very close to each other with no more than 20 cm between nests. Most nests contained one to two eggs (plate 216) but I also recorded clutches of three and four eggs (plate 217), which may be the result of more than one female laying in the same nest. Parents brought small fishes, like sardine and sole, to their chicks between 06:00 and 18:00 (plate 218). Freshly hatched chicks were rather clumsy in handling prey (Stienen 2006) which is different from active Little Tern chicks (Habib 2016).

Discussion

Veen (1977) showed that terns breed in a gull colony to benefit from the gulls' aggressive anti-predator behaviour; gulls actively chase away avian predators and act as a buffer against ground predators. This probably also holds true for Sandwich Terns amongst Slender-billed Gulls. However, Sandwich also face kleptoparasitism or food piracy by Slender-billed (seen on a few occasions). This may explain why parent Sandwich lead their chicks of c 5 days old away from the original nest site to form a crèche, in order to reduce the number of attacks and the incidence of food piracy (cf Dies & Dies 2005; plate 220).

Although I surveyed the area regularly from 2013 onwards, it was only in 2017 that I found this first breeding colony of Sandwich Tern for Egypt. The site was also a new breeding location for Slender-billed Gull, Gull-billed Tern and Common Tern. Perhaps the present high number is due to amalgamation of all breeding Sandwich at one location after the construction of the new Suez Canal bypass and the eastern Port Said port, or because hunting and the use of guns is prohibited around the Suez Canal area in the last six years after the revolution. There is no immediate

214 Sandwich Terns / Grote Sterns *Sterna sandvicensis*, Port Fouad, Egypt, 11 June 2017 (Mohamed I Habib).
General view of colony.

215 Sandwich Terns / Grote Sterns *Sterna sandvicensis*, Port Fouad, Egypt, 12 June 2017 (Mohamed I Habib). Breed-
ing colony within colony of Slender-billed Gulls / Dunbekmeeuwen *Chroicocephalus genei* (in background).

Sandwich Terns breeding at Port Fouad, Egypt, in June 2017

216 Sandwich Terns / Grote Sterns *Sterna sandvicensis*, Port Fouad, Egypt, 11 June 2017 (*Mohamed I Habib*). Clutch of two eggs. **217** Sandwich Terns / Grote Sterns *Sterna sandvicensis*, Port Fouad, Egypt, 11 June 2017 (*Mohamed I Habib*). Nest with four chicks. **218** Sandwich Terns / Grote Sterns *Sterna sandvicensis*, Port Fouad, Egypt, 18 June 2017 (*Mohamed I Habib*). Adults feeding two-day-old chick. **219** Sandwich Terns / Grote Sterns *Sterna sandvicensis*, with Slender-billed Gulls / Dunbekmeeuwen *Chroicocephalus genei* (adult and chick), Port Fouad, Egypt, 12 June 2017 (*Mohamed I Habib*). Sometimes Slender-billed Gulls nest inside the Sandwich Tern colony. **220** Sandwich Terns / Grote Sterns *Sterna sandvicensis*, Port Fouad, Egypt, 12 June 2017 (*Mohamed I Habib*). Crèches are formed to reduce risk of predation by Slender-billed Gulls *Chroicocephalus genei*.

threat to this colony, as it is highly secure by the presence of special forces and the coast guard, but the whole coastal area of the Port Said Governorate is vulnerable because of shoreline development.

Acknowledgements

I would like to thank Mary Megally for support and the Carl Zeiss company for their support during field surveys. The Salinas Company staff permitted me to carry out field work.

References

Bibby, C J, Burgess, N D, Hill, D A & Mustoe, S H A 2007. Bird census techniques. Second edition. London.
del Hoyo, J, Elliott, A & Sargatal, J (editors) 1996. Handbook of the birds of the world 3. Barcelona.
de Juana, E & Garcia, E 2015. The birds of the Iberian peninsula. London.
Dies, J I & Dies, B 2005. Kleptoparasitism and host re-

sponses in a Sandwich Tern colony of eastern Spain. *Waterbirds* 28: 167-171.
Ferrer, X & Martínez-Vilalta, A 1993. Estatus y distribución de la población reproductora del Charrán Patinegro *Sterna sandvicensis* en el Mediterráneo. In: Aguilar, J S, Mombailliu, X & Paterson, A M (editors), Estatus y conservación de aves marinas. Ecogeografía y plan de acción para el Mediterráneo. Proceedings of the 2nd Pan-Mediterranean Seabird Symposium MEDMARAVIS, Madrid, p 111-123.
Goodman, S M & Meininger, P L (editors) 1989. The birds of Egypt. Oxford.
Habib, M I 2016. A survey of Little Tern *Sternula albifrons* colonies at Port Said, Egypt, in 2015 with notes on behaviour. *Sandgrouse* 38: 118-123.
Stienen, E W M 2006. Living with gulls. Trading off food and predation in the Sandwich Tern *Sterna sandvicensis*. Groningen.
Veen, J 1977. Functional and causal aspects of nest distribution in colonies of the Sandwich Tern (*Sterna s. sandvicensis* Lath.). *Behaviour* 20 (Supplement): 1-193.

Mohamed I Habib, PO Box 432, Hurghada, Egypt (mrhydro35@hotmail.com)

Grey-tailed Tattler on Terceira, Azores, in July-September 2017

On the afternoon of 7 July 2017, I took a tour group to visit the famous Cabo da Praia quarry in the south-east of Terceira, Azores. It was the final full day of our week-long natural history tour to the Azores, and I was keen to show the group this site for its ornithological significance, even though we expected to see very little at this time of year. It was my first mid-summer visit to the quarry, and all I could think of was Peter Alfrey's Hudsonian Godwit *Limosa haemastica* in July 2007 (cf Dutch Birding 29: 320, plate 448-449, 2007). Of course, repeating such a feat in early July, more or less the quietest time of the Azores' ornithological year, would be too much to ask... or so I thought.

The tide was very high in the quarry and a few shorebirds were roosting in long grass, c 80 m away. Among the ubiquitous Kentish Plovers *Anarhynchus alexandrinus* there were the resident Semipalmated Plover *Charadrius semipalmatus*, a couple of Bar-tailed Godwits *L lapponica*, a few returning Ruddy Turnstones *Arenaria interpres* and Sanderlings *Calidris alba*, a summer-plumaged Dunlin *C alpina* and a uniform-grey bird asleep, facing directly towards where we stood. It was a very warm afternoon and viewing conditions were

challenging – the sun was strong and heat haze intense. Despite this, it was clear the bird looked unusual by its plain plumage and size, its peculiarity emphasised when it woke up showing a long, straight bill and a distinct head pattern. My immediate reaction was that it was a tattler, although having seen neither of the two tattler species previously. Realizing that a returning 'eastern' Common Redshank *Tringa totanus* had been seen in the quarry at least until the spring, I postponed my judgement and set about showing the group some of the other shorebirds. Describing the mystery wader as a 'funny-looking redshank' to the others, I let them use my scope to look at the roosting flock while I nervously googled features of either tattler species on my phone. Less than a minute later, one of the group exclaimed 'that's not a redshank, it doesn't have red legs!'

Looking back through the scope, the bird had stood up and was now in complete profile view, revealing a curious shape and relatively short, yellow legs – it was undeniably a tattler. The challenge now came to identify it to species level, and the only way to reliably do so was by its call. Fortunately the group was very understanding that guiding had to be temporarily put on hold while I tried to get closer in the hope that I could obtain better images with my camera and hear its call.

221-222 Grey-tailed Tattler / Siberische Grijze Ruiter *Tringa brevipes*, second calendar-year, Cabo da Praia, Terceira, Azores, 8 August 2017 (David Monticelli)

After stalking closer to the bird, I managed a decent range of shots of the bird at rest and in flight. It also called on a couple of occasions as it took flight, which confirmed the identification as a Grey-tailed Tattler *T brevipes*. Extremely happy with such an excellent finale to the trip, we headed straight for the airport for our early evening flight back to São Miguel, Azores, where we celebrated in high spirits. The tattler remained at Cabo da Praia until 24 September and was twitched by birders from around Europe, although it regularly spent periods away from the quarry and occasionally disappeared for several days at a time (cf Dutch Birding 39: 263, plate 341, 343, plate 477, 2017).

Description

The description is based on field notes and photographs.

SIZE & STRUCTURE Medium-sized wader, similar in stature to Ruddy Turnstone but longer winged and longer legged, with longer neck (when outstretched), small head and long, straight bill all combining to give profile quite distinct from any familiar European shorebird. Length of nasal groove less than half of length of upper mandible (plate 221-222).

HEAD Strong, off-white supercilium extending beyond, but quickly fading away behind eye. Obvious white, broken eyering contrasting with dark eye. Lore dark grey, almost black, contrasting with supercilium and white throat, creating distinctive 'striped' facial pattern. Crown slightly darker grey than rest of upperparts, further enhancing contrasting head pattern.

UPPERPARTS Uniformly mid-grey, at rest appearing darkest on upperwing-coverts and tertials. In flight, plain grey above with concolourous grey uppertail and rump.

UNDERPARTS White throat, foreneck and underparts. Breast side and upper flank extensively grey, lower flank cleaner. Undertail and vent clean white, consistently appearing whitest part of bird.

WING Primaries blackish-grey. Upperwing largely plain grey, with narrow pale tips to greater coverts and primary coverts forming very faint 'wing bar', although not easily discernible. Clear moult contrast in tertials and upperwing-coverts, with noticeable brownish wash to retained feathers in flat light, and clear pale fringing to some retained upperwing-coverts. Dark grey axillaries and underwing-coverts contrasting with white underside to body.

BARE PARTS Leg yellow. Bill dark at tip but gradually paling to ochre at base.

VOICE Single note uttered on several occasions in flight: up-slurred 'tuu-weep'.

Identification and ageing

The Terceira bird was a second calendar-year, because an adult should show significant signs of

breeding plumage in early July, while the Terceira bird exhibited a winter-type plumage. Also the clear moult contrast in the tertials and upperwing-coverts, with a noticeable brownish wash to the retained feathers and clear pale fringing to some retained upperwing-coverts points to a second-calendar-year.

Separating Grey-tailed Tattler from Wandering Tattler *T incana* can be tricky, particularly if not seen well or without hearing the call (Hirst & Proctor 1995). Fortunately, the Terceira bird was heard several times shortly after discovery, making identification straightforward. In contrast to Grey-tailed, Wandering (which has not yet been recorded in the Western Palearctic) has a sharp, rippling trill of 5-10 piercing notes, lasting up to a second. Other call types that have been described for both tattler species, such as the so-called 'piping calls' and 'rhythmically repeated calls' were not heard (and are probably less likely given by a vagrant bird).

In Wandering Tattler, the length of the nasal groove is more than half the length of the upper mandible, while in Grey-tailed Tattler it is less than half the length of the upper mandible (van Duivendijk 2011). This feature is difficult to assess in the field but in this case it could be judged from photographs (plate 221-222) and also confirms the identification as Grey-tailed. Furthermore, Wandering averages a slightly darker grey than Grey-tailed, with darker and more extensive grey colouring on the breast and flanks. However, this is of little use when confronted by an isolated vagrant, particularly in strong sunshine – as on the day of the Terceira bird's discovery.

Wandering Tattler also tends to be restricted to rocky coastlines, with Grey-tailed Tattler more readily favouring mudflats or sandy beaches – although this is fairly irrelevant for assessing a vagrant in the Azores, which are characterised by rocky coastlines and a lack of estuarine habitats. Few other Palearctic or Nearctic shorebirds can be confused with the tattler species pair, which possess a distinctive structure among *Tringa* species – a robust yet elongated body shape and relatively short, thick-set legs, particularly when considering other *Tringa* sandpipers such as Lesser Yellowlegs *T flavipes* or either redshank species. Non-breeding Green Sandpiper *T ochropus* not only has green legs but much darker grey upperparts and an obvious black-and-white tail pattern in flight – as well as a clearly smaller size, more elegant, lightweight structure and obvious differences in habitat preferences and vocalizations. Non-breeding Eastern Willet *T semipalmata* and

Western Willet *T inornata* are also potential confusion species, at least initially, but can be quickly ruled out by their larger size, longer, greyish legs and unmistakable wing pattern when seen in flight (Chandler 2009).

Distribution

Grey-tailed Tattler breeds in north-central and north-eastern Siberia, Russia, from the Putorana mountains east to Anadyrland, as well as probably in Kamchatka and the North Kuril Islands. It is migratory, wintering widely across south-east Asia, including in Taiwan, southern Thailand, Malaysia and the Philippines, Indonesia, Papua New Guinea and Solomon Islands to Australia, with a few also reaching New Zealand and Fiji (del Hoyo et al 1996). The global population was estimated at c 44 000 individuals in 2007-09 (Wetlands International 2018). It is suspected to be in moderately rapid decline based on regional survey data and knowledge of threats (BirdLife International 2016).

Status in the WP

The Terceira Grey-tailed Tattler represents the first record for the Azores and the fifth for the Western Palearctic (cf Haas 2012, 2017). The previous records were at Dyfi estuary, Ceredigion, Wales, from 13 October to 17 November 1981; at Burghead, Moray, Scotland, from 27 November to 27 December 1994; at Sebybadet, Öland, Sweden,

on 12 July 2003; and at IJmuiden, Noord-Holland, the Netherlands, on 28 July 2010 (Stenning & Hirst 1994, Thorpe 1995, Piek & Slaterus 2010). Moreover, an unidentified tattler was reported at Ponta Delgada, São Miguel, on 7 September 2008 (Haas 2017).

References

- BirdLife International 2016. Grey-tailed Tattler *Tringa brevipes*. Website: <https://tinyurl.com/yaw88twv>.
- Chandler, R 2009. Shorebirds of the Northern Hemisphere. London.
- van Duivendijk, N 2011. Advanced bird ID handbook – the Western Palearctic. London.
- Haas, M 2012. Extremely rare birds in the Western Palearctic. Barcelona.
- Haas, M 2017. Extremely rare birds in the Western Palearctic: update 2009-16. Dutch Birding 39: 145-182.
- Hirst, P & Proctor, B 1995. Identification of Wandering and Grey-tailed Tattlers. Birding World 8: 91-97.
- del Hoyo, J, Elliott, A & Sargatal, J (editors) 1996. Handbook of the birds of the world 3. Barcelona.
- Piek, A & Slaterus, R 2010. Siberische Grijze Ruiter bij IJmuiden in juli 2010. Dutch Birding 32: 320-323.
- Stenning, J & Hirst, P 1994. The Grey-tailed Tattler in Grampian – the second Western Palearctic record. Birding World 7: 469-472.
- Thorpe, R I 1995. Grey-tailed Tattler in Wales: new to the Western Palearctic. Br Birds 88: 255-262.
- Wetlands International 2018. Waterbird population estimates. Website: <http://wpe.wetlands.org>.

Josh Jones, 57a Grove Park Road, London N15 4SL, England (joshrjones90@gmail.com)

East Siberian Wagtail at Abu Dhabi, United Arab Emirates, in November 2017

While on a work-related trip to Abu Dhabi, United Arab Emirates, in November 2017, I came across an interesting ‘white wagtail’ *Motacilla*. The bird was observed at Saadyat Beach Golf Course on 7 November in a loose mixed flock of Blue-headed *M flava*, Western Citrine *M citreola citreola* and White Wagtails *M alba*. The site was an operational golf course, and the short grass, sand bunkers and water features obviously presented feeding opportunities for these birds, as well as many other species in the surrounding few hectares of green space. My encounter with the bird in question lasted for c 4-5 min, with initial views being good at roughly 4 m. Record shots were taken from 6-7 m away but as the distance between myself and the bird increased so did the lure of other species

present (among which were Daurian Shrike *Lanius isabellinus*, Greater Hoopoe-Lark *Alaemon alaudipes*, Asian Desert Warbler *Sylvia nana*, Isabelline Wheatear *Oenanthe isabellina* and Desert Wheatear *O deserti*). Such species are of obvious interest from a British perspective and my attention was somewhat distracted. Although intrigued by the mystery wagtail, I made the choice to study the photographs later. It was during this study that I realised the bird was a putative East Siberian Wagtail *M ocularis*.

Description

In the field, the face pattern had an even black eyestripe, a bold white supercilium and broad white fringes on the median coverts. The first two features were obviously quite arresting and the last seemed unusual and slightly at odds with the other surrounding White Wagtails (hereafter *alba*). It was clear that I was looking at a ‘white wagtail’ of some

223-224 East Siberian Wagtail / Oost-Siberische Kwikstaart *Motacilla ocularis*, first-winter, Saadyat Beach Golf Course, Abu Dhabi, United Arab Emirates, 7 November 2017 (Jamie Partridge) **225** East Siberian Wagtail / Oost-Siberische Kwikstaart *Motacilla ocularis*, first-winter, Shek Kong Airfield, Hong Kong, China, 31 January 2015 (Matthew Kwan) **226** East Siberian Wagtail / Oost-Siberische Kwikstaart *Motacilla ocularis*, first-winter, Mai Po, Hong Kong, China, 29 March 2018 (Jamie Partridge)

sort. The mantle tone was perhaps slightly darker than in the *alba* present but strong sunlight and shadow had made judging mantle tones of gulls during the trip surprisingly trickier than I had expected, and that could have also been the case for this bird. The grey tone was consistent from the crown to the rump. The bird showed completely clean white flanks, the median and greater coverts had broad bright white tips and dark centres. The greater coverts were diagnosed as first generation, and this feature and the grey forehead, crown and nape are indicators for ageing the bird, which I considered to be a first-winter (plate 223-224). The bird behaved and sounded like *alba* as it fed and moved, giving the occasional *tzitzik*-type call.

Identification

Consultation with Krister Mild (one of the authors of *Pipits & wagtails of Europe, Asia and North America*) confirmed both median and greater coverts as unmoulted juvenile feathers which, due to its north-easterly breeding distribution, is a *pro-ocularis* feature. Only East Siberian Wagtail (hereafter *ocularis*) and Black-backed Wagtail *M lugens* (hereafter *lugens*) show an eye-stripe, but I eliminated *lugens* fairly easily by noting the lack of any second-generation black feathering in the mantle and rump, and also the dark centres to the wing coverts, which are largely white even in first-year *lugens*. The eye-stripe itself was narrow and evenly wide, again supporting the identification as *ocularis*. Next came the potentially problematic task of

eliminating an intergrade with western Asian White Wagtail *M a 'dukhunensis'* or Baikal Wagtail *M baicalensis*. The wing-covert pattern in first-year birds seems to overlap greatly with these, and so is perhaps not of much use. However, *ocularis* tends towards broader, brighter white fringes to its median coverts, as seen on the Abu Dhabi bird. The greater coverts might show a less-than-average amount of white but I have found identical covert patterns from photographs of birds within its core range. The strongest feature and most indicative of *ocularis* is the eye-stripe, which is clear, well defined and unbroken (plate 225, 227; cf Alström et al 2003).

Krister Mild commented: 'The bird is a first calendar-year *ocularis*. The only theoretical confusion taxon is a first-winter female *lugens*, but this usually shows a large white wing-panel ([composed of] more or less all-white median and greater coverts), blackish uppertail-coverts and [part of the] rump, and sometimes some blackish or dark greyish lesser coverts, too. In *lugens*, the black eye-stripe is generally slightly broader and less evenly wide. This bird displays all the typical characters of a first-winter *ocularis*, including a narrow and evenly wide eye-stripe and distinctly dark-centred median and greater coverts. I can't make out the

colour of the uppertail-coverts and rump of the bird in the photographs, but as long as the field notes say pale grey rump and uppertail-coverts, much as in the accompanying *alba*, everything is fine. Ageing in this case is best done by the dark centres to the median and greater coverts. Adult *ocularis* generally has all-white median and greater coverts on the closed wing (the small dark bases are concealed in the closed wing), although some adult females also show dark centres to these feathers. However, in such birds the dark centres are more diffuse, dark grey and do not reach as far towards the tip as in first-winter birds. A few adult females are very similar to first-winter birds in this respect, though, and are only safely aged (in the hand) by, for example, the pattern of the primary coverts and inner webs of secondaries. Most adult females show black on the crown and upper neck. You describe a moult contrast between the 'adult median coverts and the retained juvenile coverts'. I assume that you regard the median coverts to be of adult type and the greater coverts of juvenile type. In my view all greater and median coverts are of the same age, hence I cannot see any moult contrast. Most first-winter *ocularis* have retained juvenile median and greater coverts, and those that renew some feathers generally have a moult

227 East Siberian Wagtail / Oost-Siberische Kwikstaart *Motacilla ocularis*, first-winter, San Tin, Hong Kong, China, 7 February 2015 (Matthew Kwan)

contrast within the greater coverts between new all-white feathers and retained dark-centred ones. There is some variation in first-year birds regarding the darkness of the centres and the width of the white tips of the median and greater coverts (first-year males show more white on average, but there is much overlap). This bird has slightly wider white tips to median coverts and possibly slightly less dark centres to the greater coverts than in typical first-winters. Sexing is generally difficult in *ocularis*, and especially so in first-winters. First-winters with much black on the crown are safely males and birds with greyish forehead and ear coverts are mostly females. In my view this particular bird is best left unsexed'.

Nils van Duivendijk offered an opinion that: 'This indeed looks like a very proper *ocularis*! I agree with the age as first-winter (moult contrast in greater coverts, with the median coverts being new adult-type [feathers]), but are you sure it is a female? [The] large white forehead and ear-coverts look more male-like to me but maybe this is just the effect of the ongoing post-juvenile moult?'

Magnus Hellström also agreed with the age as first-winter, and said the bird 'appears as a good *ocularis*'.

Taxonomy

The systematics within the 'white wagtail' complex is still uncertain despite new research (cf eg, Alström et al 2003, Pavlova et al 2005, Li et al 2016). The Dutch committee for avian systematics (CSNA) and therefore Dutch Birding prefers to retain the treatment as proposed by Sangster et al (1999) and to wait for more findings before future changing.

Distribution and vagrancy

In the Palearctic, *ocularis* breeds in north-central and eastern Siberia, west to the west-central Taimyr peninsula and (locally) to the Yenisey river south to around 60° north, and east to the Chukotka and

Kamchatka peninsulas south to about 57° north. The easternmost breeding sites are in Alaska, USA, from Cape Lisburne south to St Lawrence Island and Norton Sound. It winters mainly on the Asian mainland, east to southern China, southward to Indochina, Thailand and Malaysia, and west through Myanmar and north-eastern India as far west as Rajasthan. It is a rare vagrant to Australia and western North America (south to California and Mexico) and there is also a report for Trinidad (Alström et al 2003). The bird has been accepted by the Emirates Bird Records Committee (EBRC) as the first for the UAE and the (greater) Western Palearctic (WP). The second for the WP (and first for the WP 'sensu BWP') was present at Phasouri, Akrotiri, Cyprus, from 28 March to 14 April 2018 (cf Dutch Birding 40: 196, plate 260, 2018).

Acknowledgements

In particular, I am very grateful to Krister Mild for his detailed comment on the identification of the bird, and I also thank Nils van Duivendijk and Magnus Hellström for their opinions. Matthew Kwan kindly provided photographs from Hong Kong.

References

- Alström, P, Mild, K & Zetterström, D 2003. Pipits & wagtails of Europe, Asia and North America: identification and systematics. London.
- Li, X, Dong, F, Lei, F, Alström, P, Zhang, R, Ödeen, A, Fjeldså, J, Ericson, P G P, Zou, F & Yang, X 2016. Shaped by uneven Pleistocene climate: mitochondrial phylogeographic pattern and population history of white wagtail *Motacilla alba* (Aves: Passeriformes). *J Avian Biol* 47: 263-274.
- Pavlova, A, Zink, R M, Rohwer, S, Koblik, E A, Red'kin, Y A, Fadeev, I V & Nesterov, E V 2005. Mitochondrial DNA and plumage evolution in the white wagtail *Motacilla alba*. *J Avian Biol* 36: 322-336.
- Sangster, G, Hazevoet, C J, van den Berg, A B, Roselaar, C S & Sluys, R 1999. Dutch avifaunal list: species concepts, taxonomic instability, and taxonomic changes in 1977-1998. *Ardea* 87: 139-166.

*Jamie Partridge, Lisson Gallery, 67 Lisson Street, NW1 5DA London, UK
(emailpartridge@googlemail.com)*

CDNA-mededelingen

Recente CDNA-besluiten Tijdens de wintervergadering van de Commissie Dwaalgasten Nederlandse Avifauna (CDNA) op 27 januari 2018 in Hilversum, Noord-Holland, zijn diverse dossiers besproken. Hieronder volgt een samenvatting van de belangrijkste besproken onderwerpen en beslissingen.

Besloten is om de CDNA-speerpunten van 2017 ook voor 2018 als doel te stellen zoals, naast meer transparantie, een hogere snelheid van rouleren waarbij zorgvuldigheid van werken borg blijft staan voor hoge kwaliteit. In onderlinge afstemming met Jeroen van Vianen wordt inmiddels hard gewerkt aan een nieuw formulier voor ringvangsten, een verbeterde versie van het reguliere indienformulier voor nieuwe gevallen en een formulier voor datumextensies. Afgesproken is om dit alles voor de zomervergadering van 2018 uitgevoerd en operationeel te hebben. Verder zal in 2018 gestart worden met het digitaliseren van het papieren CDNA-archief. Archivaris Gerjon Gelling heeft zich opgeworpen om deze lang gekoesterde CDNA-wens in vervulling te laten gaan.

De samenwerking met andere Europese commissies zal waar mogelijk verder worden versterkt. Verkend zal worden of het delen van informatie over specifieke soorten, maar ook uitwisseling van technische toepassingen en communicatiemiddelen mogelijk is. Verder is besloten om in overleg te treden met de redactie van Limosa om gezamenlijk te werken aan een Nederlandstalige publicatie van het CDNA-jaarslag in Limosa.

Met betrekking tot de procedure rond herroolaties is

besloten om vanaf nu de eerste stemronde voor of tegen herroolatie onafhankelijk van elkaar uit te voeren, zodat de beoordelaars niet elkaars stem en argumentatie lezen. Het voorstel 'actualisatie beleid herintroducties' is op hoofdlijnen bekrachtigd maar zal nogmaals zorgvuldig worden gescreend door 'nieuwe ogen'. De tekst over dit voorstel zal in het CDNA-handboek worden opgenomen na formele bekrachtiging tijdens de zomervergadering 2018.

Er is een nieuwe beleidslijn voor de beoordeling van Fluitzwaan *Cygnus columbianus* vastgesteld. Deze zal als leidraad fungeren bij de lopende herziening van de huidige gevallen van deze soort. Tevens zijn de ervaringen met de ontwikkelde beleidslijn met betrekking tot hybriden besproken. Geconcludeerd is dat de richtlijnen goed toepasbaar zijn bij de beoordeling. Besloten is om een check uit te voeren hoe de ontwikkelde richtlijnen zich verhouden tot de gevallen van Bastaardarend *Aquila clanga*. Deze check zal tijdens de zomervergadering 2018 worden besproken. Op basis van een analyse van het aantal gevallen is Humes Bladkoning *Phylloscopus humei* per 1 januari 2018 afgevoerd als beoordeelsoort.

Er is tijdens de vergadering afscheid genomen van Marcel Haas, die wordt bedankt voor zijn inzet als archivaris en als een van de hoofdauteurs van de CDNA-jaarverslagen. Hij heeft deze functie sinds januari 2013 met veel betrokkenheid ingevuld waarvoor tijdens de vergadering grote waardering werd uitgesproken. CHRISTIAN BRINKMAN, EDDY NIEUWSTRATEN & CDNA

WP reports

This review lists rare and interesting Western Palearctic birds reported mainly from **late March to late May 2018**. The reports are largely unchecked and their publication here does not imply future acceptance by a rarities committee. Observers are requested to submit their records to each country's rarities committee. Corrections are welcome and will be published.

SWANS TO DUCKS The breeding population of **Whooper Swan** *Cygnus cygnus* in Poland increased from 53 pairs in 2007 to 165 in 2017 (Biul Monit Przyr 17: 1-90, 2018). Four **Canada Geese** *Branta canadensis* at Yongdingxin river bridge, Xiditou, Ninghe, Tianjin, on 21 December 2014 have been accepted as the first for China (Chinese J Zool 52: 1088-1089, 2017). The 18th and 19th **King Eider** *Somateria spectabilis* for the Netherlands were males at the Wadden Sea between Harlingen and Terschelling, Friesland, from 21 January to 8 May (subadult) and off Texel, Noord-Holland, from 1 April to at least mid-May (adult). An alleged male **Pacific Eider** *S mollis-*

simā v-nigrum photographed at Varanger, Finnmark, Norway, on 16 March (<https://tinyurl.com/v8z9xudl>; cf Dutch Birding 40: 111, 2018) has been re-identified as a hybrid because of the lack of obvious green bordering of the black cap and the long length of the 'frontal bill lobes' (Alexander Hellquist in litt). In Iceland, the adult male **American White-winged Scoter** *Melanitta deglandi deglandi* at Keflavík from 19 November 2017 remained into April. In Scotland, a male stayed at Musselburgh lagoon, Lothian, from 24 March into May. From 14 May, up to two males were photographed together at Svenska Högarna, Uppland, Sweden, at the same spot of one exactly a year earlier. The second **Asian White-winged Scoter** *M d stejnegeri* for Poland at Gdańsk Stogi, Pomerania, from 26 February remained until 15 April. In Norway, the returning adult male at Falstadbukta and Tautra, Trøndelag, from 29 March was last seen on 2 May. In Sweden, an adult male at Lötörp, Öland, on 26 April and then at Umeå, Västerbotten, on 4 May was probably another individual than the one at Skumme-

228 American Bittern / Noord-Amerikaanse Roerdomp *Botaurus lentiginosus*, second calendar-year, Carlton Marshes, Suffolk, England, 10 April 2018 (Steve Gantlett/cleybirds.com) **229** Green Heron / Groene Reiger *Butorides virescens*, first-summer, Llanmill, Pembrokeshire, Wales, 28 April 2018 (Richard Stonier) **230** White-tailed Lapwing / Witstaartkievit *Vanellus leucurus*, adult, Spiaggia Romea, Comacchio, Po delta, Italy, 12 May 2018 (Menotti Passarella)

231 Lesser Yellowlegs / Kleine Geelpootruiter *Tringa flavipes*, Vinne, Vlaams-Brabant, Belgium, 5 May 2018
(Vincent Legrand)

232 Solitary Sandpiper / Amerikaanse Bosruiter *Tringa solitaria*, Sandgerði, Suðurnes, Iceland, 8 May 2018
(Alex Máni)

233 Golden Nightjar / Goudgele Nachtzwaluw *Caprimulgus eximius*, El Beyed, north of Ouadâne, Adrar, Mauritania, 20 April 2018 (Peter Stronach)

234 Crab-plovers / Krabplevieren *Dromas ardeola*, Eilat, Israel, 10 May 2018 (Frank Moffatt)

lövsstrand, Halland, on 10 March. The second **Black Scoter** *M americana* for Germany at Schönberger Strand, Schleswig-Holstein, from 3 February stayed until 8 April. Other males were reported in April, eg, on Holy Island, Northumberland, England; at Päärp, Helsingborg, Skåne, Sweden; at Melby, Nordjylland, Denmark; and on the Polish Baltic coast at Kuźnica and Rewal. A male **Smew** *Mergellus albellus* photographed at the Moulouya river mouth on 15 May was the first for Morocco. A male **Hooded Merganser** *Lophodytes cucullatus* was seen on St Kilda, Outer Hebrides, Scotland, on 29 March. An adult male **Harlequin Duck** *Histrionicus histrionicus* stayed at Kruverk strait, St Petersburg, Russia, from 17 August 2017 to at least 14 April. The first **Redhead** *Aythya americana* for the Azores on Terceira from 1 September 2017 remained until at least 23 April. In 2017, 138 pairs of **Ferruginous Duck** *A nyroca* nested in Poland (Biul Monit Przrz 17: 1-90, 2018). If accepted, a **Falcated Duck** *Anas falcata* on Bodensee, Vorarlberg, on 13 April will be the second for Austria and the first since 1839. The long-staying **American Black Duck** *A rubripes* at Strontian, Highland, Scotland, was again reported in March-May. In Sweden, an adult male was found at Hornborgasjön, Västergötland, on 10 April. The fourth for the Faeroes turned up at Eiði, Eysturoy, on 10 May. If accepted, an unringed female **Wood Duck** *Aix sponsa* photographed between Salé and Oued Bou Regreg near Rabat on 8 April will be the first for Morocco.

FLAMINGOS TO SANDGROUSE The third **Lesser Flamingo** *Phoenicopterus minor* for Israel at K20, Eilat, from 4 March remained through April. The returning adult in Turkey was seen at Kulu lake near Konya on 5 April. In Scotland, the **Pied-billed Grebe** *Podilymbus podiceps* at Loch of Spiggie, Shetland, from 4 November 2017 remained into May. Others were seen in April at Loch Feorlin, Argyll, Scotland, and on São Miguel, Azores. In Cyprus, **Namaqua Doves** *Oena capensis* were photographed at Mandria on 11-17 April and at Petounta Point on 21 April. A new report of the Egyptian Ornithological Rarities Committee (EORC) presented details on the discovery of a population of up to 50 **Chestnut-bellied Sandgrouse** *Pterocles exustus floweri* in Gebel Elba, Egypt, in 2013-17 (<https://tinyurl.com/y7vso6fk>); this endemic Egyptian subspecies had been rediscovered in the Nile valley near Sandafa, Mniya, in 2012 (cf Dutch Birding 34: 213-218, 2012, 37: 95-97, 2015).

NIGHTJARS TO CUCKOOS In Morocco, two or three **Golden Nightjars** *Caprimulgus eximius* were reported very irregularly all spring at Oued Jenna, Western Sahara, but were usually not singing (cf Dutch Birding 40: 113, 2018). From 25 March onwards, up to three were singing at Ouadâne, Adrar, northern Mauritania, where a female incubating a single egg was found on 19 April (constituting the first breeding proven for the WP 'sensu BWP'). At El Beyed, north of Ouadâne, a male and female were discovered on 19-20 April. At least 10 **Alpine Swifts** *Apus melba* photographed in the Ili River valley at Yamatu, c 50 km south-east of Yining, Xinjiang, on 30 May 2012 have recently been accepted as the first

for China (BirdingASIA 28: 117-118, 2017). Up to c 18 **Horus Swifts** *A horus* at Gamadji Sare Sare in Senegal river valley in January-February concerned the first record for Senegal; breeding was suspected and would be a significant range extension, increasing expectations of the species turning up as a vagrant in the WP. A **Little Swift** *A affinis* migrating east over Skagen, Nordjylland, on 17 April will be the first for Denmark, if accepted. **Great Spotted Cuckoos** *Clamator glandarius* at Batumi on 6 April and at Gura Dobrogei, Constanța, from 19 April to at least 3 May were the second for Georgia and Romania, respectively. A **Yellow-billed Cuckoo** *Coccyzus americanus* found moribund at Puntallana, La Palma, on 21 October 2017 was the first for the Canary Islands.

RAILS TO LOONS The first **Ruddy-breasted Crake** *Zapornia fusca* for Mongolia was photographed between Khuld and Luus sums districts in Dundgobi province on 26 August 2016 (BirdingASIA 28: 116, 2017). An exhausted **Red-knobbed Coot** *Fulica cristata* found at Saadiyat Golf Club on 27 April was the second for the UAE; it died the next day. This spring, an influx of **Demoiselle Cranes** *Grus virgo* was reported in Romania with, eg, eight at Corbu, Constanța, on 6-7 April and 14 at Mila, Tulcea, on 1 May. The fifth for Hungary was photographed at Hortobágy on 3 May. The highest number ever of 10 084 **Common Cranes** *G grus* was counted in Poland in January; totals in previous winters ranged from six to 203 (Biul Monit Przrz 17: 1-90, 2018). If accepted, a **Red-throated Loon** *Gavia stellata* at sea off Paphos on 12 April will be the first for Cyprus. In Cornwall, **Pacific Loons** *G pacifica* remained off Pendower Beach and Mount's Bay until late March. The adult first seen at Crookhaven, Cork, Ireland, on 18 January was present up to at least 17 April.

PETRELS TO PELICANS If accepted, a **Wilson's Storm Petrel** *Oceanites oceanicus* photographed on Singapore Strait on 12 May will be the first for Singapore. The adult **Black-browed Albatross** *Thalassarche melanophris* returned to Sylt, Schleswig-Holstein, Germany, on 4 April and, on 6 and 30 April, it was also seen on Helgoland; on 21 May, it was picked up in a garden on Sylt but released out at sea the same day. Recently, the EORC accepted the first **Balearic Shearwater** *Puffinus mauretanicus* for Egypt at Zaranig, northern Sinai, on 17 August 1981. The **Jouanin's Petrel** *Bulweria fallax* photographed off Monterey, California, on 12 September 2015 has been accepted as the first for mainland North America; there are at least four records in Hawaii. On 22 March, a **Yellow-billed Stork** *Mycteria ibis* turned up at Lluriac, Menorca, Balearic Islands. In Egypt, 29 were counted at Aswan on 17 April. One flew over Agamon, Hula valley, Israel, on 6 May. A major stopover site of more than 15 000 **Great White Pelicans** *Pelecanus onocrotalus* has recently been discovered at Karacabey floodplain, Bursa, Turkey. If accepted, an adult **Dalmatian Pelican** *P crispus* photographed at Popielewskie lake, Wielkopolska, on 15 April will be the eighth for Poland.

HERONS A well-twitched **American Bittern** *Botaurus lentiginosus* stayed at Carlton Marshes, Suffolk, England, from 7 April through mid-May and was irregularly singing. The **Dwarf Bittern** *Ixobrychus sturmii* at Barranco de Río Cabras, Fuerteventura, Canary Islands, from 1 December 2017 remained into May (cf Dutch Birding 40: 98-101, 2018). The long-staying **Green Heron** *Butorides virescens* until Pico, Azores, from 8 November 2017 remained until at least 20 March. The eighth for Britain stayed at Llanmill, Pembrokeshire, Wales, from 28 April to 7 May. The first **Squacco Heron** *Ardeola ralloides* for continental South America was photographed at Parque do Cocó, Fortaleza, Ceará, Brazil, on 18 March. A **Western Cattle Egret** *Bubulcus ibis ibis* at Sandur, Sandoy, on 28 April was (only) the second for the Faeroes. The second **Eastern Cattle Egret** *B. icoromandus* for Kuwait (and the WP 'sensu BWP') was photographed at Jahra pools on 24-27 April (the first was in 2008). The seventh for the United Arab Emirates (UAE) was found at Markaniyah on 23 April. In January, 1199 **Western Great Egrets** *Ardea alba* were counted in Poland (Biul Monit Przyn 17: 1-90, 2018). A **Western Reef Heron** *Egretta gularis gularis* photographed at Dakhla, Western Sahara, on 31 March and 1 April was another individual than the one photographed here on 17 March.

BOOBIES TO CORMORANTS A **Red-footed Booby** *Sula sula* at Îles de la Madeleine, Dakar, on 26 January was the second for Senegal. A dead adult female **Brown Booby** *S. leucogaster* found beached at Owenahincha, Rosscarbery, Cork, on 2 January 2016 has been assigned to Category D of the Irish list, but a live juvenile photographed resting on a boat 5.9 nautical miles southwest of the Skellig Islands on 13-14 August 2016 has been accepted as the first for Ireland (Irish Birds 10: 545-578, 2017). The first **Reed Cormorant** *Phalacrocorax africanus* for the Cape Verde Islands at Pedra Badejo, Santiago, from 17 November 2017 was still present on at least 2 May. The **Pygmy Cormorant** *P. pygmeus* at Auderghem, Bruxelles, Belgium, from 12 January remained until at least mid-May. In France, a first-winter stayed at Montélimar, Drôme, from 14 January to 2 April.

WADERS In Egypt, a pair of **Three-banded Plovers** *Charadrius tricollaris* with three juveniles was found near Sahari, Aswan, on 15 April; since 2009, this is the only regular breeding site in the WP but nesting has also been confirmed at Abu Simbel in 2011-12 (cf Dutch Birding 32: 126-128, 2010, 35: 23-27, 2013, 40: 36-37, 2018). A **Killdeer** *C. vociferus* was seen on Foula, Shetland, on 25 April. The **Semipalmated Plover** *C. semipalmatus* on Tenerife, Canary Islands, from 5 January remained until early May. The fifth **White-tailed Lapwing** *Vanellus leucurus* for Italy was found at Po delta on 11 May. A **Greater Sand Plover** *Anarhynchus leschenaultii* photographed at Punta de la Banya, Montsià, on 16 May was the fourth for Ebro delta and sixth for Spain. In Spain, the long-staying **Hudsonian Whimbrel** *Numenius hudsonicus* at Santoña, Cantabria, from 29 January 2017 remained into May. The first for continental Portugal was found at Lagoa de Óbidos, Óbidos, on 17 April. The first **Stilt Sandpiper**

Calidris himantopus for Poland was found at Spytkowice, Małopolska, on 21 May. A **Baird's Sandpiper** *C. bairdii* at Technopole, Dakar, from 25 March to 8 April was the second for Senegal. The third **Pectoral Sandpiper** *C. melanotos* for Egypt was found at Makadi Bay near Hurghada on 27 March; the previous ones were in 1990 and 2012 (cf Dutch Birding 13: 95, 1991). A sandpiper photographed at Rahuste, Saaremaa, on 3 December 2011 has recently been identified as the first **Semipalmated Sandpiper** *C. pusilla* for Estonia. In the Netherlands, the second for the inland Limburg province was photographed at Meerssen on 21 May. A **Solitary Sandpiper** *Tringa solitaria* was found at Sandgerði, Iceland, on 8 May. In 2016 and 2017, respectively, 389 and 381 males **Great Snipe** *Gallinago media* were counted in Poland; the population has decreased by over 40% in the last eight years (Biul Monit Przyn 17: 1-90, 2018). The first **Pin-tailed Snipe** *G. stenura* for Kuwait at Sulaibiya on 6 January has been accepted. The first for Qatar at Irkayya farm on 15 March 2017 has also been accepted (Sandgrouse 40: 98-108, 2018). Three **Crab-plovers** *Dromas ardeola* which remained for just 10 min at north beach in Eilat on 10 May constitute the sixth record for Israel; they also stopped for a minute on the Jordanian side of Aqaba bay. An **Oriental Pratincole** *Glareola maldivarum* photographed at Sik, Varberg, on 20 May was the third for Sweden (and c 16th for the WP).

GULLS TO TERNS An adult **Franklin's Gull** *Larus pipixcan* at Ponta Delgada, São Miguel, on 10-12 May was the eighth for the Azores. An **Audouin's Gull** *L. audouinii* photographed at Paramaribo on 22 March was the first for Suriname and second for South America; the first was in Trinidad & Tobago in December 2016 (cf Dutch Birding 39: 51, 2017). A second-winter was observed at Mounts Bay, Cornwall, England, on 8 April. The first **White-eyed Gull** *L. leucophthalmus* for Kuwait was an adult at Jahra pools reserve on 22 May. The second **Cape Gull** *L. dominicanus vetula* for France at Bouqueval, Val d'Oise, from 21 February remained until 22 March (cf Dutch Birding 40: 147-148, 2018). In Morocco, two adults were found at Akhfennir, Western Sahara, on 1 April. The adult **Vega Gull** *L. vegae* photographed at Duncannon, Wexford, on 10-13 January 2016 has recently been accepted as the first for Ireland and the WP. The adult **Glaucous-winged Gull** *L. glaucescens* at Castletownbere, Cork, from 2 January to 2 May 2016 has also been accepted as the first for Ireland (Irish Birds 10: 545-578, 2017; cf Dutch Birding 38: 104, plate 154-155, 2016). A first-winter **Glaucous Gull** *L. hyperboreus* at Tiab shrimp ponds near Bandar Abbas, Hormozgan, on 22 January 2015 has recently been accepted as the first for Iran (Khaleghizadeh et al. Birds of Iran, 2017). The first **Great Black-backed Gull** *L. marinus* for Costa Rica was a first-winter photographed at the Boca del canal de Tortuguero on 9 January. A **Sooty Tern** *Onychoprion fuscatus* was reported on Raso, Cape Verde Islands, on 30 March. In the Azores, a **Forster's Tern** *Sterna forsteri* was found at Praia de Vitoria, Terceira, on 20 March. An adult was photographed at Håble d'Ault, Woignarue, Somme, France, on 6 April. Another one was seen

235 Long-toed Stint / Taigastrandloper *Calidris subminuta*, with Temminck's Stint / Temmincks Strandloper *C. temminckii* and Little Ringed Plover / Kleine Plevier *Charadrius dubius*, Salalah, Oman, 3 March 2018 (*Han Zevenhuizen*)

236 Three-banded Plovers / Driebandplevieren *Charadrius tricollaris*, adult with juveniles, Aswan, Egypt, 15 April 2018 (*Dick Hoek*)

237 Cape Gull / Kelpmeeuw *Larus dominicanus vetula*, third-winter, Bouqueval, Val-d'Oise, France, 20 March 2018 (Thibaut Chansac)

238 Franklin's Gull / Franklins Meeuw *Larus pipixcan*, adult, Ponta Delgada, São Miguel, Azores, 12 May 2018 (Edwin Winkel)

239 Great Spotted Cuckoo / Kuifkoekoek *Clamator glandarius*, Gura Dobrogei, Constanța, Romania, 20 April 2018
(Mihai Baciu)

240 Belted Kingfisher / Bandijsvogel *Megaceryle alcyon*, male, St Mary's, Scilly, England, 18 April 2018
(Martin Adams)

241 Blue-naped Mousebird / Blauwnekmuisvogel *Urocolius macrourus*, adult, Toujounine oasis, south of Choûm, Adrar, Mauritania, 5 April 2018 (Vincent Legrand) **242** African Grey Woodpecker / Grijsgroene Specht *Dendropicos goertae*, female, 20 km east of Ouadâne, Adrar, Mauritania, 7 April 2018 (Vincent Legrand) **243** African Grey Woodpecker / Grijsgroene Specht *Dendropicos goertae*, male, 20 km east of Ouadâne, Adrar, Mauritania, 18 April 2018 (Kris De Rouck)

(again) at Newtownlynch, Galway, Ireland, on 5-6 April while what was likely the same bird appeared briefly at Tacumshin lake, Wexford, on 11 May. The **American Royal Tern** *S maxima* ringed in North Carolina, USA, and first seen on Guernsey, Channel Islands, on 5 July 2017 remained here through February and into May; during its long stay, it also visited the northern coast of France.

RAPTORS In 2017, the breeding population of **Western Osprey** *Pandion haliaetus* in Poland decreased to 24 pairs which was the lowest level in 15 years (Biul Monit Przyr 17: 1-90, 2018). In the Netherlands, as in recent years, several **Black-winged Kites** *Elanus caeruleus* were reported, eg, at Achthoven, Zuid-Holland, and Montfoort, Utrecht, on 16 April and at Velddriël, Gelderland, and Mirns, Friesland, on 6 May. In Germany, one stayed in Niedersachsen from 24 April to at least 21 May and another was found in Baden-Württemberg on 17 May. In Belgium, one was foraging at Tienen, Vlaams-Brabant, on 24 May. If accepted, an adult male **Crested Honey Buzzard** *Pernis ptilorhynchus* photographed at Alifanta, Lesvos, on 2 May would be the first for Greece and third for Europe, though concern has been expressed that it exhibits characters of a hybrid **European x Crested Honey Buzzard** *P apivorus x ptilorhynchus* (cf Dutch Birding 33: 259, plate 315, 2011). A male migrating over Falsterbo, Skåne, on 25 June 2016 has been accepted as such a hybrid. The breeding population of **Bearded Vulture** *Gypaetus barbatus* in Aragon, Spain, increased from 15 territories in 1988 to 67 in 2012, and **Spanish Imperial Eagle** *Aquila adalberti* in Sierra Morena, Spain, increased from 10 pairs in 2001 to 91 in 2015 (Ferrer et al 2018). The productivity in both species was increased by supplementary feeding, and subsequent removal of eggs or nestlings for reintroduction programmes (J Appl Ecol 55: 1360-1367, 2018). Buechley et al (2018) summarized over 75 complete migrations of 45 tracked **Egyptian Vultures** *Neophron percnopterus* showing that they traversed three continents along the Red Sea flyway, flying up to c 360 km per day to cover as much as 12 000 km in a single migration. The main bottlenecks were found to be at the south-eastern Red Sea coast and Babel-Mandeb Strait (Saudi Arabia, Yemen and Djibouti); the Suez Canal, Egypt; and the Gulf of Iskenderun, Turkey (J Avian Biol, <https://tinyurl.com/y8ydbwp9>). An immature **Bateleur** *Terathopius ecaudatus* flew (again) over Eilat, Israel, on 7 April (cf Dutch Birding 40: 121, 2018). The first **Cinereous Vulture** *Aegypius monachus* for The Gambia was videoed at Saruja on 24 February. Maciorowski et al (2018) showed that at least 300-400 **Greater Spotted Eagles** *A clanga* winter in the Mediterranean Basin, with as many as a few dozen in some river valleys (Bird Conserv Int, <https://tinyurl.com/y9dh3ofz>). In the Biebrza marshes, Poland, only one young from 12-15 pairs fledged in 2016-17 (Biul Monit Przyr 17: 1-90, 2018). A juvenile **Tawny Eagle** *A rapax* photographed between Marsa Alam and Edfu on 8 May 2015 has been accepted as the second for Egypt; the first will be reviewed as it concerns a Meinertzhagen specimen. The second **Steppe Eagle** *A nipalensis* for Latvia turned up at Cape

Kolka on 14 May. In England, an adult male **Northern Harrier** *Circus hudsonius* turned up on St Mary's, Scilly, from 11 to at least 14 May. In April, c 50 **Pallid Harriers** *C macrourus* were reported in Denmark and, in eastern Corsica, no less than 43 were counted at Prunete, Haute-Corse. A **Red Kite** *Milvus milvus* at Gásadalur, Vágur, on 4 April was the third for the Faeroes. A **Black Kite** *M migrans* was photographed in the southern Bahamas on 2 May.

OWLS TO KINGFISHERS The second and third **Eurasian Scops Owls** *Otus scops* for Finland were found at Lammi and Siipyy on 22 and 24 May, respectively. Up to five **Snowy Owls** *Bubo scandiacus* were reported in Britain during April and early May: at St David's Head, Pembrokeshire; at Frampton Marsh, Lincolnshire; on St Kilda; at Birsay Moors, Mainland, Orkney; and at Hermaness, Unst, Shetland. A **Blue-cheeked Bee-eater** *Merops persicus* was photographed at Capo d'Otranto, Puglia, Italy, on 17 April. The adult **Abyssinian Roller** *Coracias abyssinicus* at Nouadhibou, Mauritania, from 31 October 2017 remained until late April (cf Dutch Birding 40: 104-108, 2018). The population of **European Roller** *C garrulus* in Poland showed a strong decline from c 1000 pairs in 1980 to c 600 in 1985, 112-200 in 1993-98 and only 14-20 in 2016-17 (Biul Monit Przyr 17: 1-90, 2018). A male **Belted Kingfisher** *Megaceryle alcyon* on St Mary's, Scilly, on 18 April was the fourth for Britain (the previous ones were in 1908, 1979 and 2005).

WOODPECKERS TO FALCONS Up to five **African Grey Woodpeckers** *Dendropicos goertae* were present north-east of Ouadâne in northern Mauritania from 25 March onwards; the species was recorded in the same area in April 2016-17 (cf Dutch Birding 38: 247, plate 373, 2016, 39: 209-210, 2017). Also in northern Mauritania (and within WP 'sensu BWP'), at least 13 **Blue-naped Mousebirds** *Urocolius macrourus* were seen at Toujounine oasis, south of Choum, Adrar, from late March to at least late April. A female **Red-footed Falcon** *Falco vespertinus* over Saih al Salam was the third for the UAE. Four eggs laid by female **Saker Falcon** *F cherrug* in live-monitored artificial nest of a Peregrine Falcon *F peregrinus* on the chimney of a refinery at Plock, Masovia, Poland, in April were unfertilized; the only successful breeding for Poland was at Raclawice Śląskie, close to the Czech border, in 1998, with one hatchling. Sakers at Skagen on 6-7 May 2006 and at Værnengene, Vestjylland, on 17-21 August 2017 have now been accepted as the first and second for Denmark. The third for Finland was photographed at Tohmajärvi on 17 May. In Mongolia, a total of 98 fell victim of a stretch of power lines of only 22 km in spring and autumn of 2017.

PARAKEETS TO CROWS A pair of **Rose-ringed Parakeets** *Psittacula krameri* with at least two chicks at Nysa park, Silesia, on 13 May constituted the first breeding for Poland. The **Indian Pitta** *Pitta brachyura* collected near the Karkheh river, 17 km southwest of Shush, Khuzestan, Iran, on 19 November 1968 (cf Bull Br Ornithol Club 134: 160-162, 2014), has been reviewed and rejected as

244 Crested Honey Buzzard / Aziatische Wespendiff *Pernis ptilorhynchus*, adult male, Alifanta, Lesvos, Greece, 2 May 2018 (*Stylianos Zannetos*) **245** Hooded Wheatear / Monnikstapuit *Oenanthe monacha*, adult male, Çenger, Antalya, Turkey, 25 March 2018 (*Soner Bekir*) **246** Forster's Tern / Forsters Stern *Sterna forsteri*, adult, Hâble d'Ault, Woignarue, Somme, France, 6 April 2018 (*Thierry Rigaux*) **247** Pectoral Sandpiper / Gestreepte Strandloper *Calidris melanotos*, Makadi bay, Egypt, 27 March 2018 (*Olof Jönsson*)

photographs in van Els & Brady (2014) suggest it concerned an escaped cage-bird (Khaleghizadeh et al, Birds of Iran, 2017). **Indian Golden Oriole** *Oriolus kundoo* was also removed from the Iranian list by Khaleghizadeh et al (2017). Other reports of this species in the 'greater' WP, ie, in Oman (Masirah on 27 September and 21 October 2006) and the UAE, were neither accepted. The third **Steppe Grey Shrike** *Lanius lahtora pallidirostris* for Spain at Serra de Daró, Baix Empordà, Girona, from 28 February remained until 14 April. The **Pied Crow** *Corvus albus* near Nouadhibou, Mauritania, from 3 February was still present on 8 April. If accepted, one photographed on Lampedusa on 20 March will be the first for Italy. In the Canary Islands, one was (again) present at the port of Las Palmas, Gran Canaria, from 22 March into May. At Attitude resort, Dakhla, Western Sahara, one was seen on 17 April.

LARKS TO SWALLOWS A **White-winged Lark** *Alauda leucoptera* at Hamnskär, Loviisa, on 13 May was the fourth for Finland. A **Eurasian Skylark** *A. arvensis* photographed at Saint-Damien, Quebec, Canada, on 6-7 May was the first for eastern North America. In the Cape Verde Islands, 37 **Raso Larks** *A. razae* have been translocated from Raso (the only islet where the species survives) to Santa Luzia (where they once occurred according to subfossil bone deposits). DNA analysis from a feather has confirmed the identity of an **American Horned Lark** *Eremophila alpestris* at Staines Reservoir, Surrey, England, from 19 November 2017 to 14 April; possibly, it concerned one of the western populations (cf Dutch Birding 40: 125, plate 167, 2018). Two **Greater Short-toed Larks** *Calandrella brachydactyla* between Ponta Preta and Santa Maria, Sal, on 14 April concerned (only) the fourth record for the Cape Verde Islands. The fourth **Calandra Lark** *Melanocorypha calandra* for Belgium was seen by a few birders

248 Pied Bush Chat / Zwarte Roodborsttapuit *Saxicola caprata*, second calendar-year male, Salalah, Oman, 28 February 2018 (*Han Zevenhuizen*) cf Dutch Birding 40: 123, 2018 **249** White's Thrush / Goudlijster *Zoothera aurea*, Helgoland, Schleswig-Holstein, Germany, 26 April 2018 (*Jochen Dierschke*) **250** White-winged Snowfinch / Sneeuwvink *Montifringilla nivalis*, Ulvshale, Møn, Sjælland, Denmark, 21 April 2018 (*Klaus K Nielsen*) **251** Little Bunting / Dwerggors *Emberiza pusilla*, Nouadhibou, Mauritania, 14 April 2018 (*Kris De Rouck*)

at Outgaarden, Vlaams-Brabant, on 25-26 April. A **Grey-throated Martin** *Riparia chinensis* on 24 November 2017 and three **Pale Martins** *R diluta* on 26 November 2017 at Jahra pools reserve have recently been accepted as the first for Kuwait and the WP sensu BWP; a Pale photographed at the same site on 4 January 2017 has not been accepted (cf Dutch Birding 39: 345, plate 480, 2017, 40: 54-55, 2018). A **Eurasian Crag Martin** *Ptyonoprogne rupestris* on Fair Isle, Shetland, on 14-15 May was the second for Scotland and 11th for Britain.

LEAF WARBLERS The fourth **Pallas's Leaf Warbler** *Phylloscopus proregulus* for Malta (and second in spring) was photographed on Filfla on 24 April. Another one was seen at Kaliakra, Dobrich, Bulgaria, on 27 April. In Spain, one photographed at Huesca on 9-10 May was the second for Aragón. A **Yellow-browed Warbler** *P inornatus* at Lagoa Azul, São Miguel, on 9-10 April was the third for

the Azores. In Noord-Holland, the Netherlands, a presumed hybrid **Western Bonelli's x Wood Warbler** *P bonelli x sibilatrix* was singing at Castricum from 14 May (trapped on 15 May) and an **Eastern Bonelli's Warbler** *P orientalis* at Heemskerk was singing on 14 May only (fifth record; first since 1993). An **Iberian Chiffchaff** *P ibericus* trapped and singing at Kuźnica, Hel peninsula, from 27 April onwards was the fourth for Poland. The first for Lithuania was trapped at Ventės Ragas on 3 May.

SYLVIAS TO STARLINGS The first **Eurasian Blackcap** *Sylvia atricapilla* for Cuba was trapped on 17 October 2012 at Santa Fé, near Havana, and kept in a cage for one year and seven months (Navarro & Reyes 2017). The fourth **Western Orphean Warbler** *S hortensis* for Malta was trapped on Comino on 26-27 April. The first for Belgium was singing at Hour, Namur, on 6-9 May. A male **Méné-**

tr  s's Warbler *S. mystacea* at Cape Greco on 3 April was the fourth for Cyprus. The third **Sardinian Warbler** *S. melanocephala* for Romania was a female photographed at Tuzla, Constan  a, on 18 March. The third for Austria was found at Hauskirchen, Nieder  sterreich, on 27 April. A male discovered at Kennemerduinen, Bloemendaal, Noord-Holland, on 20 May was the ninth for the Netherlands and the first since 2006. The second **Moltoni's Warbler** *S. subalpina* for Sweden was trapped at Ottenby,   land, on 26 May. In Shetland, a **Marmora's Warbler** *S. sarda* was found on Unst on 14 May (seventh for Britain). A singing **Eastern Olivaceous Warbler** *Iduna pallida* photographed at Faludden, Gotland, on 20 May was the 10th for Sweden. In Israel, a **Basra Reed Warbler** *Acrocephalus griseldis* was trapped at Eilat on 8 May; the first for Turkey was trapped at Aras, Erzurum, on 24 May. The third **Brahminy Starling** *Sturnia pagodarum* for Iran was photographed at Kangan, Bushehr, on 26 October 2017; previous ones were in October 2014 and February 2016. The second **Wattled Starling** *Creatophora cinerea* for the UAE was found in Abu Dhabi on 21 March.

THRUSHES If accepted, a **Himalayan Thrush** *Zoothera salimalii* photographed at Doi Lang on 16 April will be the first for Thailand and the first away from this recently described species' known range (cf Dutch Birding 39: 142-143, 2017). On 26 April, the 31st (!) **White's Thrush** *Z. aurea* for Helgoland was trapped. The identification of the first known hybrid **Bicknell's Thrush x Veery** *Catharus bicknelli x fuscescens* (the first known *Catharus* hybrid) trapped in south-central Vermont, USA, in June 2008 has been confirmed by genetic analysis; it was a first-year male with mixed features mostly looking and singing like a Veery but calling only like a Bicknell's, with Veery as its mother and Bicknell's as its father (Wilson J Ornithol 130: 70-80, 2018). In the Canary Islands, two **Southern Ring Ouzels** *Turdus torquatus alpestris* stayed at Vega de Rio Palmas, Fuerteventura, from 17 November 2017 to 18 March. A first-winter male **Black-throated Thrush** *T. atrogularis* at Scheemda, Groningen, the Netherlands, from 24 January remained until 3 April (not an adult; contra Dutch Birding 40: 123, 135, 2018). Others were found at Pontecurone-Viguzzolo, Alessandria, Italy, on 10 March; at Vadso, Finnmark, on 12-13 March (first-winter male); at Eastington, Gloucestershire, England, on 17 March (male); and at Narken, Norrbotten, Sweden, on 8 April (first-winter female). The southernmost **Fieldfare** *T. pilaris* for Morocco (and possibly Africa) was photographed at Taourta, Dakhla, Western Sahara, on 1 April.

FLYCATCHERS An alleged **Asian Brown Flycatcher** *Muscicapra dauurica* at Angouran, Zanjan, Iran, on 25 September 2001 (Sandgrouse 28: 179-180, 2006) has been rejected by Khaleghizadeh et al (Birds of Iran, 2017). This winter's second **Red-flanked Bluetail** *Tarsiger cyanurus* was trapped on Helgoland on 27 March after the first stayed from 20 November 2017 to 7 February. On 21 April, a male **Semicollared Flycatcher** *Ficedula semitorquata* was found at Saintes-Maries-de-la-Mer, Bouches-du-Rhône, France. A male **Collared Flycatcher** *F. albicollis* photo-

graphed at Jahra farms on 4 May was the second for Kuwait; in the Netherlands, a first-summer male was singing at Vierhouten, Gelderland, from 12 May (the previous one singing in territory was in 2006). If accepted, an **Atlas Pied Flycatcher** *F. speculigera* trapped on Ventotene on 6 May will be the c third for Italy.

REDSTARTS TO ACCENTORS DNA analyses have confirmed the identification of male **Eastern Black Redstarts** *Phoenicurus ochruros phoenicuroides* on Holy Island, Northumberland, on 16-21 November 2011, at Viikki, Helsinki, Finland, from 25 December 2017 to 7 January and at Nieuwe Statenzijl, Groningen, from 7 February to 14 March. A male **Ehrenberg's Redstart** *P. phoenicurus samamisticus* photographed at Thol Bird Sanctuary, near Ahmedabad, Gujarat, on 16 February was the first for India. A male **Common Rock Thrush** *Monticola saxatilis* was photographed at Gjerrild,   stjylland, Denmark, on 14 May. A **Pied Bush Chat** *Saxicola caprata* at Jahra farms on 12 May was the second for Kuwait; the previous one was on 20 May 2011. An adult male **Hooded Wheatear** *Oenanthe monacha* at   nger, Antalya, on 25 March was the third for Turkey. The fifth or sixth **Eastern Black-eared Wheatear** *O. melanoleuca* for the Netherlands stayed on Texel on 12-16 April. If accepted, a female photographed on Cabrera, Balearic Islands, on 20 April will be the second for Spain (the previous one was a male ringed on Cabrera on 6 May 1994). The sixth for Finland was a male videoed at Kuoppakangas, Varkaus, on 27 April. A first-winter **White-crowned Wheatear** *O. leucopygia* at Costa Teguse, Lanzarote, on 28 March was the second for the Canary Islands (the previous one was in January 2005; cf Dutch Birding 27: 258-259, 2005). The first or second **Red-tailed Wheatear** *O. chrysopygia* for Israel at Mt Amsa, Negev, from 10 March remained until 2 April. **Alpine Accentors** *Prunella collaris* turned up in Germany at Wehrheim, Hessen, on 14 April and at Oberhausen, Nordrhein-Westfalen, on 30 April and in the Netherlands at Oostvoorne, Zuid-Holland, from 29 April to 1 May. A **Black-throated Accentor** *P. atrogularis* was photographed by automatic camera at a bird feeder at Koikkala, Juva, Finland, on 13 April.

SPARROWS TO PIPITS The identification of a putative male **Italian Sparrow** *Passer italiae* trapped at East Budleigh, Devon, England, and remaining from 11 November 2017 to at least late April could not be confirmed by DNA analysis. In Germany, **White-winged Snowfinches** *Montifringilla nivalis* were found at Brocken, Sachsen-Anhalt, on 7 April and at Bad Doberan near Rostock, Mecklenburg-Vorpommern, on 10 April. The first for Denmark was photographed at Ulvshale, M  n, Sj  lland, on 21 April. A **Moroccan Wagtail** *Motacilla subpersonata* stayed at Palmones, C  diz, from 11 March to at least 11 April. The second **East Siberian Wagtail** *M. ocularis* for the 'greater' WP was present at Phasouri, Akrotiri, Cyprus, from 28 March to 14 April; the first was in the UAE on 7 November 2017. A **Blyth's Pipit** *Anthus godlewskii* photographed at Mandria on 25-27 March was the third for Cyprus. The third **Tawny Pipit** *A. campestris* for the Cape Verde Islands was found near Ponta Preta, Sal, on

252 Pied Crow / Schildraaf *Corvus albus*, north of Nouadhibou, Mauritania, 8 April 2018
(Olof Jönsson)

253 Pied Crow / Schildraaf *Corvus albus*, Lampedusa, Italy, 20 March 2018
(Aldo Lauricella)

254 Pied Bush Chat / Zwarte Roodborsttapuit *Saxicola caprata*, second calendar-year male, Jahra farms, Kuwait, 12 May 2018 (*AbdulRahman Al-Sirhan*)

255 White-crowned Wheatear / Witkruintapuit *Oenanthe leucopyga*, first-winter, Costa Teguisse, Lanzarote, Canary Islands, 28 March 2018 (*Simon Rowlands*)

256 Western Orphean Warbler / Westelijke Orpheusgrasmus *Sylvia hortensis*, male, Hour, Namur, Belgium, 7 May 2018 (Alain De Broyer)

257 Semicollared Flycatcher / Balkanvliegenvanger *Ficedula semitorquata*, male, Saintes-Maries-de-la-Mer, Bouches-du-Rhône, France, 21 April 2018 (Paul Dufour)

258 Cretzschmar's Bunting / Bruinkeelortolaan *Emberiza caesia*, Geeste, Niedersachsen, Germany, 1 May 2018 (Oliver Käseberg)

259 Yellow-browed Bunting / Geelbrauwgors *Emberiza chrysophrys*, male, Skagen, Nordjylland, Denmark, 1 May 2018 (Lars Paaby)

260 East Siberian Wagtail / Oost-Siberische Kwikstaart *Motacilla ocularis*, Phasouri, Akrotiri, Cyprus, 13 April 2018 (*Matthew Smith*)

261 Bar-tailed Lark / Rosse Woestijnleeuwerik *Ammomanes cinctura*, Triscina di Selinunte, Trapani, Sicily, Italy, 17 March 2018 (*Davide D'Amico*) cf Dutch Birding 40: 121, 2018

262 Black-throated Accentor / Zwartkeelheggenmus *Prunella atrogularis*, Kisújszállás, Karcag, Hungary, 19 March 2018 (Zoltan Pabar) cf Dutch Birding 40: 123, 2018

263 White-winged Crossbill / Witvleugelkruisbek *Loxia leucoptera leucoptera*, immature male, Selfoss, Suðurland, Iceland, 11 May 2018 (Alex Máni)

264 Eastern Cattle Egret / Oostelijke Koereiger
Bubulcus ibis coromandus, adult, Jahra pools, Kuwait,
24 April 2018 (Markus Craig)

30 April. The fourth **Siberian Buff-bellied Pipit** *A rubescens japonicus* for Sweden was photographed at Utlängan, Blekinge, on 23 April; the previous ones were in 1996/97, 2010 and 2016 (there are also two records of American Buff-bellied Pipit *A r rubescens*).

FINCHES TO BUNTINGS A **Trumpeter Finch** *Bucanetes githagineus* was seen at Port Leucate, Aude, France, on 11 May. In Iceland, an immature male **White-winged Crossbill** *Loxia leucoptera leucoptera* was seen at Selfoss on 11-13 May; the previous one was a male at Sölbrekka, Seltjörn, from 14 November to 9 December 2017. In April, eight pairs of **Parrot Crossbill** *L pytyopsittacus* successfully raised young in the Netherlands, mostly in the Veluwe region, Gelderland. The first successful breeding for Germany concerned five pairs with eight juveniles near Celle, Niedersachsen, in late April. In Shetland, the eighth **Song Sparrow** *Melospiza melodia* for Britain and fourth for Fair Isle was trapped on 15 May and still present

the next day. The **Dark-eyed Junco** *Junco hyemalis* at Doornzele, Oost-Vlaanderen, on 15-20 March was the first for Belgium. A **Black-headed Bunting** *Emberiza melanocephala* photographed on Paljassaare peninsula, Tallinn, on 14 May was the second for Estonia. A female-type **Cretzschmar's Bunting** *E caesia* at Geeste, Niedersachsen, from 30 April to 3 May was the 13th for Germany but (only) the second since 1880 (11 previous ones were on Helgoland and one on Sylt; cf Dutch Birding 38: 251, plate 386, 2016). The seventh **Cirl Bunting** *E cirius* for the Netherlands was a singing male at Budel, Noord-Brabant/Limburg, from 20 April through mid-May; on 14 May, at least one but probably two were singing at Castricum and Heemskerk, Noord-Holland. In south-eastern Belgium, a male was singing at Bois de Rienne, Gedinne, Namur, from 15 May onwards. A male **Yellow-browed Bunting** *E chrysophrys* photographed at Skagen from 28 April to 1 May was the first for Denmark and 11th for the WP (cf Dutch Birding 37: 180-184, 2015). Four **Little Buntings** *E pusilla* c 50 km north of Kratie on 22 March 2017 constituted the first record for Cambodia (BirdingASIA 28: 54-55, 2017). The first for Mauritania was photographed at Nouadhibou on 14 April. A singing male was found at Magadinoebene, Tessin, Switzerland, on 3 May. The seventh **Black-faced Bunting** *E spodocephala* for Britain was a male at Norwick, Unst, on 14 May.

For a number of reports Birdwatch, British Birds, Go-South Bulletin, Sovon-nieuws, www.birdguides.com, www.dutchavifauna.nl, www.hbw.com, www.netflug.dk, www.rarebirdalert.co.uk, www.tarsiger.com and www.waarneming.nl were consulted. We wish to thank Martin Adams, AbdulRahman Al-Sirhan, Mohamed Amezian, Mihai Baciu, Chris Batty, Soner Bekir, Patrick Bergier, Paul Bradbeer, Martin Collinson, José Luis Copete, Andrea Corso, Markus Craig, Davide D'Amico, Kris De Rouck, Massimiliano Dettori, Jochen Dierschke, Philippe Dubois, Nils van Duivendijk, Enno Ebels, Jens Eriksen, Thomas van der Es, Pedro Fernandez, Raymond Galea, Eleni Galinou, Steve Gantlett, Eduardo Garcia-del-Rey, Ricard Gutiérrez, Axel Halley, Alexander Hellquist, Magnus Hellström, Dick Hoek, Harry Hussey, Mike Jennings, Josh Jones, Olof Jönsson, Zbigniew Kajzer, Oliver Käseberg, Leander Khil, Bence Kóky, Andreas Bruun Kristensen, Henning Kunze, Aldo Lauricella, Alex Lees, Vincent Legrand, André van Loon, Alex Máni, Lionel Maumary, Gerbrand Michielsen, Rami Mizrachi, Geir Mobakken, Frank Moffatt, Gilda Monteiro, Killian Mullaney, Siim Nettan, Klaus Nielsen, Silas Olofson, Gert Ottens, Gerard Ouweeneel, Lars Paaby, Uku Paal, Zoltan Pabar, Menotti Passarella, Joe Pender, Yoav Perlman, Bram Piot, René Pop, Nikos Probonas, Colin Richardson, Steve Rooke, Simon Rowlands, Michael Sammut, Roy Slaterus, Matthew Smith, Richard Stonier, Rasmus Strack, Peter Stronach, József Szabó, Arne Torkler, Hugo Touzé, Roland van der Vliet, Peter de Vries, Cees Witkamp and Stylianos Zannetos for their help in compiling this review.

Lukasz Ławicki, West-Pomeranian Nature Society, Pionierów 1/1, 74-100 Gryfino, Poland
(izuz@interia.pl)
Arnoud B van den Berg, Duinlustparkweg 98, 2082 EG Santpoort-Zuid, Netherlands
(arnoud.b.vandenberg@gmail.com)

Recente meldingen

Dit overzicht van recente meldingen van zeldzame en interessante vogels in Nederland beslaat voornamelijk de periode **maart-april 2018**. De vermelde gevallen zijn merendeels niet geverifieerd en het overzicht is niet volledig. Alle vogelaars die de moeite namen om hun waarnemingen aan ons door te geven worden hartelijk bedankt. Waarnemers van soorten in Nederland die worden beoordeeld door de Commissie Dwaalgasten Nederlandse Avifauna (CDNA) wordt verzocht hun waarnemingen zo spoedig mogelijk in te dienen via www.dutchavifauna.nl.

EENDEN In totaal acht **Witbuikrotganzen** *Branta hrota* werden geregistreerd vanaf zeetrekposten. Pleisteraars vertoefden hoofdzakelijk in het Waddengebied en de Delta, waaronder de grootste groep van 12 die nog steeds rondhing bij Breskens, Zeeland. Ook waren er maximaal vier in de polders bij Camperduin, Noord-Holland. Het hoogste aantal **Zwarte Rotganzen** *B nigricans* in één uurhok was drie op Texel, Noord-Holland. Leuk is de waarneming van een exemplaar in de polders bij Camperduin op 23 maart. Het aantal **Roodhalsganzen** *B ruficollis* was flink gekelderd sinds de vorige periode. Waarnemingen kwamen nog steeds verspreid uit het gehele land, met als hoogste aantal vier op Ameland, Friesland, en bij Fer-

woude, Friesland. De ongeringde **Ross' Gans** *Anser rossii* was vanaf 7 april weer (onregelmatig) te zien met Grauwe Ganzen *A anser* in de omgeving van Kampen, Overijssel. Op 6 april trokken vijf **Dwergganzen** *A erythropus* over telpost Noordkaap, Groningen. Waarnemingen van pleisterende vogels kwamen uit 16 uurhokken, waarbij verreweg het hoogste aantal (32) werd gezien in de polders bij Camperduin. In totaal 16 **Ijseenden** *Clangula hyemalis* werden genoteerd op zeetrekposten. Daarnaast trokken met name binnenlandse exemplaren de aandacht: op het Nijkerkernauw, Gelderland, op 2 maart; in de Blauwe Kamer bij Wageningen, Gelderland, op 9 maart; het bekende mannetje op de Haarijnse Plas bij Vleuten, Utrecht, tot 19 maart; de eveneens lang verblijvende vogel bij Iltteren, Limburg, tot 31 maart; en een exemplaar in de omgeving van Ommerenveld en Tiel, Gelderland, tot 17 april. Het subadulte mannetje **Koningseider** *Somateria spectabilis* op de Waddenzee langs de Pollendam bij Harlingen, Friesland, werd voor het laatst gezien op 1 maart. Vermoedelijk dezelfde vogel werd op 21 maart opgemerkt vanaf de veerboot middenop de Waddenzee, ongeveer halverwege Terschelling, Friesland, en op ten minste 14 april langs de Noordzeekust nabij West-Terschelling. Veel bekijks trok een ander mannetje (met een grotere snavelknobbel) dat zich vanaf

265 Koningseider / King Eider *Somateria spectabilis*, adult mannetje, Westerslag, Texel, Noord-Holland, 1 april 2018 (Jaap Denee)

Recente meldingen

24 maart ophield langs de Noordzeekust van Texel. Hij bestreek een groot gebied tussen De Koog en Jan Ayeslag en was daardoor soms lastig te localiseren. Voorts was er een melding van een langsvliegend mannetje op 8 april op het wad bij Uithuizen, Groningen. Naast de adulte mannetjes **Buffelkopenden** *Bucephala albeola* nabij Den Oever, Noord-Holland (tot 20 maart), en Barendrecht, Zuid-Holland (tot in mei), zwom een ongeringd, vermoedelijk tweede-kalenderjaar mannetje van 6 tot 8 maart op de Nedereindse Plas bij IJsselstein, Utrecht. De vogel trok op met een mannetje Brilduiker *B clangula*. Op 13 en 14 april verbleef een vrouwtje of onvolwassen mannetje op de Bergsche Plassen bij Rotterdam, Zuid-Holland, maar het bleef onduidelijk of deze ongeringd was. Op c 12 locaties werden **Witoogeenden** *Aythya nyroca* waargenomen, waaronder vogels die al langere tijd aanwezig zijn bij Borgharen, Limburg, en op het Dwingelderveld, Drenthe. Net als bij Borgharen ging het in het Zuidlaardermeergebied, Groningen, en in de Zanderij Crailo nabij Hilversum, Noord-Holland, om twee exemplaren. Het mannetje **Ringsnaveleend** *A colaris* bij Appingedam, Groningen, bleef van 15 maart tot 4 april. Ook werd op 28 en 29 april een mannetje gefotografeerd op het IJsselmeer bij Gaast, Friesland. Mannetjes **Kleine Topper** *A affinis* werden opgemerkt op 1 april op het Wolderwijd bij Zeewolde, Flevoland, en op enkele dagen tussen 7 april en 3 mei op de Dijkwielen in de Wieringermeer, Noord-Holland. Een hybride **Slobeend x Blauwvleugeltaling** *A clypeata x discors* zwom op 25 en 26 maart op Natuurplas Breeveld bij Woerden, Utrecht; indien aanvaard gaat het om het tweede geval, na de vogel van Schiermonnikoog, Friesland, in mei 2014. In Zuid-Holland werd het mannetje **Amerikaanse Smient** *A americana* van het poldergebied tussen Katwijk en Wassenaar voor het laatst gezien op 26 maart. **Amerikaanse Wintertaling** *A carolinensis* is onderhand een jaarlijkse gast in de Biesbosch, Noord-Brabant/Zuid-Holland. Ditmaal bevond zich een mannetje in Polder Hardenbroek, Noord-Brabant, van 15 tot 19 april. Van 19 tot 30 april zwom een mannetje op verschillende duinplassetjes op Terschelling (een nieuwe soort voor dit Waddeneiland). Voorts was er een melding op 9 april bij Warmond, Zuid-Holland.

DUIVEN TOT IBISSEN Een **Zomertortel** *Streptopelia turtur* die van 22 januari tot zeker 2 april aanwezig was in Naaldwijk, Zuid-Holland, bleek op 15 oktober 2017 te zijn geringd bij Den Oever. Opmerkelijk, aangezien dit de enige in Nederland geringde Zomertortel van de afgelopen vijf jaar betrof. De eerste **Alpengierzwaluw** *Apus melba* die in Nederland kon worden geringd, kwam in handen van ringers omdat hij op 25 april in Den Haag, Zuid-Holland, per ongeluk met een hogedrukreiniger van een gevel was gespoten. Behalve dat de vogel doorweekt was, liep hij ogenschijnlijk geen letsel op. Na te zijn opgedroogd vloog hij diezelfde dag nog vanaf De Vulkaan stevig weg richting het oosten, daarbij snel hoogte winnend. Het leek een goed voorjaar voor **Porseleinhoen** *Porzana porzana*. De twee vroegste ooit werden vastgesteld op 15 maart over Uden, Noord-Brabant (op basis van nachtelijke geluidsoptnamen), en 16 maart

in de Amsterdamse Waterleidingduinen, Noord-Holland (vangst). Tussen 13 en 22 april waren er ringvangsten bij Castricum, Noord-Holland (maar liefst 14), bij Bloemendaal, Noord-Holland, en in Meijndel, Zuid-Holland. Daarnaast werden nog eens zes doortrekkers 's nachts fonografisch vastgelegd, waarvan vijf tussen 10 en 16 april op één locatie in Arnhem, Gelderland. In maart was er weer eens voortreffelijke trek van **Kraanvogels** *Grus grus*, traditiegetrouw vooral over het zuidoosten van het land. Er werden op telposten bijna 100 000 exemplaren geteld, waaronder uiteraard de nodige dubbeltellingen. Met name op 4 maart was het feest. Op deze dag werden maar liefst 41 732 vogels geteld vanaf telpost Karstraat, Wittem, Limburg. Dit is de tweede dag ooit voor Nederland (in ieder geval voor wat betreft trekstellingen) en de beste voorjaarsdag. De dag hierna volgden nog een slordige 13 000 over deze locatie. Leuk was ook een groepje van 15 dat op 30 maart op verschillende plekken over het westen van het land vloog, in zes uur tijd een (minimale) afstand van c 200 km tussen Breskens en Kreieleroord, Noord-Holland, overbruggend. Net geen 100, maar 99 langstrekken **Parelduikers** *Gavia arctica* werden geteld, waarvan de helft langs Camperduin. Sowieso komen al jaren veruit de meeste waarnemingen van voorjaarstrekken van deze soort van de Noord-Hollandse kust, inclusief Texel. Pleisterende **IJsduikers** *C immer* werden uitsluitend in Zuidwest-Nederland gezien, met nog steeds het hoogste aantal van vier op het Volkerak, Zuid-Holland. In tegenstelling tot de vorige periode waren er geen binnenlandswaarnemingen. Trektellers noteerden 14 **Noordse Stormvogels** *Fulmarus glacialis* vanaf zeetrekposten, waarvan 11 langs Camperduin. Alweer uit 33 uurhokken kwamen er meldingen van **Zwarte Ooievaars** *Ciconia nigra*, vooral uit de zuidoostelijke helft van het land. Het hoogste aantal betrof vier op 8 april langs Hilvarenbeek, Noord-Brabant. Op 4 maart trokken 125 **Ooievaars** *Ciconia* over telpost Bennekomse Hooilanden, Gelderland – een nieuw voorjaarsrecord. Het oude record betrof 43 op 5 maart 2013 over dezelfde telpost. Ook elders werd op 4 maart sterke doortrek geconstateerd. Een **Ralreiger** *Ardeola ralloides* bevond zich op 30 april bij Kekerdom, Gelderland. Opnieuw liepen vrijwel alle **Koereigers** *Bubulcus ibis* deze periode in het westen van het land. Op meerdere plekken werden er twee bij elkaar gezien. Op Terschelling was de soort lange tijd een zeer zeldzame verschijning maar sinds 2014 niet meer met nu een exemplaar vanaf 18 april. **Zwarte Ibsissen** *Plegadis falcinellus* waren deze periode veel minder plaastrouw dan in afgelopen jaren. De soort ontbrak bij Koedijk, Noord-Holland, en alleen op 26 april vlogen er drie over de andere hotspot voor deze soort, Berkel en Rodenrijs, Zuid-Holland. Spectaculair was een groep van 11 op 29 en 30 april in de Veenhuizerstukken bij Stadskanaal, Groningen. Verder vlogen er nog exemplaren over de Brabantse Biesbosch en Hattemerbroek, Gelderland, op 23 april.

GRIELEN TOT STRANDLOPERS Een **Griël** *Burhinus oedinenemus* werd op 14 april kortstondig waargenomen bij de Kagerplassen bij Sassenheim, Zuid-Holland. Voor **Steltkluut** *Himantopus himantopus* was het een uitstekend

266 Poelruiter / Marsh Sandpiper *Tringa stagnatilis*, adult zomer, Callantsoog, Noord-Holland, 25 april 2018
(Mattias Hofstede)

267 Grote Pieper / Richard's Pipit *Anthus richardi*, Sint Laurens, Zeeland, 3 maart 2018
(Corstiaan Beeke)

voorjaar met exemplaren in 45 uurhokken; er waren hoge aantallen in het Zuidlaardermeergebied (15 op 29 april), en in Zeeuws-Vlaanderen, Zeeland (11-12 op twee verschillende plekken op 22 april). Er vonden ook weer broedgevallen plaats, zoals op het Landje van Geijsel bij Oudekerk aan de Amstel, Noord-Holland. Op 20 april verschenen de eerste **Morinelplevieren** *Charadrius morinellus* van het voorjaar, op zowel Texel (10) als Terschelling (één). Die van Texel bleven de rest van de maand. Leuk is de opname van een 's nachts overtrekkend exemplaar over Grevenbicht, Limburg, op 27 april. Een hoog aantal van 4000 **IJslandse Grutto's** *Limosa limosa islandica* werd op 14 april geteld langs de Waddenzeekust op Wieringen, Noord-Holland. Een vroege **Gestreepte Strandloper** *Calidris melanotos* verbleef van 11 tot 23 april te Waal en Burg op Texel. Van 27 tot 30 april foerageerden er twee op de Bleeke Heide bij Chaam, Noord-Brabant. De vroegste waarneming in de database van waarneming.nl dateert van 7 april 2007 bij Alphen aan den Rijn, Zuid-Holland. Een **Rosse Franjepoot** *Phalaropus fulicarius* bevond zich op 9 maart op de Roggenplaat in de Oosterschelde, Zeeland, en dat was pas de 12e maart-waarneming in de database van waarneming.nl. De eerste **Poelruiter** *Tringa stagnatilis* van het jaar vloog op 19 april langs telpost Breskens. Diezelfde dag werd een vogel (dezelfde?) gevonden in het Zandvoortweggebied bij Middelburg, Zeeland, waar hij voor het laatst werd gezien op 22 april. Daarnaast waren er waarnemingen op 21 april bij Kerkwerpe, Zeeland, van 21 tot 26 april bij Callantsoog, Noord-Holland, en op 25 april in het Zuidlaardermeergebied.

ALKEN TOT STERNS Er werden vijf langsvliegende **Papegaaiduikers** *Fratercula arctica* gemeld, alle tussen Camperduin en Den Helder, Noord-Holland. Twitchbare zijn extreem zeldzaam (met de laatste in 1981); een, tietwat verzwakt ogende, vogel die op 27 maart een groot deel van de dag voor de Noordzeekust van Texel dobberde, trok dan ook naast lokale vogelaars enkele bezoekers van het vasteland. De tweede-kalenderjaar **Zwarte Zeekoet** *Cephus grylle* van de pieren bij IJmuiden, Noord-Holland, bleef tot 21 maart. Daarna vloog, mogelijk, dezelfde vogel vanaf 26 maart meerdere keren langs Egmond aan Zee, Noord-Holland, en Camperduin. Van 20 tot 23 maart verbleef een adult in winterkleed in de jachthaven van West-Terschelling. Een **Kleine Alk** *Alle alle* werd op 29 maart gemeld vanaf de Noordpier te Velsen, Noord-Holland. Een dode **Kortbekzeekoet** *Uria lomvia* werd op 4 maart gevonden op het strand bij Hollum op Ameland; deze is (reeds) aanvaard als 10e geval. Langs zeetrekposten vlogen 100 **Kleine Stercorarius parasiticus**, één **Middelste** *S pomarinus* en twee **Grote Jagers** *S skua*. Van de 100 Kleine Jagers vlogen er 54 op 5 april langs Egmond aan Zee en dat betekende een nieuw voorjaarsrecord. Het oude record, van Camperduin van 27 april 2002, werd met één vogel verbroken. Een hoog aantal van 32 152 **Kokmeeuwen** *Chroicocephalus ridibundus* passeerde op 31 maart telpost Noordkaap; alleen op 26 maart 2016 werd een hoger aantal geregistreerd op een telpost (namelijk 35 000 eveneens langs Noordkaap). De eerste-winter **Ross'**

Meeuw *Rhodostethia rosea* in en rond de haven van Vlissingen, Zeeland, werd voor het laatst gezien op 21 maart. Het was wederom een puik voorjaar voor trek-kende **Zwartkopmeeuwen** *Larus melanocephalus* en uiteraard lag het zwaartepunt bij Breskens. Het landelijke record van een jaar eerder (446 op 30 april) werd alweer verbroken: op 18 april passeerden er 667. Maar een eenmalige uitschieter was het niet, want de derde, vierde, achtste en 10e dag ooit stammen nu ook van dit voorjaar. Een qua uiterlijk weinig overtuigende adulte **Baltische Mantelmeeuw** *L fuscus fuscus* met ring (zwart J350) op 1 april in Katwijk bleek als nestjong te zijn geringd op Nordhorsvær, Nordland, Noorwegen, op 23 juli 2005. Er werden vijf langstrekende **Kleine Burgemeesters** *L glaucooides* gemeld, waaronder adulten op 24 maart langs Camperduin en op 7 april langs de noordpunt van Texel. Op 21 maart was de vogel van Julianadorp, Noord-Holland, weer aanwezig. Het bekende exemplaar van Amsterdam, Noord-Holland, werd voor het laatst gemeld op 24 maart, evenals de tweede-kalenderjaar vogel van Lombok, Utrecht. Op 15 en 16 april ten slotte was een vogel present bij Westkapelle, Zeeland. Er vlogen acht **Grote Burgemeesters** *L hyperboreus* langs zeetrekposten, waaronder een adult in zomerkleed op 6 april langs Breskens. Binnenlandwaarnemingen waren er van 5 tot 24 maart (onregelmatig) in Alphen aan den Rijn; tot 30 maart in Tilburg, Noord-Brabant; op 1 april in Waalwijk, Noord-Brabant; en tot 15 april in Amsterdam. Een vroege **Dwergstern** *Sternula albifrons* vloog op 31 maart langs Camperduin. Er werden in april vier langstrekende **Lachsterns** *Gelochelidon nilotica* gemeld, alle in Friesland en Groningen. Uit 34 uurhokken kwamen meldingen van **Reuzensterns** *Hydroprogne caspia*, waaronder negen van trekposten. Op 7 april werden maximaal 15 exemplaren geteld bij Gaast. Op 16 april verscheen de eerste **Witwangstern** *Chlidonias hybrida* van het jaar weer op de inmiddels bekende broedlocatie in het Zuidlaardermeergebied. In de tweede helft van de maand groeide het aantal tot zes. Op 27 april werd een foeragerende gezien boven het Volkerakmeer, Zuid-Holland.

ROOFVOGELS Op de telposten werden onder meer de volgende aantallen roofvogels geregistreerd: 113 **Visarenden** *Pandion haliaetus*, 134 **Blauwe Kiekendieven** *Circus cyaneus*, 10 **Steppekiekendieven** *C macrourus*, vijf **Grauwe Kiekendieven** *C pygargus*, 27 **Zeearenden** *Haliaeetus albicilla*, negen **Ruigpootbuizerds** *Buteo lagopus*, 10 **Velduilen** *Asio flammeus* en 27 **Smellekens** *Falco columbarius*. De opmars van **Grijze Wouw** *Elanus caeruleus* zet nog steeds door. Op 16 april werd aan het begin van de avond een exemplaar gezien bij Ameide, Zuid-Holland. De vogel verplaatste zich vrij snel noordwaarts en werd vervolgens nog opgepikt op telpost De Horde bij Lopik, bij IJsselstein en bij Montfoort in Utrecht. Al op 6 april werd een **Slangenarend** *Circaetus gallicus* gefotografeerd op het Dwingelderveld. Inclusief de waarnemingen vanaf telposten werden **Steppekiekendieven** gemeld uit in totaal 33 uurhokken verspreid over alle provincies (Grauwe Kiekendief uit slechts 19 uurhokken). De 'long-stayer' van De Onlanden, Drenthe, bleef

268 Roodstuitzwaluw / Red-rumped Swallow *Cecropis daurica*, Renvogelveld, Texel, Noord-Holland, 14 april 2018 (*Diederik Kok*) **269** Witkopgors / Pine Bunting *Emberiza leucocephalos*, adult vrouwtje, Noordwijk, Zuid-Holland, 14 maart 2018 (*René van Rossum*) **270** Alpengierzwaluw / Alpine Swift *Apus melba*, Den Haag, Zuid-Holland, 25 april 2018 (*Vincent van der Spek*) **271** Kortteenleeuwerik / Greater Short-toed Lark *Calandrella brachydactyla*, Kootwijkerzand, Gelderland, 22 april 2018 (*Jorrit Vlot*) **272** Papegaaiduiker / Atlantic Puffin *Fratrercula arctica*, Paal 20, Texel, Noord-Holland, 27 maart 2018 (*Robert van der Meer*) **273** Kortbekzeekoet / Thick-billed Murre *Uria lomvia*, Westgat, Hollum, Ameland, Friesland, 4 maart 2018 (*Robert Pater*)

Recente meldingen

274 Cirlgors / Cirl Bunting *Emberiza cirlus*, mannetje, Weeter- en Budelerbergen, Limburg, 1 mei 2018 (Toy Janssen)

275 Siberische Boompieper / Olive-backed Pipit *Anthus hodgsoni*, Vughtse Heide, Noord-Brabant, 17 april 2018 (Rens Keijsers) 276 Oostelijke Blonde Tapuit / Eastern Black-eared Wheatear *Oenanthe melanoleuca*, tweede-kalenderjaar mannetje, met Groenling / European Greenfinch *Chloris chloris*, mannetje, Sluftervallei, Texel, Noord-Holland, 13 april 2018 (Jos van den Berg)

277 Witkeelkwikstaart / White-throated Wagtail *Motacilla cinereocapilla*, mannetje, Onnerpolder, Groningen, 26 april 2018 (Thijs Glastra)

278 Steppekiekendief / Pallid Harrier *Circus macrourus*, adult mannetje, Onlanden, Drenthe, 30 maart 2018 (Dušan Brinkhuizen)

279 Grote Kruisbek / Parrot Crossbill *Loxia pytyopsittacus*, mannetje, Hoekenbrink, Drents-Friese Wold, Drenthe, 28 februari 2018 (*Dušan Brinkhuizen*)

280 Ijsgors / Lapland Longspur *Calcarius lapponicus*, mannetje, Oorsprongweg, Texel, Noord-Holland, 13 april 2018 (*Diederik Kok*)

tot 12 april. Het was een uitstekend voorjaar voor **Rode Wouw** *Milvus milvus*, met liefst 283 over telposten. Telpost Loozerheide bij Weert, Limburg, was met 32 de koploper. Op 4 maart werd bij Wittem, Limburg, het landelijke dagrecord van 21 (Eemshaven, Groningen, 9 mei 2011) geëvenaard. **Zwarte Wouw** *M migrans* was er vroeg bij dit jaar. De eerste werd al op 7 maart gefotografeerd bij Montfort, Limburg. Er vlogen er precies 100 over telposten, waarvan liefst 26 in maart; zes op 31 maart over de Grote Peel, Limburg/Noord-Brabant, is een (ruim) record voor deze maand. Een waarschijnlijk hybride **Rode x Zwarte Wouw** *M milvus x migrans* vloog op 13 april ten noorden van Arnhem.

HOPPEN TOT GRASZANGERS Het was een goed voorjaar voor **Hop** *Upupa epops* met meldingen uit niet minder dan 34 uurhokken en de eerste op Texel op 6 april. Het gemiddelde aantal uurhokken voor maart-april in de afgelopen 10 jaar is 24. De eerste twee **Bijeneters** *Merops apiaster* van het jaar vlogen op 21 april langs Bennekom, Gelderland. Daarna volgden nog c vier waarnemingen elders, onder meer van een pleisteraar op 29 april (en 3 en 4 mei) bij Camperduin. De eerste **Draaihals** *Jynx torquilla* werd op 4 april gefotografeerd in een tuin in Maassluis, Zuid-Holland. De **Middelste Bonte Specht** *Dendrocopos medius* die op 17 en 18 april bij Vogelenzang, Noord-Holland, werd gefotografeerd was pas de tweede voor de Nederlandse duinstreek. Het vorige geval was in 1997, in hetzelfde gebied. Een **Kuifleeuwerik** *Galerida cristata* werd op 21 april kortstondig waargenomen op de Maasvlakte, Zuid-Holland. De eerste **Kortteenleeuwerik** *Calandrella brachydactyla* voor Gelderland verbleef op 22 april enkele minuten op het Kootwijkerzand en liet zich fraai fotograferen. De eerste **Roodstuitwaluw** *Cecropis daurica* van het jaar bevond zich op 11 april aan beide zijden van de Duitse grens bij Assenray, Limburg. Daarna volgden er nog c zes, waaronder een door velen bekeken exemplaar op de noordpunt van Texel op 14 april en doortrekkers langs Breskens op 19 en 22 april. Er was nog een handvol meldingen van **Siberische Tjiftjaffen** *Phylloscopus tristis*, waaronder tot 21 maart bij Berkel en Rodenrijs. Een **Iberische Tjiftjaf** *P ibericus* zong vanaf 26 april in Heerjansdam, Zuid-Holland. De vermoedelijke **Humes Braamsluiper** *Sylvia althaea* ('sensu lato') werd nog tot 26 maart zo nu en dan opgemerkt in Zwartewaal, Zuid-Holland. Een mannetje **Balkanbaardgrasmus** *S cantillans* werd op 19 april gefotografeerd bij Nes op Ameland. Vanaf 31 maart wisten enkele **Graszangers** *Cisticola juncidis* het Verdrongen Land van Saeftinge, Zeeland, weer te vinden maar elders ontbrak het aan waarnemingen.

PESTVOGELS TOT HEGGENMUSSEN Op c 15 plekken in de noordelijke helft van het land werden nog kleine aantallen **Pestvogels** *Bombycilla garrulus* waargenomen. De laatste melding betrof een overvliegend exemplaar van Engelsmanplaat, Friesland, op 22 april. De laatste van de overwinterende **Zwartbuikwaterspreeuwen** *Cinclus cinclus* gaven tot 24 en 25 maart *acte de présence* bij respectievelijk Nijmegen, Gelderland, en in de Amsterdamse Waterleidingduinen. Een absoluut voor-

jaarsrecord van 2124 trekkende **Merels** *Turdus merula* kwam op 24 maart van telpost Noordkaap. Het vorige record stond met 461 op 29 maart 2008 op naam van telpost Beijum, Groningen. Tegelijkertijd waren er signalen dat het aantal broedvogels juist lager lag, waarschijnlijk als gevolg van het voor Merels gevaarlijke usutuivirus. Het mannetje **Zwartkeelijster** *T atrogularis* – bij nadere beschouwing toch een eerste-winter – bleef tot 3 april in Scheemda, Groningen. Ook voor doortrek van **Zanglijster** *T philomelos* was het een bijzonder goed voorjaar, met onder meer een nieuw voorjaarsrecord van 2712 op 17 maart over telpost Kamperhoek, Flevoland. Het eerste-winter mannetje **Oosterse Zwarte Roodstaart** *Phoenicurus ochruros phoenicuroides* bij Nieuwe Stanzijl, Groningen, bleef tot 14 maart. Het werd de snelst door de CDNA aanvaarde vogel ooit: binnen 28 uur na start van de roulatie was het rond. Een DNA-analyse van een poepje, dat een match aangaf met samples uit de regio van Tuva in Aziatisch Rusland, moest zelfs met terugwerkende kracht aan het dossier worden toegevoegd. Een tweede-kalenderjaar mannetje **Oostelijke Blonde Tapuit** *Oenanthe melanoleuca* bevond zich van 12 tot 16 april bij De Cocksdorp op Texel en trok veel publiek. Indien aanvaard betreft dit het vijfde of zesde geval; een vrouwtje van 20 tot 22 mei 2014 bij Westkapelle is, in afwachting van de resultaten van DNA-onderzoek, nog niet beoordeeld. Een **Alpenheggenmus** *Prunella collaris* bevond zich van 29 april tot 1 mei in een tuin in Oostvoorne, Zuid-Holland, maar dit werd pas achteraf bekend. Indien aanvaard betreft dit het 13e geval (14e exemplaar), met alle gevallen uit de periode tussen 5 april en 27 mei.

KWIKSTAARTEN TOT GORZEN Vanaf 21 april bevond zich een mannetje **Witkeelkwikstaart** *Motacilla cinereocapilla* in de Onnerpolder in het Zuidlaardermeergebied. Al snel bleek dat hij gepaard was met een Gele Kwikstaart *M flava* en fanatiek hun territorium verdedigde. Indien aanvaard is dit het vijfde of zesde geval en het eerste voor Groningen; de waarneming van een exemplaar van 3 tot 5 mei 2017 op Schiermonnikoog is nog in behandeling bij de CDNA. Een mannetje **Citroenkwikstaart** *M citreola* foerageerde op 17 april in Lentevreugd bij Wassenaar. Twee dagen later trok een mannetje noordwaarts slechts enkele kilometers verderop langs telpost Berkheide bij Wassenaar. Het vroegste geval dateert overigens van 10 april 2000, toen een mannetje langs telpost Breskens vloog. Een interessant vrouwtjestype hybride **Citroenkwikstaart x Gele Kwikstaart** *M citreola x flava* verbleef van 14 tot 21 april bij Utopia op Texel. Op 4 maart werd een **Grote Pieper** *Anthus richardi* waargenomen langs de Oorsprongweg op Texel. Mogelijk betreft dit de vogel die in de vorige periode onregelmatig werd gezien op verschillende plekken in het noorden van het eiland. Van 3 tot 23 maart was een exemplaar aanwezig nabij Grijskerke, Zeeland. Andere meldingen volgden op 8 april bij Culemborg en Brummen, Gelderland, en op 15 april bij Uitgeest, Noord-Holland. Een aardig aantal van 18 **Duinpiepers** *A campestris* werd in april gemeld vanaf trekteleposten, waarvan de helft langs telposten Eemshaven en Noordkaap. Een **Siberische Boompieper** *A hodgsoni* die op 17 april fraai werd gefotografeerd bij Vught betrof

waarschijnlijk pas de eerste voor Noord-Brabant. Overvliegende **Roodkeelpiepers** *A cervinus* werden gemeld op 16 april over Nijmegen, op 18 april bij Zonnemaire, Zeeland, en op 20 april in de Brabantse Biesbosch. Een hoog aantal van 126 **Fraters** *Linaria flavirostris* passeerde op 31 maart telpost Noordkaap. Het populaire mannetje **Witstuitbarmsijs** *Acanthis hornemanni* van Arnhem bleek op 5 maart toch nog (of weer) aanwezig en werd tot 17 maart gemeld. Voorts was er een melding zonder verdere duiding van een ringvangst bij Eastermar (Oosteraar), Friesland, op 11 maart, en op 1 en 2 april verbleef een adult mannetje in Winschoten, Groningen. Er waren berichten over c acht succesvolle broedgevallen van **Grote Kruisbekken** *Loxia pytyopsittacus* in het midden van het land. Van een paartje met twee pas uitgevlogen jongen op 28 april op de Hoge Veluwe, Gelderland, werden al foto's op www.waarneming.nl geplaatst. In totaal werden 27 **Europese Kanaries** *Serinus serinus* waargenomen op trekposten; in de voorgaande vijf jaren schommelde het aantal in deze periode tussen 25 en 33. Leuk was een groep van maximaal 11 van 31 maart tot 9 april bij Dordrecht, Zuid-Holland. Van **Ijsgors** *Calcarius lapponicus* werden slechts 19 exemplaren geteld op telposten. Een groep van maximaal 25 trok de nodige bekijks bij De Cocksdoorp op Texel (de laatste bleef tot 22 april). **Grauwe Gorzen** *Emberiza calandra* werden gemeld op c 15 plekken verspreid over het land, waaronder een groepje van maximaal 16 tot eind maart bij Doenrade, Limburg, en in totaal 11 langs telposten. Een **Ortolaan**

E hortulana vloog op 27 april noordwaarts langs telpost De Vulkaan bij Den Haag. Een van de hoogtepunten van deze periode was de ontdekking van een zingend mannetje **Cirlgors** *E cirlus* in de vroege ochtend van 20 april op de Weerter- en Budelerbergen op de grens van Limburg en Noord-Brabant. De vogel bleef ten minste tot in mei en werd massaal bezocht. Het betreft het zevende of achtste geval; een waarneming van een zingende vogel op 27 juni 2011 bij Vlissingen is nog niet ingediend bij de CDNA. Het mannetje **Witkopgors** *E leucocephalos* bij Havenhoofd op Goeree-Overflakkee, Zuid-Holland, bleef tot 14 maart. Dit was de eerste twitchbare in Zuid-Holland sinds 1996. De tweede volgde al snel: een vrouwtje vertoefde van 12 maart tot 1 april samen met enkele Geelgorzen op een bollenlandje bij Noordwijk, Zuid-Holland. Opmerkelijk was dat deze vogel een ring droeg, maar ondanks allerlei serieuze inspanningen kon die helaas niet worden afgelezen. Het was een aardig voorjaar voor **Dwerggors** *E pusilla* met de eerste twitchbare voor Limburg van 25 maart tot 3 april bij Heerlen. Doortrekkers werden gehoord en opgenomen op 7 april bij zowel Breskens (derde voor de telpost) als op De Vulkaan bij Den Haag. Tot slot was er een ringvangst in de Eemshaven op 29 april.

We bedanken Enno Ebels, Wietze Janse en Justin Jansen voor hun hulp bij het samenstellen van deze rubriek. Ook is dankbaar gebruik gemaakt van de websites dutchbirdalerts.nl, sovon.nl, trektellen.nl en waarneming.nl.

Roy Slaterus, Elspeterbos 75, 2134 LB Hoofddorp, Nederland (roy.slaterus@dutchbirding.nl)
Hans Groot, Duinmeiershof 15, 1901 ZT Castricum, Nederland (beeksma.groot@hetnet.nl)
Vincent van der Spek, Acaciastraat 212, 2565 KJ Den Haag, Nederland (vincent.van.der.spek@dutchbirding.nl)

DB Actueel

Honkvaste Cirlgors bij Budel Op vrijdag 20 april 2018 hoorde Ruud van Dongen tijdens een broedvogelinventarisatieronde om c 06:30 de zang van een voor hem onmiskenbare Cirlgors *Emberiza cirlus* in de Weerter- en Budelerbergen op de grens van Limburg en Noord-Brabant. Na wat zoeken zag hij de vogel zitten – naast de zang waren het koppatroon met zwarte keel, donkere oogstreep en donkere bovenkop en de groene tekening centraal op de borst voldoende om direct andere gorzen uit te sluiten. RvD richtte zijn camera om de vogel vast te leggen maar die weigerde dienst en een beetje beteuterd kwam hij tot de ontdekking dat het geheugenkaartje er niet in zat; hij nam daarom snel contact op met Willem Steenge waarmee hij de inventarisatie was gestart. WS was snel ter plaatse en samen vonden ze de vogel terug, hoewel die erg vliegerig was. Het lukte WS om een goede bewijsfoto te maken en de ontdekking werd om 07:40 op www.waarneming.nl geplaatst en even later doorgegeven via Dutch Bird Alerts. Een klein uur later waren Maartje Bakker en Toy Janssen ter plaatse, samen met twee andere vogelaars. Enige tijd later arriveerde

Enno Ebels en TJ legde hem uit wat de situatie was en dat hij RvD al gesproken had. Na enig zoeken besloot TJ om RvD nog een keer te bellen om de juiste plek te bepalen. Na c 200 m langs de tankbaan (tevens de provinciegrens) te hebben gelopen hoorde hij de zang van de Cirlgors; vanuit de richting van het geluid vloog een forse zangvogel weg naar een alleenstaande den. Vrijwel meteen daarna kwam de zang enige tijd uit deze den. Daarna bleef het lange tijd stil en verstreek de tijd terwijl de groep vogelaars flink groeide. Uiteindelijk zagen MB en Paul Vossen een gele forse zangvogel met een bruine rug voorbij vliegen vanaf de laatst bekende plek. Ondertussen was TJ bezig om een app-groep open te stellen voor de Cirlgors. Een goed besluit zo bleek, omdat enige tijd later de Cirlgors via de app-groep op een locatie een paar 100 m noordelijker werd gemeld. Ook hier bleef hij kort maar een half uur later kon uiteindelijk iedereen hem duidelijk meerdere malen horen zingen en kort in vlucht zien. De rest van de middag werd hij (on)regelmatig gehoord en soms kort gezien (meestal in vlucht) aan weerszijden van de provinciegrens en over een lengte

281 Cirlgors / Cirl Bunting *Emberiza cirlus*, mannetje, Weerter- en Budelerbergen, Limburg, 1 mei 2018
(Toy Janssen)

van ruim 700 m. Pas in de avond zong hij weer regelmatig en werd hij beter gezien en gefotografeerd.

De volgende dag was de vogel nog aanwezig en er ontwikkelde zich in de dagen daarna een patroon dat hij 's ochtends en 's avonds regelmatig was te horen en te zien maar de rest van de dag onvindbaar of moeilijk was. In de loop van de tijd liet hij zich echter steeds beter bekijken, vaak zingend in een hoge boomtop, en daardoor werden de foto's ook met de dag beter. Hij werd in ieder geval op 26 mei nog gezien.

Het betrof de zevende Cirlgors in Nederland en pas de tweede twitchbare, na het vrouwtje van Westkapelle, Zeeland, op 4 mei 2011; andere gevallen waren in december 1883, april 1901, mei 1992, april 1994 en maart 1995. Het betrof tevens het eerste geval van een langdurig pleisterend en zingend mannetje. Op 14 mei 2018 volgde het tweede zingende mannetje en achtste geval te Castricum en Heemskerk, Noord-Holland, waarbij niet is uit te sluiten dat het om meer dan één exemplaar ging. RUUD M VAN DONGEN, TOY JANSSEN & ENNO B EBELS

CIRL BUNTING From 20 April to at least 26 May 2018, a singing male Cirl Bunting *Emberiza cirlus* stayed near Budel, Noord-Brabant/Limburg, the Netherlands. This was the seventh record, the second twitchable (after a female in May 2011), the first long-stayer and the first in song.

Balkankwikstaart in Lentevreugd Op vrijdag 11 mei 2018 waren wij (Jurriën van Deijk, Eveline van der Jagt

en Anthonie Stip van het 'team Vlinderstichting') bezig met de voorbereiding voor onze 'halve' *big day* in de Hollandse Duinen op zaterdag, daarbij geholpen door Jacob Lotz. Onderdeel van de voorbereiding was een bezoek aan het natuurgebied Lentevreugd tussen Wassenaar en Katwijk, Zuid-Holland. Rond 15:00 zagen wij hier in een plasje een 'gele kwikstaart' met een volledig zwarte kopkap. Natuurlijk gingen de gedachten direct uit naar Balkankwikstaart *Motacilla feldegg* maar we wisten ook dat een zwartkoppige Noordse Kwikstaart *M thunbergi* eerst uitgesloten moest worden omdat meldingen van Balkankwikstaarten vaak betrekking blijken te hebben op zwartkoppige Noordse. De kortstondige twijfel werd echter snel weggenomen toen we de roep hoorden, die een sterk raspend karakter had. Verder had de vogel een scherpe begrenzing tussen het zwart van de kop en het groen van de mantel en niet of nauwelijks vlekkerige tekening op de gele borst. Jvd maakte een aantal foto's, JL kon de roep opnemen en rond 15:20 werd het nieuws verspreid via Dutch Bird Alerts. Na c 20 min vloog de vogel op en landde in het zuidelijk gelegen plasje, waar hij bijna continu bleef tot donker, in gezelschap van een vrouwtje Engelse Kwikstaart *M flavissima*. Rond 21:30 vloog hij weer naar het noordelijke plasje, waarschijnlijk om daar te overnachten. De volgende ochtend werd hij hier al vroeg (05:45) teruggevonden; om 06:10 vloog hij echter op en verdween luid roepend in zuidwestelijke richting, om niet meer terug te keren. Gedurende zijn verblijf werd hij door meer dan 100 vogelaars gezien. Deze relatief bescheiden opkomst bij deze (pas) tweede

waarneming voor Nederland kan worden verklaard door het feit dat het eerste geval nog maar twee jaar geleden werd vastgesteld, op Texel, Noord-Holland, van 30 april tot 4 mei 2016.

Op basis van de lichtere (witgele) tekening op de flank lijkt het aannemelijk dat het om een tweede-kalenderjaar ging. Ook de scherp begrensde bleke zomen aan de grote dekveren, de bruine kleur van niet-geruide veren zoals de buitenste grote dekveren, armpennen en handpennen en de net helemaal uitgekleurde nek en bovendelen lijken op tweede-kalenderjaar te duiden. JURRIËN VAN DEIJK, EVELINE VAN DER JAGT, JACOB LOTZ & ANTHONIE STIP

BLACK-HEADED WAGTAIL On 11-12 May 2018, a male Black-headed Wagtail *Motacilla feldegg* (probably a second calendar-year) was seen at Lentevreugd, Wassenaar, Zuid-Holland, the Netherlands. The bird had a clearly rasping call and, in combination with, eg, the all-black head (sharply demarcated from the mantle) and almost unmarked yellow breast, this excluded a black-headed Grey-headed Wagtail *M thunbergi*. This was (only) the second record for the Netherlands, after a bird in April-May 2016.

Topdag voor zeldzaamheden in Noordhollands Duinreservaat: Balkanbergfluiters, hybride Bergfluiters x Fluiters en Cirlgors Na het eerste zingende mannetje Cirlgors *Emberiza cirrus* te Budel, Noord-Brabant/

Limburg, in april 2018 had niemand kunnen bedenken dat al heel snel, en in combinatie met een bizar duo 'fluiters', een tweede (en mogelijk derde) zou volgen. Tijdens een broedvogelinventarisatieronde in het Noordhollands Duinreservaat van Castricum en Heemskerk, Noord-Holland, ontdekte Roy Slaterus op 14 mei 2018 om c 07:40 op 500 m ten westen van camping Geversduin een vreemd zingende *Phylloscopus*. De zang leek sterk op die van Bergfluits *P bonelli* maar had ook wat van Fluits *P sibilatrix*, hij riep als een Bergfluits, en uiterlijk en bouw zaten tussen beide soorten in. Op basis van deze intermediaire kenmerken determineerde hij de vogel als hybride Bergfluits x Fluits. Na plaatsing van de waarneming op de app-groep van Vogelwerkgroep Midden-Kennemerland kwamen al snel enkele vogelaars kijken, waaronder Rob van Bemmelen die besloot om via het duin naar zijn werk te fietsen. Om c 09:40 waren Theo Admiraal, Nico Hopman en Hans Schekkerman aanwezig, toen HS ook zang van een Cirlgors dacht te horen maar dat leek toch echt te onwaarschijnlijk. Maar een minuut later hoorde HS opnieuw en nu duidelijk een Cirlgors in de bosrand 30 m verderop. Juist op dat moment kwam RS weer langsrijden om de waarnemers te melden dat c 3 km zuidelijk in het duin door RvB een echte bergfluits was ontdekt. RS liep mee naar de bosrand waarop een vogel kwam aanvliegen die neerstreek op een kale tak van een abeel. Een Cirlgors!! De vogel bleef een minuut luid zingen maar raakte daarna uit het zicht. Gelukkig had RS zijn camera bij zich om wat be-

282 Balkankwikstaart / Black-headed Wagtail *Motacilla feldegg*, mannetje, Lentevreugd, Zuid-Holland, 11 mei 2018 (John van der Graaf)

283 Balkanbergfluitier / Eastern Bonelli's Warbler *Phylloscopus orientalis*, Noordhollands Duinreservaat, Noord-Holland, 14 mei 2018 (Diederik Kok)

wijsplaatjes te schieten. De hybride werd op 15 mei door de Castricumse ringers gevangen om een DNA-analyse mogelijk te maken. Indien bevestigd gaat het om het eerste geval van dit type hybride voor Nederland. De vogel bleef nog tot ten minste 28 mei.

Na deze waarnemingen arriveerde HS als eerste bij de door RvB gevonden 'echte bergfluitier'. Langzaam stapelden argumenten pro Balkanbergfluitier *P. orientalis* zich op, maar omdat de vogel niet riep was een sonagram van de zang nodig om de determinatie te 'clinchen'. Pas toen RS, TA en Dick Groenendijk arriveerden, realiseerde RvB zich dat hij een laptop bij zich had (hij was tenslotte op weg naar zijn werk) en dus in het veld een sonagram kon maken. Toen dat een minuutje later was gelukt, waren RvB, DG en RS er al snel uit: dit was een zekere Balkanbergfluitier! Om 11:15 werd de melding op Dutch Bird Alerts en waarneming.nl geplaatst. De vogel bleef de hele dag zingen en liet zich soms goed zien maar de meeste vogelaars moesten tevreden zijn met korte waarnemingen hoog in de bomen. Vooral aan het eind van de dag liet hij ook regelmatig de kenmerkende *dzip*-roep horen. Hij was redelijk honkvast en tot 20:30 hebben meer dan 300 toegestroomde vogelaars van de vogel kunnen genieten. Vanaf 18:30 was hij minder frequent gaan zingen en dat, samen met zijn rusteloze gedrag, vormde een aanwijzing dat hij zich klaar maakte voor vertrek. De volgende dag was hij inderdaad verdwenen. Voor de jonge (en niet zo jonge) garde was Balkanbergfluitier een nieuwe soort. De laatste van vier gevallen dateerde uit 1993 maar de enige twitchbare dateerde

van nog weer 10 jaar daarvoor in Duin en Kruidberg, Santpoort-Noord, Noord-Holland, waar een exemplaar van 17 mei tot eind juni 1983 zong. Overigens werd Balkanbergfluitier tot in 1997 nog als ondersoort van Bergfluitier beschouwd.

Het werd met Cirlgorzen die avond nog gekker. Eerst ontdekte Hans Groot om c 18:00 een zingend exemplaar

284 Cirlgors / Cirl Bunting *Emberiza cirlus*, mannetje, Noordhollands Duinreservaat, Noord-Holland, 14 mei 2018 (Roy Slaterus)

niet ver ten zuiden van Johanna's Hof, Bakkum, c 2.3 km ten noorden van de ochtendwaarneming. Tussen 19:20 en 19:30 werd hij daar door een handvol vogelaars opnieuw gehoord. Minder dan een half uur later, om 19:56, liet Erik-Jan Barten weten dat hij naar een zingend exemplaar stond te kijken bij de parkeerplaats voor de Balkanbergfluit, langs de Oudendijk te Heemskerk, hembreed c 4.6 km ten zuiden van waar de soort door HG was ontdekt. Hier kon de vogel ongeveer een half uur worden gevolgd. Op basis van tijdstippen en afstanden lijkt het erop dat er minstens twee Cirlgorzen aanwezig waren maar in principe kan een exemplaar in 26 minuten een afstand van 4.6 km hebben gevlogen, toevallig van de ene plek met vogelaars naar de andere. THEO ADMIRAAL, ROB VAN BEMMELEN, HANS SCHEKKERMAN & ROY SLATERUS

RARITIES AT NOORDHOLLANDS DUINRESERVAAT: EASTERN BONELLI'S WARBLER, HYBRID WESTERN BONELLI'S X WOOD WARBLER AND CIRL BUNTING On 14 May 2018, three rarities were seen at Noordhollands Duinreservaat, Castricum/Heemskerk, Noord-Holland, the Netherlands. The first was a presumed hybrid Western Bonelli's x Wood Warbler *Phylloscopus bonelli x sibilatrix* (showing mixed characters in song, structure and plumage); this bird stayed until at least 28 May and was ringed on 15 May. Another 'bonelli's warbler' found a few km away turned out to be an Eastern Bonelli's Warbler *P orientalis* based on on-site analyses of the song (and later the call was

heard). This was the first twitchable in 35 years (fifth record) and therefore attracted a large crowd. The warblers were followed by a singing male Cirl Bunting *Emberiza cirlus* showing itself briefly in the morning and heard irregularly at a site c 2.3 km to the north in the early evening (eighth record). Finally, this bird or a second one turned up c 4.6 km further south 26 minutes after the previous one was last heard.

For most Exotic
Indian Bird Watching
Experience

E : info@asianadventures.in
M : + 91 9266519519

asian adventures
www.asianadventures.in

De verrekijkers van nu... de Urker no-nonsense van toen!

Voor 23:59 uur besteld,
morgen gratis in huis

 cameranu.nl
Altijd scherp!

Ontdek de natuur met **veldshop.nl**
boeken veldwerkmateriaal optiek

Magnifying the passion for nature.

ZEISS Victory Harpia

// INNOVATION
MADE BY ZEISS

ZEISS Victory Harpia 85 & 95

The most powerful spotting scope from ZEISS.

Observing nature and bird watching reaches a new level with the ZEISS Victory Harpia. This spotting scope combines a revolutionary new optical system with a 3-stage wide angle zoom providing a constant field of view over its entire magnification period. The combination of an up to 70x magnification with the choice of either 85 or 95mm objective lenses delivers easy and unobstructed views into open space. www.zeiss.com/victoryharpia

BELEEF DE NATUUR NU NOG INTENSER

Voorzien van 60 laag Super High reflectie coating, Plasma coating (anti-kras), Anti-reflectie coating, Fase coating (kraakhelder beeld) en een Hydrofobe coating, waardoor regen geen vat heeft op de lenzen.

Geroemd om zijn groothoek en dichtbij instelling.

BESTE KOOP 2015 roots
€ 649,-

BUZZARD III SHR

10X42 - 8X42

E info@technolyt.nl T +31(0)75 647 45 47 I Technolyt.nl

ONDERDEEL VAN DE WAY GROUP

Foto Rooijmans

Markt 10 - 6021CD - Budel
tel. 0495-494890
h.rooijmans1@chello.nl

www.fotorooijmans.nl

Al vele jaren zijn wij het adres voor **Swarovski verrekijkers, Spottingscopes en toebehoren.**

Met gedegen advies en eindeloos geduld staan we u terzijde in uw keuze voor het juiste **Swarovski** product.

Een product dat beschouwd mag worden als de "Rolls Royce" onder de optiek. De "Swarovision" bijvoorbeeld wordt op 140 punten op kwaliteit gecontroleerd. Daardoor ontstaat een product waarop met een gerust hart 10 jaar garantie wordt gegeven.

SWAROVSKI

vanaf mei 2017... DE NIEUWE SWAROVSKI BTX

De nieuwe BTX oculairmodule vormt een uniek samenspel tussen optische kwaliteit en optimaal kijkcomfort met als doel je een zo lang mogelijke kijkervaring te bieden.

Deze unieke oculairmodule combineert de voordelen van een telescoop met die van een verrekijker. Het binoculaire systeem stelt je in staat om dingen op natuurlijke wijze, met beide ogen te zien en presenteert een uitzonderlijk levendig, natuurlijk beeld voor de meest intense kijkervaring ooit.

SCOPAC PLUS

SCOPAC - een comfortabel en gebruiksvriendelijk systeem om telescoop en statief te dragen en te vervoeren. Ideaal voor op reis, in het veld of op de fiets.

- Nu met een grotere tas
- 2 extra banden voor meer stabiliteit op de rug
- Geschikt voor bijna alle statieven en alle telescopen

€70,-

incl. verzendkosten
binnen Nederland

Zie www.scopac.co.uk voor foto's. Nu direct leverbaar in Nederland, voor bestellingen en vragen stuur een e-mail naar scopacnederland@gmail.com

'Scopac, die telescoop blijft nooit meer in de auto' Pim Wolf

SCOPAC®
THE ORIGINAL TRIPOD CARRIER

DE GESPECIALISEERD VOGEL
TOUROPERATOR IN

Sri Lanka

Jetwing ECO HOLIDAYS
SRI LANKA

+94 112 381 201 | www.jetwingeco.com

Marketing2@jetwingeco.com

ZELDZAME VOGELS VAN EUROPA

FRÉDÉRIC JIGUET
AURÉLIE AUDEVARD

460
SOORTEN
2000
FOTO'S

Vogelbescherming
Nederland
KNNV Uitgeverij

- 460* soorten dwaalgasten in Europa
 - foto's van verschillende kleden en ondersoorten
 - onderscheidende kenmerken
- www.knnvuitgeverij.nl

**DELTA
BIRDING
FESTIVAL**

Ebro Delta
International
Birding Festival

**21st, 22nd & 23rd
September
Ebro Delta,
Spain**

www.deltabirdingfestival.com

You can join a Delta Birding package and take a trip from from the Pyrenees to the Mediterranean coast with a taste of Barcelona.

See more
www.southeuropenature.com